

Ліягона

**Навчайтеся від Нього
і слухайтеся Його
слів, сс. 12, 14, 20**

**Три історії з Писань, які дали
мені надію, с. 44**

Ми прагнемо цього, с. 52

**Ти вже зараз можеш бути
місіонером, сс. 58, 68**

КОПИВАННЯ ЗАБОРОНЕНО

*Евнікія навчає свого сина Тимофія Святому Письму,
художник Сандра Фреkelтон Гедон*

*Апостол Павло хвалив Тимофія за “не-
лицемірну віру, що перше була оселилася в
бабі твоїй Лоїді та в твоїй матері Евнікії”
(2 Тимофію 1:5). Тимофій був “брат[ом] й*

*служит[елем] Бож[им] в Христовій Єванге-
лії” (1 Солунянам 3:2) і вірним помічником
Павла, який називав Тимофія “щир[им]
син[ом] за вірою” (1 Тимофію 1:2).*

Лягона, січень 2011

ПОСЛАННЯ

- 4** **Послання Першого Президентства: Господу потрібні місіонери**
Президент Томас С. Монсон
- 7** **Послання візитного вчителювання: Історія і спадок Товариства допомоги**

СТАТТІ

- 14** **Спаситель—Взірцевий Учитель**
Старійшина Джей Е. Дженсен
Те, як Господь використовував Писання, щоб навчати і зміцнювати інших, є взірцем для всіх нас.
- 20** **Історичний контекст Нового Завіту**
Томас А. Веймент
Хто написав Новий Завіт? Як він дійшов до нас?

26 **Фундамент для нашої віри**

Старійшина Даллін Х. Оукс
Наші сусіди можуть не знати ці ключові істини про нашу віру.

34 **Про новинки в програмі “Особистий розвиток”**

Елейн Ш. Дальтон
Генеральний президент Товариства молодих жінок пояснює, які зміни відбулися в програмі “Особистий розвиток”

37 **Ааронове священство—це щось більше, ніж ви уявляєте**

Девід Л. Бек
Новий буклет “Обов’язок перед Богом” допоможе вам дізнаватися про євангелію, діяти і ділитися нею.

РУБРИКИ

- 8** **Через мале і просте**
- 11** **Наші домівки, наші сім’ї: Відновлююча сила молитви**
Маркос А. Уокер
- 12** **У що ми віримо: Писання навчають про Ісуса Христа і свідчать про Нього**
- 40** **Голоси святих останніх днів**
- 74** **Церковні новини**
- 79** **Ідеї для домашнього сімейного вечора**
- 80** **До нових зустрічей: Ніколи не будемо полишені**
Адам С. Олсон

НА ОБКЛАДИНЦІ

Ісус, Марія і Марта, художник Антон Дорф, з люб’язного дозволу Норе Gallery.

44

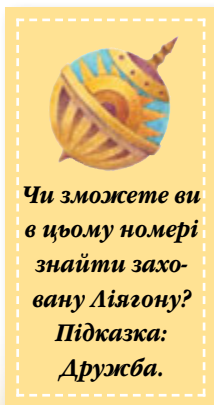
44 Давні приклади, сучасні обіцяння

Ім'я не вказується

Чому ці історії, яким тисячі років, мають для мене значення сьогодні.

47 Євангелія в моєму житті: Від віри до знання

Чіао-ї Лін

*Чи зможете ви в цьому номері знайти заховану Ліягону?
Підказка:
Дружба.*

48 По суті

50 На місіонерській ниві: У присутності ангелів

Сем'юел Гоулд

52 Ми віримо!

Генеральне президентство Товариства молодих жінок

Ми повинні вірити в норми і цінності й старатися дотримуватися їх, щоб мати силу від Святого Духа.

53 Стати відданим чоловіком у священстві

Генеральне президентство Товариства молодих чоловіків

Ми знаємо, ви можете вершити великі справи, стаючи відданими чоловіками у священстві.

54 Рядок за рядком: Уложення віри 1:13

55 Ти повинна відвідувати семінарію

Лайза Пейс

Пропозиція моєї подруги змінила моє життя.

56 Місце для нас

57 Плакат: Приємно бути важливим

58 Я сподіваюсь, вони покличуть мене на місію?

Лорен Кук

68

60 Найкращий Бригам Янг

Карен А. Кімбол

Слова для ролі Бригама Янга не відповідали істині. Що могла зробити Кеті?

62 Особливий свідок: Як мені збудувати духовну основу?

Ніл Л. Андерсен

63 Наша сторінка

64 Спільні заходи: Писання є Словом Бога

ДжоЕнн Чайлд і Крістіна Франко

66 Історії про Ісуса: Ісус-Дитя

Даяна Л. Мангум

68 Де Ізабель?

Сюзан Денні

Після хрищення, коли настав час фотографуватися, ніде не могли знайти Ізабель.

70 Для молодших дітей

53

Офіційний міжнародний журнал Церкви Ісуса Христа
Святих Останніх Днів

Перше Президентство: Томас С. Монсон,
Генрі Б. Айрінг, Дітер Ф. Ухтдорф

Ворум Дванадцятьох Апостолів: Бойд К. Пекер,
Л. Том Перрі, Рассел М. Нельсон, Даллін Х. Оукс,
М. Рассел Баллард, Річард Г. Скотт, Роберт Д. Хейлз,
Джеффри Р. Холланд, Девід А. Беднар, Квентін Л. Кук,
Д. Тодд Крістофферсон, Ніл Л. Андерсен

Редактор: Пол Б. Пайпер

Консультанти: Стенлі Г. Елліс, Крістоффель Голден мол.,
Йошихіко Кікучі

Головний директор: Девід Л. Фрішкнехт

Керівник редакційного відділу: Вінсент А. Вон

Керівник відділу графіки: Аллан Р. Лойборг

Головний редактор: Р. Вел Джонсон

Помічник головного редактора: Дженіфер Л. Грінвуд,
Адам С. Олсон

Заступник редактора: Райан Карр

Помічник редактора: Сюзен Барретт

Редколегія: Девід А. Едвардс, Метью Д. Фліттон, Ларен
Портер Гонт, Леррі Гілдер, Керрі Кастен, Дженніфер
Медді, Мелісса Меррілл, Майкл Р. Морріс, Саллі Дж.
Оуджерк, Джошуа Дж. Перкі, Чед Е. Фарес, Джен Пінбороу,
Річард М. Ромні, Дон Л. Сирл, Джанет Томас, Пол
Ванденберге, Джулі Уорделл

Старший секретар: Лорел Течер

Головний директор художнього відділу: Дж. Скотт
Кнудсен

Керівник художнього відділу: Скотт Ван Кемпен

Керівник видавництва: Джейн Енн Пітерс

Відділ дизайну і видавництва: Калі Р. Арройо,
Коллетт Небекер Аун, Говард Г. Браун, Джулі Бердетт,
Томас С. Чайлд, Реджинальд Дж. Крістенсен, Кім
Фенстермейкер, Кетлін Говард, Ерік П. Джонсен,
Деніс Кербі, Скотт М. Моой, Джинні Дж. Нільсон
Підготовка до друку: Джефф Л. Мартін

Відповідальний за друк: Крейг К. Седжвік

Відповідальний за розповсюдження: Еван Ларсен

За інформацією щодо передплати і цін поза межами
Сполучених Штатів і Канади звертайтеся до місцевого
розподільного центру Церкви або керівника приходу
чи філії.

**Рукописи і запитання надсилайте до Liahona,
Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT
84150-0024, USA; або електронною поштою на
адресу: liahona@ldschurch.org.**

Ліягона (слово з Книги Мормона, що означає "компас"
або "дороговказ") друкується: албанською, англійською,
біслама, болгарською, вірменською, в'єтнамською,
голландською, грецькою, датською, естонською,
індонезійською, ісландською, іспанською, італійською,
камбоджійською, китайською, кірибаті, корейською,
латвійською, литовською, мальгаською, маршалійською,
монгольською, німецькою, норвезькою, польською,
португальською, російською, румунською, самоанською,
себуано, сингальською, словенською, тагальською,
тайянською, тайською, тамільською, тонганською, телугу,
угорською, українською, урду, фіджійською, фінською,
французькою, хінді, хорватською, чеською, шведською
та японською мовами. (Періодичність видання різна в
залежності від мови).

© 2011 by Intellectual Reserve, Inc. Усі права застережено.
Printed in the United States of America.

Текст та ілюстрації з *Ліягони* можна копіювати для
разового некомерційного церковного або домашнього
використання. Ілюстративні матеріали не можна копіювати,
якщо інше не зазначено у відповідному місці біля ілюстрації.
Із запитаннями щодо авторських прав звертайтеся до Офісу
інтелектуальної власності за адресою: Intellectual Property
Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA;
електронна адреса: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

January 2011 Vol. 14 No. 1. LIAHONA (USPS 311-480)
Ukrainian, (ISSN 1096-5173) is published monthly by The
Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North
Temple St., Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price
is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes.
Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days'
notice required for change of address. Include address
label from a recent issue; old and new address *must*
be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake
Distribution Center at address below. Subscription help
line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard,
American Express) may be taken by phone. (Canada Poste
Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution
Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT
84126-0368.

Більш докладно в он-лайні Liahona.lds.org

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

Спаситель був взірцевим учителем (див. с. 14).

Щоб покращити свої навички вчителя,
зайдіть на сайт www.teaching.lds.org.

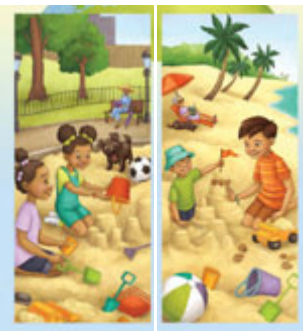

ДЛЯ МОЛОДІ

У цьому номері ви дізнаєтеся про
те, що нового з'явилося в про-
грамах "Особистий розвиток" і
"Обов'язок перед Богом" (с. 34
і 37). Потім зайдіть на вказані веб-
сайти: www.PersonalProgress.lds.org і
www.DutytoGod.lds.org.

ДЛЯ ДІТЕЙ

Подивіться на ілюстрацію "Знаходьте
друзів по всьому світу", що на сторінці
72, а потім пограйте в цю гру в он-
лайні на сайті www.liahona.lds.org.

**Художні роботи дітей зараз
виставлені в Музеї історії Церкви,**
що в Солт-Лейк-Сіті, кожну з цих робіт
можна побачити в он-лайні, зайшовши
на сайт www.liahona.lds.org.

ВАШОЮ МОВОЮ

Журнал *Ліягона* та інші церковні матеріали доступні багатьма мовами
на сайті www.languages.lds.org.

ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Номери сторінок відповідають першій сторінці статті.

Ааронове священство
37

**Благословення
священства** 42

**Божественний
захист** 50

Божество 26

Відвага 60

Віра 44, 58

Доброта 57, 58, 70

**Домашнє
вчителювання** 42

**Засоби масової
інформації** 48

Ісус Христос 14, 66, 80

Книга Мормона 47, 56

Місіонерська робота 4,
41, 50, 58, 68

Молитва 48, 56, 62

Навернення 41, 56

Навчання 14

Новий Завіт 20

**Обов'язок перед
Богом** 37

Одкровення 26

Особистий розвиток 34

Писання 12, 20, 44, 47,

62, 64

Повернення до

активності 40

Свідчення 49, 55, 56

Семінарія 55

Сімейна історія 8

Сім'я 26, 48

Служіння 58, 62

Слухняність 50

Спільний захід 52

**Товариство
допомоги** 7

Товаришування 8

Церковні

покликання 43

Чесність 60

Чеснота 54

Президент
Томас С. Монсон

ГОСПОДУ ПОТРІБНІ МІСІОНЕРИ

На минулій генеральній конференції в жовтні я сказав, що нам потрібно більше місіонерів. Кожний гідний, дієздатний молодий чоловік повинен підготуватися служити на місії. Таке служіння є обов'язком священства, виконання якого Господь чекає від нас, кому було так багато дано. Молоді чоловіки, я закликаю вас готуватися до місіонерського служіння. Будьте чистими, непорочними і гідними того, щоб представляти Господа. Піклуйтеся про своє здоров'я і фізичну силу. Вивчайте Писання. Там, де це можливо, відвідайте семінарію та інститут релігії. Вивчайте місіонерський посібник *Проповідайте Мою євангелію*.

Сестри, хоча у вас немає такого зобов'язання у священстві, яке мають молоді чоловіки—служити на місії повного дня,—втім ви також робите цінний вклад як місіонерки і ми радо вітаємо ваше бажання служити.

Зрілі брати і сестри в Церкві! Я нагадую вам, що Господь хоче, аби набагато, набагато більше з вас

служило місіонерами повного дня. Якщо ви ще не досягли того періоду свого життя, щоб служити на місії як подружня пара, я закликаю вас уже зараз готуватися до того дня, коли ви зможете служити зі своїм подружжям, як тільки вам дозволять обставини. Мало що у житті принесе вам таку ж радість і задоволення, як спільне виконання роботи Господаря під час служіння на місії повного дня.

Дехто з вас, можливо, сором'язливий за характером або вважає себе непередготовленим, щоб відповісти ствердно, коли його покликають. Пам'ятайте, що це—Господня робота, і якщо ми маємо від Господа доручення, то маємо й право на Господню допомогу. Господь зміцнить спину, щоб вона витримала покладений на неї тягар.

Є й такі, які гідні служити, але можуть відчувати, що є важливіші пріоритети. Дозвольте нагадати Господнє обіцяння: “Бо Я шаную тих, хто шанує Мене” (1 Самуїлова 2:30). Найбільшу шану ми відаємо

Небесному Батьку і Спасителю тоді, коли віддано і співчутливо служимо на місії.

Прикладом такого служіння є місіонерський досвід Джуліуса і Дороти Фуссек, яких покликали служити на місії в Польщу. Брат Фуссек народився в Польщі. Він знав мову. Він любив цей народ. Сестра Фуссек народилася в Англії і дуже мало знала про Польщу й майже нічого про її народ. Покладаючись на Господа, вони прийняли це доручення. Вони були самі, а завдання було величезним. У той час в Польщі не було місії. Фуссекам було доручено підготувати шлях для відкриття місії.

Чи впали брат і сестра Фуссек у відчай від того, що завдання було приголомшуючим? Ні на мить. Вони знали, що отримали покликання від Бога. Вони молилися, щоб мати Його божественну допомогу. І вони присвятили цій роботі все своє серце.

У той час старійшина Рассел М. Нельсон, з Кворуму Дванадцятьох

Апостолів, старійшина Ганс Б. Рінгер, у той час сімдесятник, і я у супроводі старійшини Фуссека, зустрілися з представником польського уряду—міністром у справах релігії Адамом Вopatкою. Ми чули, як він сказав: “Ми раді вітати в нашій країні вашу церкву. Ви можете будувати свої будівлі, ви можете присилати місіонерів. Цей чоловік,—він вказав на Джуліуса Фуссека,— служив вашій церкві дуже добре. Ви можете бути вдячні за його приклад і його роботу”.

Як і Фуссеки, робімо те, що ми повинні робити у справі Господа. А тоді, разом з Джуліусом і Дороті Фуссеками, ми можемо вторити псалму:

“Мені допомога від Господа, що вчинив небо й землю!

“...Не задрімає твій Сторож: оце не дрімає й не спить Сторож Ізраїлів!” (Псалми 120 (121):2–4). ■

ЯК НАВЧАТИ З ЦЬОГО ПОСЛАННЯ

У посібнику *Навчати*—немає покликання величнішого сказано: “Діліться власним досвідом про те, як дотримання принципів евангелії благословило ваше життя. Пропонуйте учням коротко поділитися їхнім досвідом стосовно цього” ([2000], с. 163). Прочитайте цю статтю, а потім запитайте у членів сім’ї, хто, за словами Президента Монсона, має служити на місії. Поділіться своїми історіями або досвідом інших людей, які служили на місії повного дня. Або поділіться своїми планами про служіння на місії в майбутньому. Попросіть членів сім’ї розповісти про свої плани і позитивний досвід.

МОЛОДІ

У майбутнє на велосипеді

Петер Еванс і Річард М. Ромні

Багато юнаків фінансово готуються до служіння на місії. В Африці складовою такої підготовки є необхідність заробити достатньо грошей на паспорт. Седрік Чіамбіне заробив необхідну суму таким бізнесом: він продавав банани з багажника свого велосипеда.

Седрік живе в Лупуті, Демократична Республіка Конго. Він—один із 45 юнаків в окрузі Лупута, які працюють, щоб заощадити гроші на паспорт, аби поїхати на місію. У Демократичній Республіці Конго паспорт коштує 250 американських доларів. Це приблизно дві третини вартості будинку.

Однак Седрік був непохитним. Він заробив гроші на місію, проїжджаючи 15–30 км від Лупути до маленьких сіл, де він купував банани. Потім їхав назад спекотною африканською саванною, навантажений фруктами для продажу в місті. Щотижня він проїжджав приблизно 180 км пішаними дорогами, і лише раз втратив рівновагу й упав разом зі своїм вантажем.

Своїми трудами Седрік заробляв 1,25 долара за тиждень або 65 доларів за рік. Йому знадобилося чотири роки, щоб заощадити достатню суму на паспорт. Але зараз він знає, що в майбутньому буде служити на місії повного дня, бо він фінансово підготувався, щоб відгукнутися на покликання служити.

ДІТЯМ

Буду готуватися з дитинства

Щоб допомогти дітям пам'ятати заклик Президента Монсона готуватися до служіння на місії, зробіть копію цього посвідчення, роздрукуйте його з сайту LDS.org або зробіть для ваших дітей посвідчення самостійно, щоб вони підписали його і зберігали як нагадування у себе на стіні або в особистому щоденнику.

БУДУ ГОТУВАТИСЯ

Президент Томас С. Монсон закликає мене готуватися до служіння на місії.

Я буду:

- Непорочним і гідним, щоб представляти Господа.
- Стежити за здоров'ям і розвивати фізичну силу.
- Молитися і вивчати Писання.

Я буду готуватися до служіння на місії.

(підпис)

Історія і спадок Товариства допомоги

Вивчіть поданий матеріал і знайдіть спосіб обговорити його з сестрами, яких ви відвідуєте. Звертайтеся до запитань, які допоможуть вам зміцнити ваших сестер і перетворити Товариство допомоги на активну частину свого власного життя.

Віра • Сім'я • Служіння

Елайза Р. Сноу згадувала вчення пророка Джозефа Сміта про те, що “хоча назва [Товариства допомоги] є сучасною, сама організація має давнє походження”¹.

Небесний Батько і Його Син Ісус Христос відвідали Джозефа Сміта і через нього відновили повноту євангелії на землі. Товариство допомоги було складовою цього відновлення. Організація Церкви не була завершеною, поки не виникла організація сестер².

У наступні місяці з кожного Послання візитного вчителювання ви зможете дізнатися більше про історію Товариства допомоги та його важливість для відновленої євангелії. З багатьох причин розуміння нашої історії є не лише важливим, але і *необхідним*.

По-перше, розуміння нашої історії надихає нас бути такими жінками, якими нас хоче бачити Бог. Наслідуючи приклад благородних жінок-святих останніх днів, ми можемо навчатися з минулого тому, як дивитися у майбутнє³.

По-друге, наша історія навчає, що ті самі принципи, що існували в роки заснування Церкви, залишаються для нас фундаментальними принципами і в цей час. Знання про це і наші цілі—збільшувати віру і особисту праведність, зміцнювати сім'ї та домівки й допомагати нужденним—є зв'язком між нашим минулим і нашим теперішнім.

По-третє, цінуючи історію, ми зможемо краще ділитися своїм духовним спадком. Президент Генрі Б. Айрінг, перший радник у Першому Президентстві, казав: “Ви передаєте спадок, коли допомагаєте іншим сприйняти серцем дар милосердя. ... Історія Товариства допомоги описана за допомогою слів та цифр, але спадок передається від серця до серця”⁴.

І, нарешті, розуміння нашої історії допомагає нам ефективно впливати на майбутнє Товариства допомоги. Президент Спенсер В. Кімбол (1895–1985) казав: “Ми знаємо, що жінки, які з повагою ставляться до минулого, будуть піклуватися про те, щоб створити праведне майбутнє”⁵.

Джулі Б. Бек, генеральний президент Товариства допомоги.

Що я можу зробити?

1. Що я можу робити, щоб допомогти сестрам, яких я відвідую, здобути дар милосердя?
2. Що я можу розпочати робити цього місяця, що допоможе жити праведно в майбутньому мені? Моїй сім'ї? Іншим?

Більш докладна інформація міститься на сайті www.reliefsociety.lds.org.

З Писань:

Естер 9:28–29;
Римлянам 16:1–2;
Алма 37:8;
Мороній 7:45–47

З нашої історії

“Товариство допомоги—це Господня організація для жінок”⁶. Будучи пророком, Джозеф Сміт організував Товариство допомоги 17 березня 1842 року. Маленька група неспожитих між собою жінок, які зібралися на ті перші збори, були такими ж відданими жінками, як і сестри в наш час. “Трьом наймолодшим ще не виповнилося й 20, а найстаршій було за 50. Одинадцять жінок були заміжніми, дві—вдовами, шість ще не були в шлюбі, а сімейний стан однієї досі невідомий. Вони мали дуже різний рівень освіти, різне походження і різні статки. І ця неоднорідність збільшувалася зі зростанням організації, але сестри були й залишаються єдиними”⁷.

ПОСИЛАННЯ

1. Eliza R. Snow, “Female Relief Society,” *Deseret News*, Apr. 22, 1868, 81.
2. Див. *Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* (2007), с. 457.
3. А. Том Перрі, “Оглядатися на минуле, йдучи у майбутнє”, *Ліягона*, лист. 2009, сс. 73–76.
4. Генрі Б. Айрінг, “Довготривалий спадок Товариства допомоги”, *Ліягона* лист. 2009, сс. 124–125.
5. Spencer W. Kimball, “Privileges and Responsibilities of Sisters,” *Ensign*, Nov. 1978, 104.
6. Spencer W. Kimball, “Relief Society—Its Promise and Potential,” *Ensign*, Mar. 1976, 4.
7. Jill Mulvay Derr, Janath Russell Cannon, and Maureen Ursenbach Beecher, *Women of Covenant* (1992), 28.

Через мале і просте

“Через мале і просте відбувається велике” (Алма 37:6).

ЯК ДОПОМОГТИ НОВИМ ЧЛЕНАМ ЦЕРКВИ ПОЧУВАТИСЯ ЗАТИШНО В ПРИХОДІ

- Познайомтеся з новими членами приходу або філії і сідайте біля них на уроках і причасних зборах.
- Запам'ятайте їхні імена.
- Провідники священства і члени Недільної школи та президентства Товариства допомоги можуть на початку уроку запрошувати нових членів Церкви представитися.
- Запропонуйте новим відвідувачам допомогу в переїзді та ознайомленні з новою місцевістю.
- Запросіть їх на заходи приходу чи філії.
- Будьте другом! Продовжуйте знайомство з новими членами Церкви в наступні тижні та місяці.

Участь у сімейно-історичній роботі

Можливо, ви—єдиний член Церкви у своїй сім'ї і не знайомі з сімейно-історичною роботою. А може інші члени вашої сім'ї вже виконали багато сімейно-історичної та храмової роботи для ваших предків. Якою б не була ваша ситуація, завжди є багато способів зробити свій внесок у цю важливу роботу.

Якщо ви не знаєте, з чого почати, почніть з того, кого ви знаєте найкраще: з себе. Зрештою, сімейна історія стосується не лише близьких вам людей, які вже померли. Вона включає факти з вашого особистого життя, які ви переживаєте. Ось деякі ідеї того, з чого почати:

- Знайдіть коробку для архівних матеріалів і покладіть у неї важливі документи: свідоцтво про народження, дипломи, нагороди, щоденники, фотографії—усе, що стосується фактів вашого життя.
- Якщо у вас є сканер, ви можете сканувати старі фотографії, щоб мати цифрові копії важливих фотографій.
- Ведіть щоденник, записуючи до нього натхненні думки, почуття і події вашого життя.

- Проведіть бесіди з членами своєї сім'ї, щоб записати їхню історію життя. Почніть з найстарших живих родичів. Ставте приблизно такі запитання: Чому вам дали таке ім'я? Які були сімейні традиції у вашій сім'ї, коли ви були дитиною та у наступні періоди життя? Що ви можете розказати мені про особливі таланти, якими володіли члени вашої сім'ї, чи особливі риси характеру? Збирання історій життя інших людей стане сімейним скарбом для наступних поколінь.
- Зареєструйтеся на сайті www.New.FamilySearch.org і введіть генеалогічну інформацію, зібрану вами про себе і про членів сім'ї. Служба допомоги в он-лайні допомагатиме вам крок за кроком.
- Якщо можливо, відвідайте храм, щоб виконати обряди за своїх предків.

Якщо у вас є запитання про сімейно-історичну роботу, вам зможе допомогти консультант з сімейної історії у приході чи філії.

СКАРБИ НА НЕБЕСАХ

“Колоди ми досліджуємо власний родовід, то починаємо цікавитися не тільки іменами або кількістю імен, яка відправляється до храму. Цей інтерес повертає серця до батьків—ми прагнемо знайти їх, пізнати їх і служити їм.

Цим ми збираємо собі скарби на небесах”.

Президент Бойд К. Пекер, президент Кворуму Дванадцятьох Апостолів, “Ваша сімейна історія: з чого почати,” Ліягона, серп. 2003, с. 17.

ПРО ІСТОРІЮ ЦЕРКВИ В УСЬОМУ СВІТІ

Угорщина

Хоча перший місіонер-святий останніх днів прибув до Угорщини в 1885 році, він не досягнув великого успіху і приблизно через три місяці залишив країну. Першим угорцем, який приєднався до Церкви, був Міша Марков, який охрестився в Константинополі в 1887 році. Згодом він служив на місії в Європі, але пізніше його вислали з країни за його проповідання.

Багато років політичний

клімат в Угорщині не сприяв місіонерській роботі. Упродовж 1980-х доступність інформації про Церкву спонукала багатьох угорців досліджувати її, і пізніше, в 1986 році, уряд Угорщини дав офіційний дозвіл на перебування місіонерів у цій країні.

З того часу місіонерська робота просувається з великим успіхом. У 1991 році було видано Книгу Мормона угорською мовою, а в 2006 році утворено перший кіл.

Будівля угорського парламенту, зведена в 1904 році, розташована на берегах Дунаю в Будапешті.

ЦЕРКВА В УГОРЩИНІ	
Членів Церкви	4594
Місій	1
Колів	1
Округів	2
Приходів і філій	21

ПОДОЛАТИ ВИПРОБУВАННЯ

Життя за євангелією допомогло мені й моїй сім'ї не піддатися спокусам. Я знаю, що піст, сплата десятини і щоденні молитви у поєднанні з надією на Спокуту Ісуса Христа допомагають нам долати спокуси.

Однак це не означає, що в нашому житті не буде випробувань. Мені також стало ясно, що чим більше випробувань ми долаємо, тим більше заслуговуємо на благословення і навчаємося з власного досвіду. Мені подобається думка про те, що випробування—це вітер, який несе повітряного змія. Чим сильніше він віє, тим вище змій може злетіти.

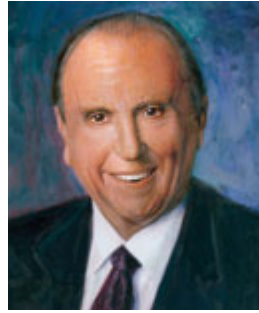
Чхоеун Равут, Камбоджа

Говард В. Хантер

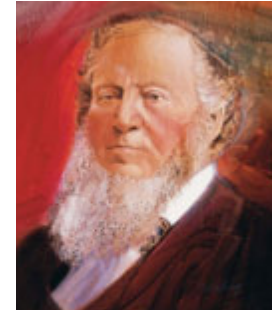
Гордон Б. Хінклі

Томас С. Монсон

Джозеф Сміт

Бригам Янг

Езра Тефт Бенсон

Спенсер В. Кімбол

Гарольд Б. Лі

Джозеф Філдінг Сміт

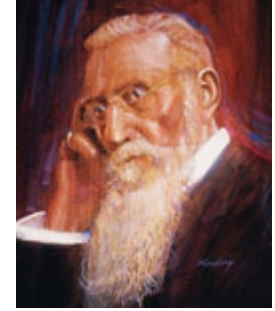
Девід О. Мак-Кей

Джордж Альберт Сміт

Гебер Дж. Грант

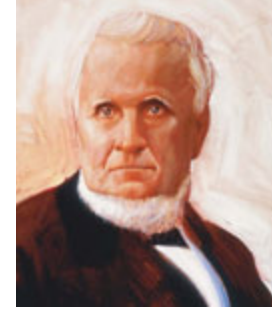

Джозеф Ф. Сміт

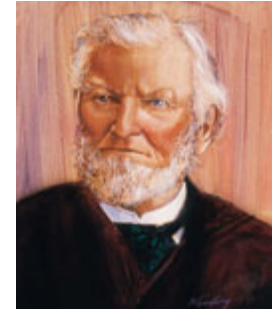
Президенти Церкви

Як добре ви знаєте Президентів Церкви? Щоб дізнатися про це, дайте відповіді на запитання. Відповіді знаходяться внизу.

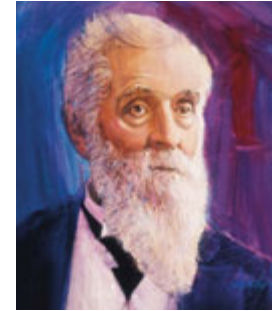
1. Хто після Джозефа Сміта служив найкоротший час апостолом, перш ніж став Президентом Церкви?
2. Хто найдовше служив генеральним авторитетом?
3. Хто найдовше служив Президентом Церкви?
4. Хто був єдиним Президентом Церкви, який народився не в Сполучених Штатах?
5. Хто, крім Президента Томаса С. Монсона, був єдиним Президентом Церкви, який служив єпископом?
6. Хто служив на місії в краю, який ми зараз називаємо Гавайськими островами, коли йому було лише 15 років?
7. Хто був міністром сільського господарства Сполучених Штатів, служачи в той самий час апостолом?
8. Хто з Президентів Церкви жив найдовше?
9. Хто мав переломи кісток рук і ніг, випадково розсік собі ногу сокирою, був покусаний скаженим собакою; у кого ногу роздробило повалене дерево, хто мало не вмер від зараження крові, ледь не втопився, майже не вмер від холоду і вижив після аварії швидкісного поїзда?

Джон Тейлор

Уілфорд Вудрафф

Лоренцо Сноу

8. Гордон В. Хінклі, довжив до 97 років
9. Уілфорд Вудрафф

5. Говард В. Хантер
6. Джозеф Ф. Сміт
7. Езра Тефт Бенсон

3. Бригам Янг, 30 років
4. Джон Тейлор, який народився в Мінторпі, Англія

Відповіді:
1. Бригам Янг, 12 років
2. Девід О. Мак-Кей, майже 64 роки

ВІДНОВЛЮЮЧА СИЛА МОЛИТВИ

Маркос А. Уокер

Ядосі пам'ятаю, що відчував, коли побачив, як сльози покаювання котяться по обличчю мого 10-річного сина Аріана.

Він грався у спальні зі своїм старшим братом Джоелом, якому було 12 років, коли раптом виникла

сварка і мені довелося втрутитися, щоб відновити спокій. Можливо через свій вік хлопці часто сперечалися.

У відповідь на це Аріан, який весь тремтів і плакав після сварки з братом, відповів мені неналежним чином. Я двічі зробив йому зауваження (тепер він уже сперечався зі мною), але ситуація лише погіршувалася. Син уже не контролював

себе: він розчервонівся, його трясло. Я відчув роздратування, однак знав, що має бути якесь рішення і мені не слід підвищувати голос.

Я відразу ж згадав про принцип молитви. Так, це була відповідь, тож я привів його у свою кімнату, зачинив двері й сказав: "Аріане, станьмо на коліна і я помолюся Небесному Батькові".

Ми разом стали на коліна, а він продовжував плакати від злості. Я молився, намагаючись допомогти своєму синові. Посеред молитви я помітив, що його ридання стають тихішими. Сльози, що котилися по обличчю,

тепер були сльозами покаювання.

Коли ми закінчили молитву, Аріан звів очі й сказав: "Тату, ти пробачиш мені?" Ми обнялися, і

ДАР МОЛИТВИ

"Молитва—це божественний дар нашого Небесного Батька кожній душі. Подумайте

про це: досконала Верховна Істота, Особа, Яка все знає, все бачить і все може, захочує вас і мене, таких незначних, якими ми є, спілкуватися з Ним, як з нашим Батьком. ...

За будь-яких обставин, коли ми смиренні чи гордовиті, бідні чи багаті, вільні чи поневолені, вчені чи невігласи, улюблені чи забуті, ми можемо звертатися до Нього. Нам не треба чекати запрошення. Наша молитва може бути короткою або тривалою. Вона може бути довгим висловленням любові й вдячності чи нагальним благанням про допомогу. Він створив численні всесвіти і наповнив їх світами. Однак ми з вами можемо говорити з Ним особисто, і Він завжди даватиме відповідь".

Старійшина Річард Г. Скотт, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, "Застосування божественного дару молитви", Ліягона, трав. 2007, с. 8.

я не міг стримати сліз. Моя душа сповнилася почуттям миру й любові. Аріан більше нічого не сказав, але я знав, що він відчув відновлюючу силу молитви і що його серця торкнувся Святий Дух.

Тепер він не лише знав про силу молитви, але і здобув свідчення про неї. ■

ПИСАННЯ НАВЧАЮТЬ ПРО ІСУСА ХРИСТА І СВДЧАТЬ ПРО НЬОГО

Писання містять пораду пророків, натхненні розповіді про стосунки Бога з людьми і одкровення, дані Богом Його пророкам. Писання навчають, що ми є дітьми Небесного Батька, Який любить нас. Згідно з Його планом нашого вічного щастя ми прийшли на Землю. Під час нашого перебування на землі Писання є духовним рятівним тросом, який поєднує нас з Небесним Батьком та Ісусом Христом.

Головна мета Писань—свідчити про Ісуса Христа, допомагаючи нам прийти до Нього і отримати вічне життя (див. Іван 5:39). Тому пророки останніх днів радять нам вивчати Писання щодня індивідуально і зі своїми сім'ями. Президент Томас С. Монсон сказав: “Щоденно вивча[йте] Писання. Спонтанне читання не зрівняти зі щоденним читанням та застосуванням Писань у своєму житті. Засвоюйте уроки, яких навчають Писання. ... Вивчайте їх так, наче вони звертаються до вас, бо так воно і є”¹.

Завдяки словам Писань ми можемо пізнати і полюбити нашого Небесного Батька і Спасителя Ісуса Христа. Ми можемо читати Їхні заповіді і завдяки цьому навчимося бачити різницю між правильним і хибним. Ми здобуваємо силу, щоб протистояти спокусі гріха. Ми збільшимо своє бажання виконувати Божі закони. Писання нас втішають і навчають під час нашого земного життя, і вони показують нам шлях назад до небесного дому.

ПОСИЛАННЯ

1. Томас С. Монсон, “Будьте найкращими”, *Ліягона*, трав. 2009, с. 68.

Більш докладна інформація міститься в таких матеріалах: *Основи євангелії* (2009), сс. 45–51 та *Стійкі у вірі* (2005), сс. 94–98.

“**О**сновна мета всіх Писань—наповнити нашу душу вірою в Бога Батька і Його Сина, Ісуса Христа. ...

...Віра приходить в нашу душу через свідчення Святого Духа—Дух до духа, коли ми слухаємо або читаємо слово Бога. Віра зміцнюється, якщо ми продовжуємо бенкетувати цим словом. ...

...Вивчайте Писання уважно і вдумливо. Розмірковуйте над ними і моліться про них. Писання—це одкровення, і вони принесуть додаткове одкровення”.

Старійшина Д. Тодд Крістофферсон, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, “Благословення від Писань”, *Ліягона*, трав. 2010, сс. 34, 35.

Для членів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів Священними Писаннями є:

“Усе Писання Богом надхненне, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності” (2 Тимофію 3:16).

1. Біблія—це добірка священних текстів, в яких містяться Божі одкровення стародавнім пророкам у Святій землі. Наше восьме уложення віри проголошує: “Ми віримо, що Біблія—це слово Боже настільки, наскільки правильно її перекладено”.

2. Книга Мормона: ще одне свідчення про Ісуса Христа, містить Божі одкровення стародавнім пророкам на Американському континенті. Вона містить повноту євангелії Ісуса Христа (див. УЗ 20:9).

3. Учення і Завіти—це книга одкровень стосовно Відновлення євангелії Ісуса Христа, дана сучасним пророкам, починаючи від Джозефа Сміта.

4. Дорогоцінна Перлина містить додаткові одкровення, дані Богом Мойсею, Аврааму й Джозефу Сміту.

5. Бог продовжує відкривати істини сучасним пророкам через натхнення від Святого Духа. Ці істини є Писаннями (див. УЗ 68:4). Ми їх отримуємо, головним чином, під час генеральних конференцій, які проводяться в перші вихідні квітня й жовтня, коли члени Церкви по всьому світу слухають виступи нашого пророка й інших провідників Церкви. ■

ЗА ГОДИННИКОВОЮ СТРІЛКОЮ, ПОЧИНАЮЧИ ЗВЕРХУ: ФОТОІЛЮСТРАЦІЯ ДЕРЕКА ІСРАЕЛЬСОНА © 2002; ХРИСТОС У ГЕФСІМАНІЇ, ХУДОЖНИК ГАРРІ АНДЕРСОН © IRI; ТРИ НЕФІЙЦІ, ХУДОЖНИК ГАРРІ КЕПП © 1996 IRI; ІСУС ХРИСТОС ЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОРОКОВІ ДЖОЗЕФУ СМІТУ Й ОЛІВЕРУ КАУДЕРІ, ХУДОЖНИК УОЛТЕР РЕЙН, З ЛЮБ'ЯЗНОГО ДОЗВОЛУ МУЗЕЮ ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ; ПЕРШЕ ВИДІННЯ, ХУДОЖНИК ДЕЛ ПАРСОН © 1987 IRI; ФОТОГРАФІЯ КРЕЙГА ДІМОНДА © IRI; ФОТОІЛЮСТРАЦІЯ КРИСТІНИ СМІТ © IRI

**Старійшина
Джей Е. Дженсен**
З президентства сімдесятиків

СПАСИТЕЛЬ

—ВЗІРЦЕВИЙ УЧИТЕЛЬ

*Ми повинні бенкетувати словом Христа—Писаннями—
і, як і Він, використовувати їх, щоб навчати і зміцнювати інших.*

Під керівництвом Свого Батька Ісус Христос створив світи без числа. Він був великим Єговою, Богом Старого Завіту. Він народився від смертної матері Марії і Бога, Вічного Батька. Він був найвеличнішою істотою, яка жила на Землі. За Його словами, Він прийшов “чинити волю Того, Хто послав Мене, і справу Його довершити” (Іван 4:34).

Його послання і служіння однозначно свідчили про те, що Він є Ісусом Христом, Сином Божим, обіцяним Месією.

Навчаючи, Він часто цитував Старий Завіт. Він звертався до Писань, щоб готуватися до Свого служіння, щоб протистояти злу й спокусам, щоб шанувати й підтверджувати дієвість пророків давнини й зміцнювати інших. З Його прикладу ми можемо навчатися, як ефективніше користуватися Писаннями у виконанні своїх обов’язків

батьків, провідників та вчителів. Він був досконалим прикладом в усьому, у тому числі й Взірцевим Учителем.

Підготовка до служіння

Коли Господь прийшов на Землю, завіса забуття була покладена на Його розум, як і на наш, однак Він, як і ми, продовжував отримувати благодать за благодаттю (див. Уз 93:11–17). Його навчав Небесний Батько (див. Іван 8:28; 12:49) і земні вчителі. Як зазначав старійшина Джеймс Е. Талмейдж (1962–1933), з Кворуму Дванадцятьох Апостолів: “Наше знання про життя юдеїв у той

“Я—хліб життя.

Хто до Мене
приходить,—не
голодуватиме він, а хто
вірує в Мене,—ніколи
не прагнучиме”.

період часу підтверджує думку про те, що Хлопчика добре навчали законів й Писанням, бо таким було правило. Він накопичував знання навчанням, а мудрість здобував через

молитви, розмірковування, напружену роботу”¹.

З раннього дитинства й до того часу, коли Ісус почав Своє служіння людям, єдина відома нам історія розповідає про те, що Він навчав у храмі у віці 12 років і виявляв надзвичайні мудрість та знання: “І сталося, що третього дня [Йосип та Марія] відшукали у храмі Його, як сидів серед учителів, і вислухував їх, і запитував їх” (Лука 2:46). Переклад Джозефа Сміта роз’яснює цей вірш і вказує на те, що вчителі слухали Ісуса і ставили

**“І сталося, що
третього дня відшу-
кали у храмі Його,**

як сидів серед учителів,
і вислухував їх, і
запитував їх”.

Йому запитання.

Те, як Він зростав у знанні перш ніж почати служіння, ілюструє пораду, дану Ним Гайруму Сміту в 1829 році: “Не прагни проголошувати Мое слово, але спочатку прагни отримати Мое слово, а тоді буде твого язика розв’язано; тоді, якщо ти захочеш, ти будеш мати Мій Дух і Мое слово, так, силу Бога для переконання людей” (УЗ 11:21).

Ми також можемо досліджувати Писання, щоб отримати навчання й натхнення, коли починаємо своє служіння. Це може бути служіння у новому покликанні, виконання певних обов’язків (наприклад, у священстві), або просто проведення уроку на домашньому сімейному вечорі.

Протистояння злу й спокусам

Коли Ісус розпочав Своє служіння, Його спокушав диявол. Дві з трьох спокус починалися з висловлювання сумніву: “Коли Ти Син Божий” (Матвій 4:3, 6). Щоб протистояти Сатані, Спаситель процитував три уривки зі Старого Завіту, які розпочиналися словами: “Написано...” (вірші 4, 7, 10).

За допомогою прикладів з Писань Ісус також навчав Своїх послідовників, як долати зло. Навчаючи людей опиратися злу або боротися зі страшними наслідками,

Взірцевий Учитель цитував Старий Завіт: “Легше буде країні содомській й гоморській дня судного, аніж місту тому [яке відкинуло Його євангелію]” (Матвій 10:15).

Якщо ми дотримуємося Слова Божого, тоді воно має захисну силу: “Той, хто прислухається до слова Бога, і буде міцно триматися за нього, той ніколи не загине; і ніякі спокуси і вогненні стріли супротивника не зможуть узяти верх над ним і засліпити, щоб привести їх до знищення” (1 Нефій 15:24).

Одним з моїх улюблених уривків, який допомагає протистояти Сатані в наш час, є ось цей вірш: “Мої очі на вас. Я є серед вас” (УЗ 38:7). Це назавжди розвіє брехню про те, що “ніхто не дізнається”.

Вшанування пророків давнини

Спаситель визнавав древніх пророків і цитував їхні слова. У цьому розподілі Він заповідав Сідні Рігдону “звертатися до святих пророків, щоб довести ... слова [Джозефа Сміта]” (УЗ 35:23).

Щоб свідчити про старозавітних пророків і виявити Своє благоговійне ставлення до них, Спаситель звертався до слів Ноя (див. Матвій 24:37–38); Авраама (див. Лука 16:22–31; Іван 8:56–58); Авраама, Ісака і Якова (див. Матвій 8:11); Мойсея (див. Іван 5:46); Давида (див. Лука 6:3); Іллі (див. Лука 4:25–26) та Ісаї (див. Лука 4:16–21; Іван 1:23). Він також шанував і підтримував Свого сучасника, Івана Христителя (див. Матвій 11:7–11).

Важливо, що у Проповіді на Горі Спаситель посилався на пророків Старого Завіту та їхні вчення про Нього. Це можна бачити з того, як тісно співвідносяться твердження Заповідей блаженства (див. Матвій 5:3–11) та Ісаї 61:1–3².

Ми також можемо шанувати давніх і сучасних пророків, якщо будемо сприймати їхнє вчення належним чином—як слово

і волю Господа (див. УЗ 68:4). Коли ми готуємося навчати з Писань, то повинні з молитвою шукати принципи, які можемо застосовувати до тих, кого навчаємо.

Зміцнення інших людей

Винятково важливим посланням, виголошеним Учителем за життя, є проповідь про “хліб життя” (див. Іван 6). Вона є і заповіддю, і настановою того, як користуватися Писаннями, та свідчить про їхню важливість для нас.

За день до того, як звернутися з цим посланням, Господь здійснив чудо—нагодував 5 тис. чоловік, зібравши таким чином більше послідовників (див. Іван 6:5–14). Якщо цього та інших чудес було недостатньо, щоб переконати людей повірити в Нього, у проповіді про хліб життя Він відкрито проголосив, Ким Він був. Цією проповіддю Він навчав Своїх апостолів, особливо Петра, чие свідчення зміцнилося (див. вв. 63–71).

Взірцевий Учитель звернувся до подій Старого Завіту, зробивши їх вступом до проповіді про хліб життя:

ВЗІРЦЕВИЙ УЧИТЕЛЬ

“Спаситель—це Візрцевий Учитель. Вчення Ісуса Христа складають ще ніким не перевершений науковий труд з методів навчання. Про Ісуса казали, що Він філософ, економіст, соціальний реформатор та багато іншого. Але перш за все Спаситель був Учителем. Якби ви запитали: “А хто був Ісус за професією?” Є лише одна відповідь: Він був Учителем. Саме Він має стати нашим ідеалом. Саме Він є Візрцевим Учителем”.

Президент Бойд К. Пекер, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, *Mine Errand from the Lord* (2008), 336.

прагнутиме” (Іван 6:35).

Після цього Спаситель проголосив божественне вчення, поєднавши Спокуту і символи хліба й води у причасті: “Якщо ви споживати не будете тіла Сина Людського й пити не будете крові Його, то в собі ви не будете мати життя” (Іван 6:53).

Ми знаємо, що ця проповідь зміцнила Петра, бо він свідчив: “Ми ж увірували та пізнали, що Ти—Христос, Син Бога Живого!” (Іван 6:69). Проповідь про хліб життя є для нас важливою, бо ми також будемо вірити й мати впевненість, що Ісус є Христос, коли читаємо, вивчаємо і цитуємо, а не переказуємо своїми словами Священні Писання, щоб зміцнювати себе й інших.

Виповнення Писань: славний в'їзд

Славний в'їзд Господа в Єрусалим був безумовним підтвердженням того, що Він знав і застосовував Писання: “Благословен, хто гряде у Господне ім'я” (Псалми 117 (118):26; див. також Марк 11:9–10). Він в'їхав у Єрусалим на віслюку, виповнюючи пророцтво: “Радій вельми, о дочко Сіону... Ось Цар твій до тебе гряде, ... і їде на ослі” (Захарія 9:9; див. також Матвій 21:4–5).

З самого початку Свого земного служіння і до Гефсиманського саду, до хреста і порожньої гробниці, Ісус

“Не Мойсей хліб із неба вам дав,—Мій Отець дає вам хліб правдивий із неба.

Бо хліб Божий є Той, Хто сходить із неба й дає життя світові” (Іван 6:32–33; див. також Вихід 16).

На що вони сказали: “Давай, Господи, хліба такого нам завжди” (Іван 6:34).

Його відповідь відкрила для духовно обдарованих Його божественну сутність Сина Божого, обіцяного Месії і Спасителя: “Я—хліб життя. Хто до Мене приходить,—не голодуватиме він, а хто вірує в Мене,—ніколи не

“Радій вельми, о дочко Сіону...

Ось Цар твій до тебе гряде, ... і їде на ослі”.

Ділитися хлібом життя

Карлос Роберто Фуско, зі слів
Майби Марсії Бастоса Фуско

У Фос-до-Ігваку, пров. Парана, Бразилія, стояв спекотний день. Після кількогодинної подорожі я відчував втому. Як провідник Церковної системи освіти, я мав вирішити кілька питань з єпископом, який чекав на мене у домі зборів. Однак, коли я приїхав, мені довелося кілька хвилин почекати.

У цей час до церкви зайшла жінка. Вона підійшла до мене і смиренно попросила трохи грошей на хліб. Вона сказала, що вони з чоловіком дуже голодні, і хоча їй було дуже незручно просити, однак нічого іншого не лишалось. “Трохи на хліб, не більше,” — додала вона.

Я був зворушений і вийняв гроші з кишені. Вона сказала, що то надто багато. Я сказав: “Купіть хліба, молока і м’яса”.

Вона подякувала і сказала, що наступного вівторка її чоловіка пообіцяли прийняти на роботу. Вона хотіла повернути гроші, як тільки він отримає зарплату.

Я відповів, що не потрібно. Але вона наполягала.

Тоді я сказав: “Замість того, щоб повертати гроші, поверніться в каплицю в неділю вранці. Коли ви туди прийдете, скажіть першій же людині, яку побачите, що хочете поговорити з місіонерами. Гарезд?” Вона погодилася.

Жінка пішла. Я обговорив з єпископом свої питання і продовжив подорож провінцією Парана, виконуючи свою роботу.

Минуло багато місяців, і мені знову випала нагода потрапити в той самий дім зборів у Фос-до-Ігваку на конференцію. Хор був прекрасним і чудово співав. Коли закінчилася конференція, до мене підійшла одна з хористок. Вона простягнула руку, привітала мене чарівною усмішкою і з великим почуттям сказала: “Дякую, брате. Ви дали мені не лише хліб, щоб ми з чоловіком втамували голод, але ви також дали мені хліб життя. Дякую”.

Я відчув неймовірну радість, впізнавши в тій жінці людину, яка просила у мене гроші кілька місяців тому. Я зрозумів, що євангелія Ісуса Христа, Який називав Себе Хлібом життя, змінює життя кожного, хто її приймає.

Христос стверджував—за допомогою стародавніх Писань і Свого служіння, чудес та проповідей,—що Він є обіцяним Месією.

У Гефсиманському саду Ісус молився: “Отче, як волієш,—пронеси мимо Мене цю чашу! Та проте—не Моя, а Твоя нехай станеться воля!” (Лука 22:42). Таке проголошення Свого послуху і здійснення нескінченної спокутної жертви свідчить, що Він є Сином Божим, найвеличнішим учителем, який будь-коли жив на землі.

Писання свідчать і навчають про Ісуса. Коли ми занурюємося в них, то зможемо пізнати Його й почути Його голос: “Ці слова є не від людей і не від людини, а від Мене; отже, ви засвідчите, що вони від Мене, а не від людини” (УЗ 18:34). Я зрозумів, що коли занурююся в Писання, вивчаючи їх в першу чергу вдома разом зі своєю дружиною і сім’єю, то більш ефективно служу в Церкві.

Я люблю Писання. Я свідчу, що вони є словом Бога. Навчаймо з них, як це робив Спаситель, вдома і в покликаннях, щоб “сила слова Бога” могла мати “силь[ний] вплив” на тих, кого ми навчаємо (Алма 31:5). ■

ПОСИЛАННЯ

1. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3rd ed. (1916), 112.
2. Див. Thomas A. Wayment, “Jesus’ Uses of the Psalms in Matthew,” in Frank F. Judd and Gaye Strathearn, eds., *Sperry Symposium Classics: The New Testament*, (2006), 137–49.

Історичний контекст Нового Завіту

Томас А. Веймент

Ад'юнкт-професор факультету
стародавніх Писань Університету
Бригама Янга

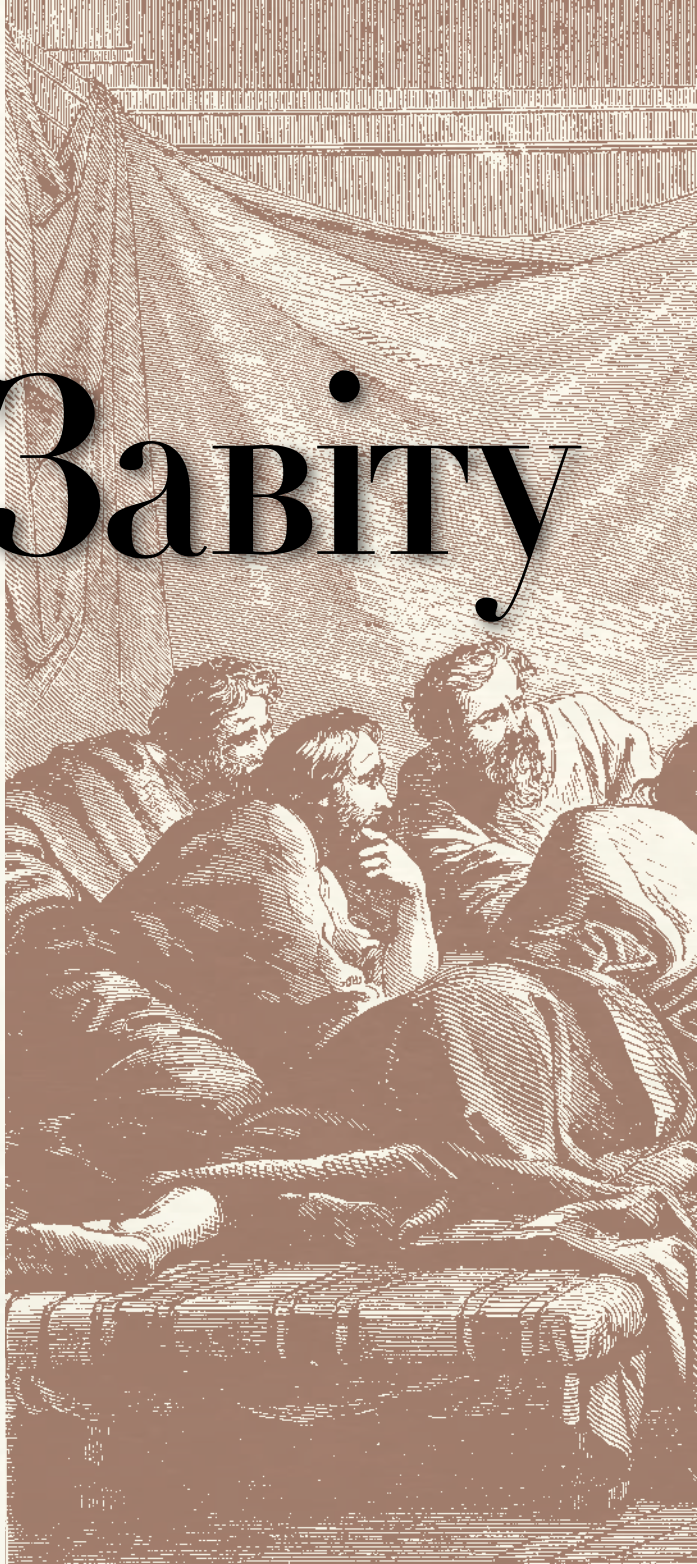
Кожна книга Священних Писань має свою унікальну історію та особливим і неповторним чином свідчить про євангелію спасіння. Новий Завіт вирізняється тим, що є книгою Писань, яка містить слова тих людей, які особисто знали Ісуса або стали Його послідовниками невдовзі після Воскресіння. Таким чином, Новий Завіт є безцінним джерелом, яке допомагає нам наблизитися до Спасителя й отримати уявлення про Його земне служіння. Якщо ми зрозуміємо історію Нового Завіту, як він до нас дійшов і хто його написав, то зможемо більше цінувати цю видатну книгу Писань і, у свою чергу, здобути більшу духовну силу, коли ми, як і перші послідовники Ісуса Христа, постанемо перед випробуваннями.

Що таке Новий Завіт?

У перші роки після смерті Ісуса словосполучення “Новий

Завіт” було не назвою збірки книг про життя і смерть Господа, а стосувалося того, що Він сказав учням під час останньої вечері: “Це—кров Моя *Нового Заповіту*, що за багатьох проливається на відпущення гріхів!” (Матвій 26:28; курсив додано). Грецьке слово, перекладене як “новий заповіт”, насправді стосується завіту, того нового завіту, який Спаситель пропонує нам шляхом Спокути. Писання, що містяться в Біблії і називаються Новим Заповітом, описують, документують цей новий завіт між Господом і Його народом та навчають про нього.

Писання, що збережені в Новому Завіті, зосереджуються на різних аспектах Спасителевого служіння. Новий Завіт починається Євангеліями (“євангелія” в перекладі означає “добра новина”), в яких описується життя, служіння і божественна роль Ісуса Христа. Новий Завіт також містить історію започаткування

*Розуміння походження цієї
видатної книги Писань може
надихати нас на її вивчення.*

Ісус і Його апостоли на останній вечері.

місіонерського служіння Церкви (книга Дії); листи перших провідників—Петра і Павла,—де вони напучують перших християн (які також називалися святими) залишатися стійкими у вірі; свідчення (Послання

до Євреїв) та апокаліпсис (книга Об'явлення), де міститься обіцяння про те, що Господь повернеться на землю в останні дні. Кожен з авторів мав своє бачення і кожен звертався до певної аудиторії, не маючи на

меті заповнити певні прогалини в історичних літописах. У середині 4 століття від Р.Х., 27 книг, які описують новий завіт з Господом, були зібрані разом і упорядковані таким чином, який ми маємо сьогодні.

Перші святі слухають огне з послань Павла.

Як Новий Завіт дійшов до нас?

З великої групи послідовників Ісус обрав 12 апостолів. Ті чоловіки були разом з Ним під час Його служіння, разом з Ним зносили страждання і також святкували перемоги та духовні події. Після смерті Ісуса апостоли, як і інші вірні послідовники, почали записувати пережиті події. Два фактори могли спонукати до збереження записів про життя Ісуса. Перший: Єрусалим і храм були зруйновані римською армією у 70 році від Р.Х. . Другий: сили відступництва вже починали діяти

(див. Дії 20:29–30). Отже, багато писань у Новому Завіті були записані для того, щоб допомогти вірним знаходити свій шлях серед тогочасних негараздів і незгод.

Дивлячись на те, що відбувалося з ними, ми можемо знати, як ті люди переживали нелегкі часи та як добра новина євангелії ставала зміцнюючою силою в боротьбі проти відступництва.

До кінця першого століття всі писання, що зараз містяться в Новому Завіті, були написані і широко

розповсюджувалися серед філій Церкви. Переписувачі робили копії тексту на папірусі, а потім на пергаменті, однак існувало відносно мало примірників. Члени Церкви збирали книги, які вони мали, читали їх та вивчали слова Господа і апостолів.

Багато писань у Новому Завіті були записані для того, щоб допомогти вірним побачити свій шлях серед негараздів того часу.

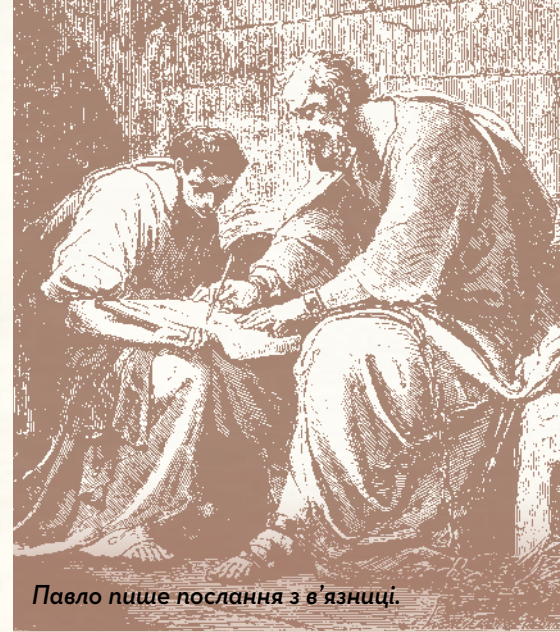
Однією з великих перепон для поширення Писань було переслідування християн римським імператором Діоклетіаном у 303 році від Р.Х. Він наказав, щоб Писання християн були спалені, а їх самих він змушував приносити жертви поганським богам. Упродовж тих років переслідувань багато віруючих сховали священні тексти. Пізніше, коли перший імператор, що сповідував християнську віру, Костянтин, наказав, щоб було зроблено нові примірники Писань, учені мужи тієї доби змогли віднайти книги, якими користувалися у філіях Церкви до указу Діоклетіана. Історія наших сучасних друкованих версій Нового Завіту бере свій початок від примірників Біблії, зроблених за часів Костянтина, а отже, від тих людей, які жертвували своєю безпекою заради того, щоб зберегти новий завіт Господа.

Невдовзі після того як Костянтин наказав, щоб знову було зроблено і поширено примірники Нового

Завіту, книги, які входять до сучасної Біблії, було укладено саме в тому порядку, який ми маємо зараз. Цей порядок наслідує модель Старого Завіту. Новий Завіт містить Закон (Євангелії), історію християнства (Дії) і пророків (від послання Римлянам до книги Об'явлення). І Старий і Новий Завіт закінчується обіцянням того, що Господь повернеться (книги Малахії та Об'явлення). Таке розташування цих пророчих книг також посилює надію на майбутнє спасіння й майбутнє отримання одкровенень.

Хто написав Новий Завіт?

Кожен автор Нового Завіту мав своє бачення спасительної місії Ісуса Христа. Дві книги Євангелій були написані апостолами: Матвієм та Іваном. Ці апостольські свідчення є свідченнями очевидців життя Ісуса. Два послідовники, які приєдналися до Господа пізніше, також написали Євангелії: Марк і Лука. Вони свідчили про те, що відчували

Павло пише послання з в'язниці.

й чули. Обидва ці чоловіки певний час були напарниками Павла (див. Дії 12:25; 2 Тимофію 4:11) і частково відображають інтереси зростаючої кількості святих, які жили за межами Юдеї і ніколи не знали Господа за часів Його перебування на землі. Натомість, їхні розповіді є яскравим свідченням про Нього, у Кого вони вірили.

Листи Павла, ймовірно, були найпершими писаннями Нового Завіту, хоча не всі вони були написані в один і той самий час. Його свідчення ґрунтувалися на місіонерському досвіді, кількох величких видіннях (див. Дії 9:1–6; 2 Коринтянам 12:1–7) і особистих стосунках з Петром та іншими людьми (див. Галатам 1:18–19). Він писав, головним чином, з метою улагодити суперечки в філіях, але також є листи до особистих друзів (Тимофію, Титу). В одному з листів Павло просить, щоб рабовласник був поблажливим до раба, який утік і з яким Павло познайомився у в'язниці (Филимону). Як правило, Послання до євреїв приписують Павлові, хоча в ньому відсутня вступна частина, в якій Павло зазвичай називав себе. Незважаючи на це, книга свідчить

Петро проповідує Корнелію та його домогачцям.

Петро та Іван проповідуєть і зцілюють.

про те, як ми можемо сміливо прийти до Господа, виявляючи віру. Послання до Євреїв, яке міститься в Новому Завіті після всіх листів Павла, є навчальним курсом з того, як ми можемо виявляти віру у випробуваннях.

Коротке Послання Якова також було написане досить рано і містить посилення на Ісусові вчення з Проповіді на Горі, які передавалися усно, окремо від записаної Євангелії від Матвія (див. Якова 1:13; 4:12; 5:12). Ймовірно, Яків, молодший брат Господа, є автором цього листа. Він мав привілей знати і бачити воскреслого Спасителя (див. 1 Коринтянам 15:7) і відіграв важливу роль у багатьох подіях, пов'язаних з історією Церкви (див. Дії 15:13–29).

У Новому Завіті також містяться два листи, написані апостолом Петром і три листи, написані апостолом Іваном. Обидва переконували християн бути вірними. Петро насамперед переймався тим, як залишатися вірним у часи випробувань.

Книга Юди є однією з останніх книг, написаних у Новому Завіті. Подібно до книги Якова, ця книга, ймовірно, написана одним з братів Господа (“Юда” в Марк 6:3). Послання Юди—це спроба відвернути наростаюче відступництво у філіях.

І, нарешті, Новий Завіт закінчується одкровенням апостола Івана, який описав відіння того, як

РОЗПОВІДІ ОЧЕВИДЦІВ

“Я люблю описання новозавітних апостольських подорожей та чудес і листи Павла. Більш за все я люблю свідчення очевидців про слова, приклад і Спокуту Спасителя Ісуса Христа. Мені подобається бачення майбутнього і відчуття миру, які приходять від читання Біблії”.

Старійшина М. Рассел Баллард, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів, “Чудо Святої Біблії”, Ліягона, трав. 2007, с. 81.

Господь повернеться у славі, щоб розпочати тисячолітнє правління. Це відіння описує в яскравих подробицях боротьбу між добром і злом. Більшість розділів розповідають про події, які для Івана відбудуватимуться в майбутньому, у тому числі й події останніх днів—наших днів.

Для кого було написано Новий Завіт?

Оскільки, власне кажучи, Новий Завіт є новим звітом між Господом і тими, хто має в Нього віру, ці книги написані для всіх тих, хто прагне пізнати Його у цьому чи в попередніх розподілах. З самого початку автори Нового Завіту писали тексти, які можна було відразу використовувати у філіях Церкви в ті часи. Вони розуміли, що записують найважливіші події в історії людства. Наприклад, Іван розцінював написане ним, як свідчення: “Це ж написано, щоб ви ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я Його!” (Іван 20:31). Інші, такі як Лука,

ДІТЯМ

Як це знайти у Писаннях?

Далі подано вісім історій з Писань. Знайдіть, з якої книги Писань взято кожен історію. Якщо ви не впевнені, знайдіть тему історії в покажчику або в Путівнику по Писаннях.

- Нефій зламав свій лук для полювання. (1)
- Ной будує ковчег. (2)
- Було дано Слово мудрості. (3)
- Естер рятує свій народ. (4)
- Блудний син повернувся додому. (5)
- Полководець Мороній підняв гасло волі. (6)
- Ісус виголошує Проповідь на Горі. (7)
- Освячення Кертлендського храму. (8)

А тепер знайдіть цифру в головоломці, яка відповідає цифрі в дужках. Розфарбуйте ці клаптики кольором, який відповідає певній книзі Писань.

Старий Завіт=блакитний
Новий Завіт=червоний

Книга Мормона=жовтий
Учення і Завіти=коричневий

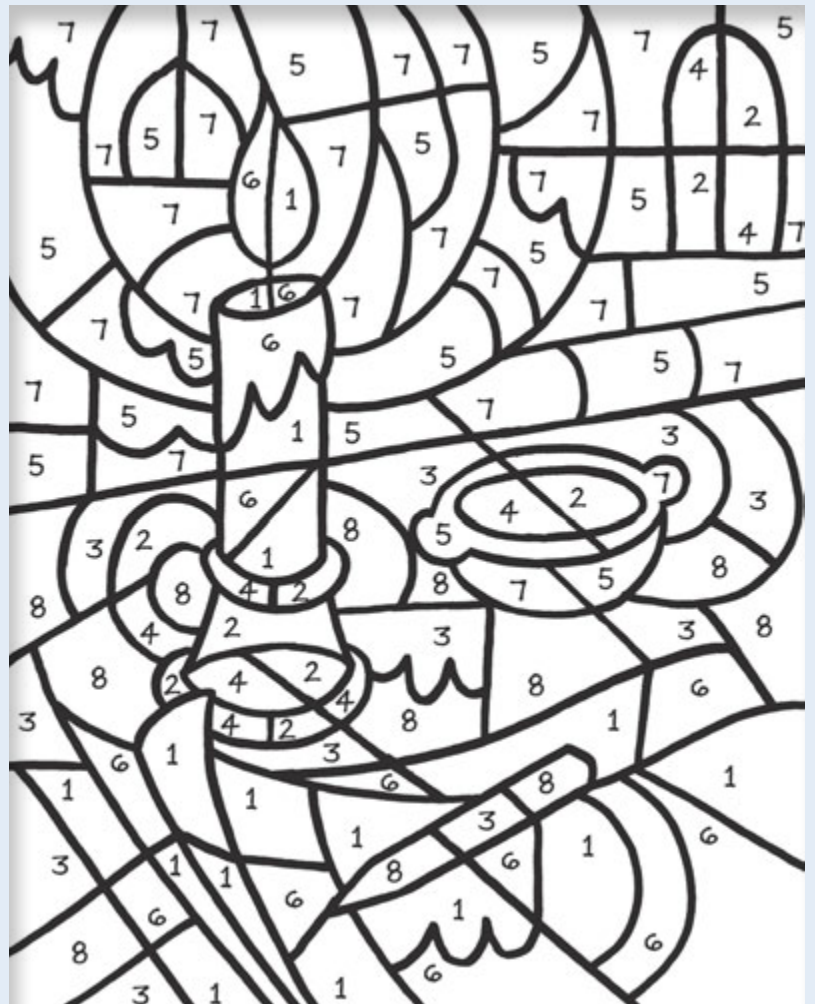
писали, маючи на меті задокументувати історичні події:

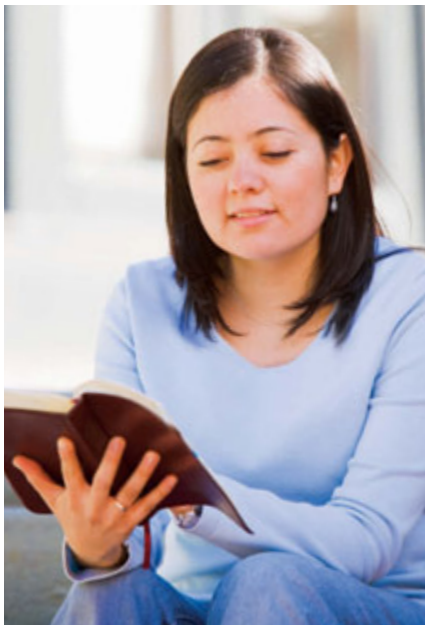
“Через те, що багато хто брались скласти оповість про справи, які стались між нами, як нам ті розповідали, хто спочатку були самовидцями й слугами Слова, тому й я, все від першої хвилі докладно розвідавши, забажав описати за порядком” (Лука 1:1–3).

Серед перших християн були різні люди. Дехто походив з юдейських сімей, інші були іновірцями. Були також і такі, які до свого хрищення дуже мало уваги приділяли релігії. Фактично, вони були відображенням розмаїття святих у наші дні. Тому, знаючи, як вони долали труднощі, ми можемо засвоїти великі уроки того, як боротися зі злочестям і залишатися вірними серед випробувань і спокус. Ми також бачимо, як нелегко було філіям, коли вони були дуже маленькими, і яку безпеку надавали слова апостолів і пророків.

Свідчення для сьогоднішнього дня

Новий Завіт навчає тому, що у непевні часи, коли частина людей не дослухається до закликів євангелії, завжди в безпеці будуть ті, хто “перебув[ають] в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба та в молитвах” (Дії 2:42). Інші приклади навчають нас того, що навіть праведні випробовуються (див. 1 Коринтянам 10:13) і що суть євангельського вчення є такою ж простою в наш час, як і 2000 років тому: “Чиста й непорочна побожність перед Богом і Отцем оця: зглянутися над сиротами та вдовицями в утисках їхніх, себе берігти чистим від світу” (Якова 1:27). Як і книга Учення і Завіти, в якій пророк Джозеф Сміт складає свідчення про те, “що Він живе!” (УЗ 76:22), Новий Завіт містить таке саме свідчення, що могила була порожня у Великодній ранок: “Нема Його тут,— бо воскрес” (Матвій 28:6). ■

Ця стаття є витягом з виступу перед викладачами і студентами юридичного факультету Гарвардського університету 26 лютого 2010 р.

Ми, святі останніх днів, знаємо, що наші вчення і цінності не дуже сприймаються поза Церквою. Це продемонстрували дослідження, проведені Гарі С. Лоуренсом на національному рівні й опубліковані в його новій книзі *How Americans View Mormonism (Як американці сприймають мормонізм)*. Для трьох чвертей опитуваних Церква асоціюється з високими моральними нормами, але половина з них вважає, що ми таємничі, загадкові, а наші вірування є “дивними”¹. Коли людей просили підібрати різні слова, які, на їхню думку, можуть загалом описати святих останніх днів, то 87 відсотків позначили “сильні сімейні цінності”, 78 відсотків позначили “чесність”

ФУНДАМЕНТ

ДЛЯ НАШОЇ ВІРИ

**Старійшина
Даллін Х. Оукс**
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

і 45 відсотків позначили “сліпі послідовники”².

Коли опитуваних Лоуренса попросили відповісти на запитання: “Як ви можете коротко пояснити суть мормонізму?”, то лише 14 відсотків змогли сказати щось наближене до ідеї про відновлення або відбудову первинної християнської віри. Подібним же чином, коли під час іншого національного опитування респондентів попросили назвати одне з найяскравіших вражень про мормонську релігію, то жодна

Моє покликання апостола полягає в тому, щоб свідчити всьому світу про вчення, роботу і повноважження Христа. І як апостол, я свідчу про істинність цих основоположних засад нашої віри.

людина не назвала жодного слова, жодної ідеї, пов'язаних з первинним чи відновленим християнством³.

Моє прикре враження від подібних відкриттів трохи пом'якшилося іншими результатами й спостереженнями Лоуренса, які полягали в тому, що в питаннях релігії американці, як правило, є "глибоко релігійними", однак "цілковито неосвіченими". Наприклад, 68 відсотків сказали, що моляться принаймні кілька разів на тиждень, а

44 відсотки відповіли, що відвідують релігійну службу майже щотижня. У той же час лише половина змогли назвати хоча б одну з чотирьох Євангелій, більшість не могли назвати першої книги Біблії, а 10 відсотків вважали, що Жанна д'Арк була Ноевою дружиною (англійською мовою "arc" означає ковчег)⁴.

Є багато факторів, які пояснюють загальнопоширену неосвіченість у питаннях релігії, однак, безперечно, одним з них є загальнопоширене вороже або байдуже ставлення вищих навчальних закладів до релігії. За незначним винятком, коледжі та університети стали місцями, вільними від оціночних суджень, де ставлення до релігії у кращому випадку є нейтральним. Студентам та іншим релігійним людям, які вірять у живу реальність Бога та абсолютні моральні цінності, дають відчуття їхню меншовартісність.

Марно сподіватися, що система вищої освіти буде виконувати головну роль у навчанні моральним цінностям. Це питання залишатиметься сферою відповідальності сім'ї, церкви, церковних коледжів та університетів. Усі мають сподіватися на успіх у виконанні цієї важливої задачі. Навчальні заклади можуть претендувати на нейтральну позицію в питаннях вибору між пра-

вильним і хибним, але суспільство не втримається, якщо також триматиметься нейтралітету.

Я обрав три істини, за допомогою яких розповім про основні засади вірувань святих останніх днів:

1. Природа Бога, у тому числі роль трьох членів Божества, і незаперечна істина того, що є моральні абсолюти.
2. Мета життя.
3. Три джерела істини про людину і Всесвіт: наука, Писання і неперервне одкровення, а також те, як ми можемо їх пізнавати.

1. Природа Бога

Перша фундаментальна підвалина нашої віри полягає в тому, що Бог є реальним, і такими ж реальними є вічні істини та цінності, які неможливо довести сучасними науковими методами. Ці ідеї нерозривно пов'язані. Як і інші віруючі, ми проголошуємо, що існує Верховний Законодавець, Бог, наш Вічний Батько, і що існують моральні абсолюти. Ми заперечуємо моральний релятивізм, який зараз переважає в сучасній культурі та стає неофіційним віровченням.

Для нас істина про природу Бога і наші з Ним стосунки є ключем до всього іншого. По суті, саме наше вірування в природу Бога відрізняє нас від офіційних віровчень більшості християнських деномінацій. Наше Уложення віри починається так: “Ми віримо в Бога, Вічного Батька, і в Його Сина Ісуса Христа, і в Святого Духа” (вірш 1).

Це вірування в Божество об'єднує нас з іншими християнами, але для нас це означає щось інше, ніж для більшості. Ми наполягаємо на тому, що ці три члени Божества є різними і окремими істотами і що Бог Батько не є духом. Він—уславлена Істота, Яка має відчутне на дотик тіло, так само, як і Його Син Ісус Христос. Хоча Вони є різними істотами, однак єдиними у Своїй меті. Ми стверджуємо, що Ісус Христос мав на увазі саме такі стосунки, коли молився Батькові,

Т Ми стверджуємо, що три члени Божества є трьома окремими і різними особистостями і що Бог Батько не є духом. Він є прославленою Істотою з відчутним на дотик тілом, так само, як і Його воскреслий Син Ісус Христос. Хоча Вони є різними істотами, однак єдиними у Своїй меті.

щоб Його учні були “єдин[ими]”, як єдиними є Ісус і Його Батько (Іван 17:11), в меті, а не в фізичних особливостях. Притаманне лише нам вірування в те, що “Батько має тіло з плоті й кісток, яке так само відчутне на дотик, як і людське; також Син; але Святий Дух не має тіла з плоті й кісток, але є особою з Духа” (УЗ 130:22), є для нас дуже важливим. Проте, як показує опитування Гаррі Лоуренса, ми не дуже успішно донесли це вірування до інших⁵.

Наше вірування в природу Бога ґрунтується на Першому видінні, з якого почалося Відновлення повноти євангелії Ісуса Христа. Джозеф Сміт, неосвічений 14-річний хлопчик хотів знати, до якої ж церкви приєднатися. Йому було дано видіння, в якому він побачив “двох Осіб, ... блиск і славу Яких неможливо описати”. Одна з Них, вказуючи на іншу, сказала: “Це мій Улюблений Син. Слухай Його!” (Джозеф Сміт—Історія 1:17). Бог Син сказав молодому пророкові, що всі “віровчення” церков у ті часи були “мерзотні на Його погляд” (Джозеф Сміт—Історія 1:19). Це божественне проголошення засуджувало віровчення, а не вірних послідовників, які сповідували їх.

Перше видіння Джозефа Сміта показало, що поширені ідеї про природу Бога та Божества були невірними і не могли привести своїх прихильників до тієї долі, якої бажав для них Бог. Подальша поява сучасних Писань відкрила важливість цієї фундаментальної істини і дала нам Книгу Мормона. Ця нова книга Писань є другим свідченням про Ісуса Христа. Вона є підтвердженням біблійних пророцтв і вчень про природу і місію Христа. Вона поглиблює наше розуміння Його євангелії і Його повчань під час земного служіння. Вона також містить багато вчень та прикладів, завдяки яким ми можемо пізнати істинність цього.

Ці вчення пояснюють наше свідчення про Христа. Ми не ґрунтуємося на мудрості світу чи на філософії людських, якими б поширеними чи шанованими вони не були. Наше свідчення про Ісуса Христа ґрунтується на одкровеннях, даних Богом Його пророкам і кожному з нас.

Що спонукає нас стверджувати свідчення про Ісуса Христа? Ісус Христос—Єдинонароджений Син Бога, Вічного Батька. Він є Творцем. Завдяки Своему незрівнянному земному служінню, Він є нашим Учителем.

Завдяки Воскресінню, всі люди, які будь-коли жили на землі, воскреснуть з мертвих. Він—Спаситель, Чия спокутувальна жертва відчиняє двері для нас, щоб нам отримати прощення за наші особисті гріхи, аби ми могли очиститися і повернутися в присутність Бога, нашого Вічного Батька. Це основне послання пророків усіх віків. Джозеф Сміт проголосив цю величну істину в нашому третьому уложенні віри: “Ми віримо, що завдяки спокуті Ісуса Христа все людство може бути спасеним через послухність законам і обрядам євангелії”.

Ми, члени Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів, разом з пророком з Книги Мормона, царем Веніямином, свідчимо, “що не буде дано ніяке інше ім'я або іншу путь чи засіб, якими спасіння може прийти до дітей людських, тільки в імені Христа, Господа Вседержителя” (Мосія 3:17).

Чому Христос—це єдиний шлях? Як Він зміг розірвати пута смерті? Як це було для Нього можливим, що Він узяв на Себе гріхи всього людства? Як наше брудне і грішне ество може очиститися, а наші тіла воскреснути завдяки Його Спокуті? Є таємниці, які я до кінця не розумію. Для мене диво Спокути Ісуса Христа є неосяжним, однак Святий Дух свідчить про її істинність, і я маю радість від того, що присвячую своє життя проголошенню цієї істини.

2. Мета земного життя

На мій погляд, другою фундаментальною підвалиною є мета земного життя. Вона ґрунтується на нашому розумінні цілей Бога, вічного Батька, і стосується нашої долі—долі Його дітей. Наше теологічне вчення починається із запевнення, що як духи ми жили до того, як прийшли на цю землю. Згідно з цим ученням, земне життя має мету. Воно вчить нас, що наше найбільше сподівання—стати такими, як небесні батьки, що дасть нам можливість продовжувати сімейні стосунки у вічності. Ми прийшли на землю, щоб отримати фізичне тіло і, завдяки Спокуті Ісуса Христа та послухності законам і обрядам Його євангелії, стати гідними прославленого цілестіального стану і стосунків, які називаються піднесенням, або вічним життям.

Нас добре знають як Церкву, орієнтовану на сім'ю.

Однак залишається поза увагою те, що наша орієнтованість на сім'ю має на увазі не лише земний період життя, але є основоположним питанням нашого віровчення. Згідно з великим планом люблячого Творця, місія Його Церкви полягає в тому, щоб допомогти нам досягнути піднесення в цілестіальному царстві, а цього можна досягнути лише шляхом вічного шлюбу між чоловіком і жінкою (див. УЗ 131:1–3).

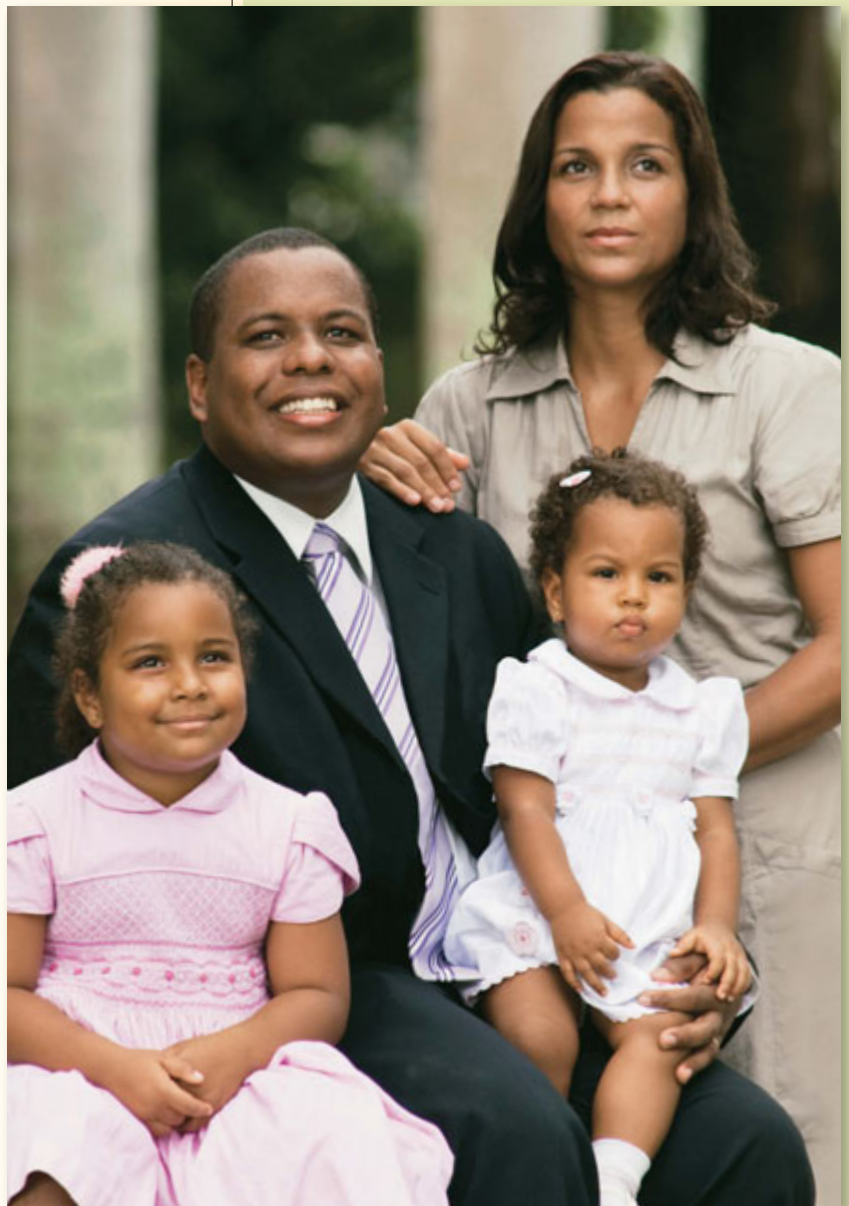
Моя сповнена віри овдовіла мати не сумнівалася у вічній природі сімейних стосунків.

Вона завжди шанувала роль нашого сповненого віри батька, який пішов з життя. Вона зробила так, що його присутність відчувалася в домі. Вона казала, що їхній храмовий шлюб буде тривати вічно і що ми, як сім'я, будемо разом у наступному житті. Вона часто нагадувала нам про те, яких вчинків очікував від нас наш батько, щоб ми могли бути гідними Спасителевого обіцяння і стати вічною сім'єю. Вона ніколи не вважала себе вдовою. І мені ніколи не спадало на думку, що вона нею була. Для мене в дитинстві, поки я підростав, вона не була вдовою. У неї був чоловік, а у нас був батько. Просто якийсь час він був не з нами.

Ми заявляємо, що шлюб є необхідним для здійснення Божого плану. Він створює належні умови для земного народження й готує членів сім'ї до вічного життя. Знання Божого плану дає святим останніх днів унікальне бачення шлюбу й дітей. Для нас народження й виховання дітей є частиною Божого плану і священним обов'язком для тих, хто наділений цією здатністю реалізовувати її. Ми віримо в те, що найбільшим скарбом на землі й на небесах є наші діти та нащадки. І ми також віримо, що маємо боротися за такі земні сім'ї, які створять найкращі умови для розвитку і щастя дітей—всіх дітей.

Сила створювати смертне життя—це найбільш

2 *Наше теологічне вчення стверджує, що це земне життя має мету. Згідно з ученням, наше найбільше сподівання—стати такими, як небесні батьки, що дасть нам можливість продовжувати сімейні стосунки у вічності.*

піднесена сила, яку Бог дав Своїм дітям. Наказ про застосування цієї творчої сили міститься в першій заповіді: “плодіться й розмножуйтеся” (Буття 1:28). Інша важлива заповідь застерігає від неправильного застосування цієї сили: “Не чини перелюбу!” (Вихід 20:14) і “щоб ви береглись від розпусти” (1 Солунянам 4:3). Увага, яку ми приділяємо закону цнотливості, пояснюється нашим розумінням мети дітонародження у виконанні Божого плану.

Відчувається політичний, юридичний і соціальний тиск з метою запровадження змін, що призводять до плутанини в розумінні ролі чоловічої та жіночої статі, применшення важливості шлюбу, нівелювання різниці між чоловіком і жінкою, що є важливим для здійснення величного Божого плану щастя. Наша вічна перспектива спонукає нас протистояти таким змінам.

І, нарешті, наше розуміння мети земного життя включає унікальні вчення про те, що буде після смерті. Як і інші християни, ми віримо, що коли підемо з цього життя, то потрапимо на небеса (до раю) або в пекло. Але для нас цей поділ на дві частини—на праведних і злочестивих—лише тимчасовий, оскільки душі померлих очікують на воскресіння й Останній суд (див. Алма 49:11–14). Місць, куди люди потраплять після Останнього суду, набагато більше, і це є доказом величчя Божої любові до Своїх дітей—усіх дітей.

Любов Бога є настільки великою, що Він вимагає від Своїх дітей послуху Його законам через те, що лише через послух вони зможуть розвиватися і досягнути своєї вічної долі, якої Він хоче для них. Таким чином, під час Останнього суду нас буде призначено до царства слави у відповідності до послуху Його закону. У другому листі до Коринтян апостол Павло розповідав про видіння одного чоловіка, який “був узятий до третього неба” (2 Коринтянам 12:2). Кажучи про воскресіння мертвих, він описував “тіла” з різними славами, подібними до слав, що відповідають сонцю, місяцю і зіркам. Він називав тіла, відповідно до перших двох слав, “небесні тіла й тіла земні” (див. 1 Коринтянам 15:40–42). Для нас вічне життя є небесною, вищою славою, а не містичним об’єднанням з неосяжним духовним богом. Натомість вічне життя—це життя в сім’ї з люблячим Небесним

Батьком, нашими предками і нашими нащадками.

Теологія відновленої євангелії Ісуса Христа є всеохоплюючою, універсальною, наповненою милосердям та істинною. Після необхідного існування в земному житті всі сини й дочки Бога воскреснуть і підуть до царства слави, яке є більш прекрасним, ніж будь-яка смертна людина може це собі уявити. Лише за невеликим винятком навіть дуже злочестиві згодом потраплять до чудового, хоча і нижчого, царства слави. Усе це відбудеться завдяки любові Бога до Своїх дітей і стане можливим завдяки Спокуті та Воскресінню Ісуса Христа, “Хто прославляє Батька і спасає всі творіння Його рук” (УЗ 76:43).

3. Джерела істини

Святі останніх днів виявляють великий інтерес до навчання. Найкраще про це сказав Бригам Янг (1801–1877): “[Наша] релігія... спонукає [нас] старанно здобувати знання. Не існує людей, які б хотіли більше бачити, чути, пізнавати і розуміти істину”⁶.

З іншого приводу він пояснив, що ми заохочуємо членів Церкви “збільшувати [своє] знання... у кожній сфері, бо вся мудрість, усі мистецтва і науки у світі є від Бога і вони існують для блага Його людей”⁷.

Ми прагнемо здобувати знання, але ми це робимо особливим чином, оскільки віримо в те, що є два виміри знань: матеріальний і духовний. Ми прагнемо знань у матеріальному вимірі шляхом наукових досліджень і у духовному вимірі шляхом одкровення. Одкровення є способом, у який Бог спілкується з людиною—пророками та кожним з нас, якщо ми того хочемо.

Ясно, що одкровення є однією з визначальних особливостей, які вирізняють нашу віру з-поміж інших. Упродовж свого життя пророк Джозеф Сміт отримував скерування і зміцнення завдяки неперервному потоку одкровень. Величезна кількість опублікованих одкровень, у тому числі Книга Мормона та Учення і Завіти, допомогли йому успішно виконувати своє унікальне покликання Пророка цього останнього розподілу часів. У цьому *у пророчому одкровенні* до Джозефа Сміта і його наступників, Президентів Церкви, Бог відкрив істини і заповіді Своїм пророкам-провідникам, щоб

просвітити Свій народ і відкрити шляхи управління та керування Своєю Церквою.

Це такі самі одкровення, про які йдеться у Старому Заповіті: “Бо не чинить нічого Господь Бог, не виявивши таємниці Своєї своїм рабам пророкам” (Амос 3:7).

Джозеф Сміт проголосив: “Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів заснована за прямим одкровенням, як і істинна Церква Бога будь-коли”⁸. Він запитував: “Заберіть Книгу Мормона і одкровення, і де [тоді] наша релігія?” А потім відповідав: “Її немає”⁹.

Джозеф Сміт також навчав, що оскільки одкровення не припинилося разом зі смертю перших апостолів, а продовжує надходити і в наш час, то кожна людина може отримувати *особисте одкровення*, коли йдеться про навернення, розуміння чи прийняття рішень. “Приходити до Бога й отримувати одкровення—привілей дітей Бога,— сказав він.— Бог не зважає на обличчя, у нас у всіх однакові привілеї”¹⁰.

У Новому Завіті описано таке особисте одкровення. Наприклад, коли Петро підтвердив свою переконаність в тому, що Ісус був Сином Божим, Спаситель сказав: “Не тіло і кров тобі оце виявили, але Мій Небесний Отець” (Матвій 16:17).

Особисте одкровення, яке інколи називають “натхненням”, приходить різними шляхами. Найчастіше—у формі слів або думок, які з’являються внаслідок раптового осяяння або появи позитивних чи неприємних відчуттів щодо запропонованого способу дій. Як правило, воно є відповіддю на найпалкіші прагнення і молитви. Ісус навчав: “Просіть—і буде вам дано, шукайте—і знайдете, стукайте—і відчинять вам” (Матвій 7:7). Одкровення приходить, коли ми дотримуємося заповідей Бога і таким чином стаємо гідними супроводу Святого Духа і спілкування з Ним.

Деяким людям дивно те, що члени Церкви

З Ми прагнемо знань у матеріальному вимірі—шляхом наукових досліджень і у духовному вимірі—шляхом одкровення. Одкровення є способом, у який Бог спілкується з людиною—профетами та кожним з нас, якщо ми того хочемо.

керуються ученнями сучасного пророка у своєму особистому житті, що є дуже незвичним для більшості релігійних традицій. Нашою відповіддю на звинувачення в тому, що святі останніх днів у “сліпій покорі” йдуть за своїми провідниками, є те ж саме особисте одкровення. Ми поважаємо своїх провідників і знаємо, що вони керуються натхненням у своєму провідництві та вченнях. Але у всіх нас також є привілей, скористатися яким нас заохочують,—з молитвою прагнути одкровення і через нього отримати підтвердження безпосередньо від Бога.

Більшість християн вірять, що Бог закрив канонічні Писання—ухвалено підбірку священних книг, які використовують як Писання,—невдовзі після смерті Христа, і з того часу більше не було подібних за значенням одкровень. Джозеф Сміт навчав і показував, що канонічні Писання відкриті¹¹. В дійсності, вони відкриті у двох напрямках, а ідея неперервного одкровення є основоположною в обох випадках.

По-перше, Джозеф Сміт навчав, що Бог вестиме Своїх дітей, даючи їм доповнення до канонічних Писань. Книга Мормона є таким доповненням. Те саме стосується і одкровень у книгах Учення і Завіти та Дорогоцінна Перлина. Неперервне одкровення є необхідним, щоб ми отримували те, що маємо зрозуміти за волею Господа і виконувати у свій час і за обставин.

По-друге, неперервне одкровення відкриває канон, коли читачі Писань під впливом Святого Духа розуміють нові аспекти Писань і отримують спрямування у своїх особистих обставинах. Апостол Павло писав, що “усе Писання Богом надхнене” (2 Тимофію 3:16; див. також 2 Петра 1:21) і що “не знає ніхто й речей Божих,

окрім Духа Божого” (1 Коринтянам 2:11). Це означає, що для того, щоб зрозуміти Писання, нам потрібне особисте натхнення від Господнього Духа, Який провітлить наш розум. Отже, ми заохочуємо наших членів Церкви вивчати Писання і з молитвою шукати натхнення, щоб вони могли для себе зрозуміти їхній зміст.

Найвищі знання отримують шляхом особистого одкровення через Святого Духа.

Ісус навчав: “По їхніх плодах ви пізнаєте їх!” (Матвій 7:20). Для мене, для величезної кількості інших віруючих і для багатьох спостерігачів плоди є хорошими—хорошими для членів Церкви, хорошими для їхніх сімей, хорошими для громад і країн, у яких вони живуть. І доказом цього є допомога і служіння, що обраховуються мільйонами доларів, які надаються непомітно, але ефективно Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів та її членами під час трагедій, таких як землетрус на Гаїті у січні 2010 року.

Мое покликання апостола полягає в тому, щоб свідчити всьому світу про вчення, роботу і повноваження Христа. І як апостол я свідчу про істин-

ність цих основоположних засад нашої віри. ■

Повний текст виступу англійською мовою можна знайти на сайті www.lds.org/fundamental-premises-of-our-faith.

ПОСИЛАННЯ

1. Gary C. Lawrence, *How Americans View Mormonism* (2008), 32.
2. *How Americans View Mormonism*, 34.
3. Див. *How Americans View Mormonism*, 42.
4. Див. *How Americans View Mormonism*, 40.
5. Див. *How Americans View Mormonism*, 49.
6. *Teachings of Presidents of the Church: Brigham Young* (1997), 194.
7. *Teachings: Brigham Young*, 193.
8. *Учення Президентів Церкви: Джозеф Сміт* (2007), с. 196.
9. *Учення: Джозеф Сміт*, с. 197.
10. *Учення: Джозеф Сміт*, с. 133.
11. Див. *Учення: Джозеф Сміт*, сс. 208–217, 266–267.

ЯК ДІЛИТИСЯ ЦІЄЮ СТАТТЕЮ

Наступні ідеї можуть допомогти ділитися статтею старійшини Оукса:

- З молитвою подумайте про друга, якому було б корисно прочитати цю статтю. Відвідуючи цього друга, ви можете коротко розповісти про те, як євангелія благословила ваше життя.
- Ви можете надіслати цю статтю електронною поштою. Зайдіть на сайт www.liahona.lds.org, знайдіть статтю в січневому номері та натисніть “Share”. У посланні з вкладеною статтею ви можете додати коментар про те, чому основоположні вчення, викладені старійшиною Оуксом, є важливими для вас.

Елейн Ш. Дальтон
 Генеральний президент
 Товариства молодих
 жінок

ПРО НОВИНКИ В ПРОГРАМІ ОСОБИСТИЙ РОЗВИТОК

Тепер настав час, щоб підготуватися до прекрасного майбутнього, яке чекає на вас попереду. Програма “Особистий розвиток” допоможе вам підготуватися до нього і зрозуміти, що за своєю суттю ви є дочками Бога.

Програма “Особистий розвиток” не відокремлена від вашого життя. Вона допоможе наблизитися до Спасителя, служити іншим, засвоїти навички керівництва, розвивати стосунки з людьми і підготуватися до храмових завітів. “Особистий розвиток” допоможе розвивати праведний спосіб життя. Коли ви постійно робите маленькі справи, вони стають частиною вашої сутності й змінюють вас. Дійсно, що “через мале і просте відбувається велике” (Алма 37:6).

На обкладинці перевиданого буклета “Особистий розвиток” зображено храм. Храм—ось що є визначальним для всього, що ми робимо за програмою Товариства молодих жінок. Ми сподіваємося, що дивлячись на обкладинку, ви будете пам’ятати, що участь у програмі “Особистий розвиток” допомагає підготуватися до того, щоб одного дня укласти храмові завіти, а потім дотримуватися їх.

Новий буклет програми “Особистий розвиток” рожевого кольору! Цей м’який, улюблений жінками колір, є нагадуванням, що ви—дочка нашого Небесного Батька з унікальними жіночими якостями, дарами і ролями.

У новому буклеті деякі завдання на засвоєння цінності й проекти було трохи змінено, щоб вони більше відповідали сучасним вимогам і були більше зосереджені на храмових завітах, які ви колись укладете і яких ви будете дотримуватися. А тепер кілька відповідей на ваші запитання.

Як розпочати виконання програми “Особистий розвиток”? Це дуже просто! Починайте з будь-якої цінності, яка вас зацікавила. Вам не потрібно братися за засвоєння цінностей по порядку. Виконання необхідних завдань допоможе зрозуміти цінності й те, чому вони є важливими для вашого життя.

**СИМВОЛ КЛАСУ
 “ВУЛИК”**—це вулик, який є нагадуванням про гармонію, співробітництво і працю.

**СИМВОЛ КЛАСУ
 “ДІВЧИНА СПІЛКИ
 ВЗАЄМНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ”**—це троянда, яка є нагадуванням про любов, віру й чистоту.

**СИМВОЛ КЛАСУ
 “ЛАВР”**—це лавровий вінок, який є символом шанування і визнання досягнень.

ЛАНЦЮЖОК ІЗ ЗОБРАЖЕННЯМ ФАКЕЛА

Коли ви станете членом Товариства молодих жінок, ваші провідники вручать вам ланцюжок із зображенням факела. Цей ланцюжок символізує ваше зобов’язання стояти за істину і праведність в усі часі, і в усьому і в усіх місцях. Символ полум’я також буде нагадувати вам: “Устаньте і сяйте повсюди, щоб ваше світло могло бути прапором для народів” (УЗ 115:5). Носіть цей ланцюжок з гордістю і пам’ятайте про своє зобов’язання.

ЗВАННЯ "ЗРІЛА МОЛОДА ЖІНКА"

Коли ви завершите програму "Особистий розвиток", то запишете своє свідчення у щоденнику й пройдете співбесіду з єпископом або президентом філії. Після цього ви удостоїтеся отримання звання "Зріла молода жінка". Медальйон було змінено, щоб об'єднати символи всіх вікових груп, а також зображення храму. На ньому також є маленький рубін всередині троянди, яка є символом "Спілки взаємного вдосконалення". Цей рубін символізує, що ви завершили свою програму "Особистий розвиток" і засвоїли нову цінність "Цнотливість". Цей рубін буде нагадувати, що чеснотна молода жінка є цінною і що "ціна її більша від перел" (Приповісті 31:10).

"ПОЧЕСНА БДЖОЛА"

Після того, як ви заслужили медальйон, то можете заслужити брелок "Почесна бджола", якщо ще раз прочитаєте Книгу Мормона і більше служитимете, у тому числі, допомагатимете іншій молодій жінці працювати над програмою "Особистий розвиток".

БУКЛЕТ "ОСОБИСТІЙ РОЗВИТОК"

Коли ви виконаєте необхідні завдання і проект на засвоєння цінності, то отримаєте золотисту наклейку, яку прикріпите в буклет "Особистий розвиток". Поставте дату завершення роботи над засвоєнням цієї цінності. Ваш буклет і щоденник стануть вашим особистим записом про всі хороші справи, які ви здійснили.

Товариство молодих жінок
ОСОБИСТІЙ
РОЗВИТОК

Хто може брати участь? Запрошуються всі бажаючі. Ви можете запросити подругу, яка не є членом Церкви, щоб вам разом виконувати програму “Особистий розвиток”. Ваша мама або інші жінки також можуть брати участь.

Як швидко я маю виконувати програму? Коли ви відкриєте книгу “Особистий розвиток”, то побачите, що є речі, які ви вже виконуете у школі чи вдома. Ви можете взяти це до уваги і запланувати їх на майбутнє, щоб виконувати з певною метою. Оберіть власний темп. Якщо вам 12 і ви виконуете по одному завданню щомісяця та по два проекти щороку, то закінчите програму в класі Лавр. Тоді у вас буде можливість допомагати іншим молодим жінкам, які працюють над своєю програмою “Особистий розвиток”. Якщо ви так зробите, то заслужите нагороду “Почесна бджола”, яка є символом того, що ви пройшли ще одну милу, служачи іншим.

Чи можу я виконувати програму “Особистий розвиток” під час спільних заходів? Ви можете виконувати деякі завдання програми “Особистий розвиток” під час спільних заходів. Один з проектів “Особистого розвитку” може виконуватися в рамках спільних заходів. Ви можете також працювати над цією програмою під час уроків Товариства молодих жінок, коли вивчаєте цінності Товариства і Писання.

Як ця програма допомагає виявити лідерські навички? Готуючись до виконання 10-годинного проекту, ви можете запрошувати на допомогу інших молодих жінок. Таким чином, ви розвинеєте навички провідника, які зможете застосовувати, коли станете дружиною, матір'ю і домогосподинею. Це також допоможе в організації та виконанні складних завдань і в спілкуванні з іншими людьми.

Чому мене просять вести щоденник? Цей щоденник стане дорогоцінним літописом, у якому йтиметься про вас і час, проведений в Товаристві молодих жінок, а також про те, які зобов'язання ви взяли на себе. Ведення записів також запрошує в напарники Святого Духа.

Благословення програми “Особистий розвиток” не обмежуються періодом, який ви проведете у Товаристві молодих жінок. Ваша віра й свідчення про Спасителя і Його відновлену євангелію збільшаться. Ви підготуєтеся до виконання своєї божественної місії та ролей на землі. Ви відчуєте радість служіння і задоволення від досягнення праведних цілей. Ви відчуєте підказки Святого Духа, Який вестиме й навчатиме вас. Ви засвоїте спосіб життя, який благословить ваше життя зараз і на всю вічність. Складовими цього способу життя є постійний розвиток та укладання й дотримання храмових завітів. Нехай на вас проливаються благословення, коли ви станете на цей шлях удосконалення. Ми любимо вас! Господь любить вас! Ви—Його дорогоцінні дочки. ■

СТРІЧКИ ДЛЯ ПИСАНЬ

Коли ви закінчуватимете завдання і проект на засвоєння цінності, то отримаєте стрічку, щоб позначити свої улюблені вірші з Писань, у яких ідеться про ці цінності. Стрічки відповідають кольорам цінностей: біла для віри, золотиста для цнотливості й т.д. Ваш провідник вручатиме стрічку на зборах Товариства молодих жінок.

ПОСВІДЧЕННЯ

Коли ви будете переходити з класу в клас, єпископ або президент філії буде вручати вам посвідчення про досягнення у виконанні програми. Зберігайте його в особливому місці. Воно буде нагадувати про те, що ви вивчили і чого досягли за роки перебування в класах “Вулик”, “Дівчина спілки взаємного вдосконалення” і “Лавр”.

Щоб отримати більш докладну інформацію про програму “Особистий розвиток”, прочитайте вступ до буклета або зайдіть на сайт www.PersonalProgress.lds.org.

Девід Л. Бек
Генеральний президент
Товариства молодих
чоловіків

Ааронове священство —це щось більше, ніж ви уявляєте

ПРО ПРОГРАМУ “ОБОВ’ЯЗОК ПЕРЕД БОГОМ”

Чотири роки тому помер мій брат Гарі, і я був на поховальній службі. Один з промовців сказав багато хорошого про нього. З того часу я постійно думаю про ті слова. Він сказав: “Гарі був чоловіком священства. ... Він розумів священство, шанував священство і повністю сприймав священство і його принципи”.

Коли мій брат помер, він був первосвященником у Мелхиседеківому священстві і упродовж 50 років отримував радість від служіння у священстві. Гарі був люблячим чоловіком і батьком. Він з честю відслужив місію повного дня, одружився у храмі, звеличував свої покликання у священстві й старанно служив домашнім учителем.

Ви—носії Ааронового священства. Ваше служіння у священстві лише починається. Можливо, ви є носієм священства менше, ніж 50 днів. Однак ви можете удостоїтися такої ж похвали, яку отримав Гарі. Справді, ви *повинні* бути гідними

такої похвали. Господь покликав вас виконувати чудову роботу, і Він сподівається, що ви будете чоловіком священства.

Велич Ааронового священства

Лишень подумайте про велич Ааронового священства, носієм якого ви є:

- Господь послав воскреслого Івана Христителя відновити Ааронове священство. Коли Іван передавав це священство Джозефу Сміту й Оліверу Каудері, то назвав їх “товаришами у служінні” (УЗ 13:1). Президент Гордон Б. Хінклі (1910–2008) зазначав, що Іван “не поставив себе над Джозефом і Олівером. Він поставив їх на той самий рівень, на якому був сам, бо коли звертався до них, то назвав їх “товаришами у служінні”. Президент Хінклі далі

Коли ви будете зміцнюватися духовно й допомагати іншим приходити до Христа завдяки служінню у священстві, то ви дійсно будете чоловіками священства.

продовжив, сказавши, що 12-річний диякон може також бути товаришем у служінні для Івана¹.

- Ааронове священство тримає ключі священнослужіння ангелів (див. УЗ 13:1). Якщо ви живете праведно і служите старанно, ви можете отримати священнослужіння ангелів, яке буде вас направляти і зміцнювати. Прислужуючи причастя, ви можете допомагати іншим також отримувати це благословення².
- Ааронове священство “володіє ключами... евангелії покаяння, і хрищення зануренням для відпущення гріхів” (УЗ 13:1). Покаяння і хрищення є воротами, якими люди мають увійти, щоб розпочати свій шлях до вічного життя (див. 2 Нефій 31:17–18). Діючи під керівництвом ваших провідників священства, ви можете допомагати людям відкрити ці ворота.

- Ааронове священство має поваження прислуговувати причастя. Коли ви готуєте, благословляєте чи розносите причастя, то представляєте Ісуса Христа (див. 3 Нефій 18:1–12). Ви допомагаєте своїй сім’ї та друзям пам’ятати Його, поновлювати їхні завіти і бути гідними присутності Святого Духа.

Такі можливості вимагають роботи чоловіків священства—чоловіків духовно сильних, які виконують свої обов’язки священства.

Нова книга “Обов’язок пред Богом”

Під керівництвом наших сучасних пророків було підготовлено книгу, яка допоможе вам бути чоловіком священства. Хоча книга нова, вона має знайому назву: Обов’язок пред Богом.

Я в захопленні від нової книги “Обов’язок пред Богом”. Вона допоможе виконувати заповідь Господа “вивчи[ти] свій обов’язок” і “ді[яти] в чині, на який [тебе] призначено, з усією старанністю” (УЗ 107:99).

Коли ви будете використовувати цю книгу в чині диякона, вчителя, священника, то братимете участь у заходах двох видів: зміцненні духовності та виконанні обов’язків священства.

Модель для наслідування

Кожен захід у книзі “Обов’язок пред Богом” має модель, яка допоможе вам стати таким носієм священства, яким вас хоче бачити Господь. Спершу ви *дізнаєтеся* про евангельський принцип чи обов’язок у священстві. Потім ви *дієте* відповідно до того, про що дізналися. І,

нарешті, ви *ділитеся* своїми думками про те, про що дізналися і що відчули. Деякі з цих вправ кожен має виконувати окремо. Інші вправи можна виконувати всім кворумом на недільних уроках або під час заходів, що проводяться в будні дні.

На с. 39 приклад з цієї книги показує, як ця модель працює. Пропонуємо відгуки юнаків, які вже отримали чудовий досвід завдяки цій новій книзі.

Чоловік священства

Коли я думаю про вислів “чоловік священства”, то неодмінно думаю про свого брата Гарі. Але я думаю і про інших. Я думаю про Президента Томаса С. Монсона, який, будучи дияконом, відчував, що стоїть на святій землі, коли допомагав брату-інваліду приймати причастя³. Я думаю про Івана Христителя, великого носія Ааронового священства, який приготував шлях для Спасителя левого земного служіння, навчаючи, свідчаючи і виконуючи священний обряд хрищення. І я думаю про вас. Коли ви будете зміцнюватися духовно й допомагати іншим приходити до Христа завдяки своєму служінню у священстві, то дійсно будете чоловіком священства. ■

Щоб отримати більш докладну інформацію про книгу “Обов’язок пред Богом”, читайте вступ до неї або зайдіть на сайт www.DutytoGod.lds.org.

ПОСИЛАННЯ

1. Див. Гордон Б. Хінклі, “The Aaronic Priesthood—a Gift from God,” *Ensign*, May 1988, 45.
2. Див. Даллін Х. Оукс, “Ааронове священство і причастя”, *Ліягона*, січ. 1999, сс. 44–45.
3. Див. Томас С. Монсон, “Виконуй свій обов’язок—це найкраще”, *Ліягона*, лист. 2005, с. 56.

1. Дізнайся: Ця частина вправи спрямовує ваші зусилля на те, щоб дізнаватися про євангельські принципи або обов'язки у священстві. Там містяться настанови щодо того, як вам скласти власний план на основі того, про що ви дізналися.

"Ви здобуваєте духовні знання" про свої обов'язки священства, перш ніж починаєте їх виконувати.

Носій Ааронового священства зі Сполучених Штатів

"Мені подобається ідея про те, що я маю розмірковувати про речі, які дійсно допоможуть мені як особистості".

Носій Ааронового священства з Гватемали

"Мені подобається розділ про вивчення Писань і молитву. Я все це виконував і досі виконую. Я готуюся до служіння на місії".

Носій Ааронового священства з Філіппін

2. Дій: У цій частині ви виконуєте свій план і записуєте свої думки та почуття стосовно здійсненого.

"Разом з усіма молодими чоловіками нашої філії ми вирішили, що поставимо мету разом здійснювати пробіжки. Нам дуже сподобалося планувати разом і всією групою працювати над тим, щоб зміцнюватися фізично".

Носій Ааронового священства з Гватемали

"Книга схожа... на щоденник, у якому ти можеш... розмірковувати над своїми вчинками. Це дуже допомагає".

Носій Ааронового священства зі Сполучених Штатів

"Мені було важко запланувати вивчення Писань... Поставлені цілі читати Писання і молитися допомогли мені знаходити час і зосереджуватися. Це дійсно змінило моє життя, і я відчував Духа, коли все виконував".

Носій Ааронового священства з Філіппін

3. Ділися: Після того, як ви виконаєте план, у вас є нагода поділитися думками і почуттями з членами сім'ї, членами кворуму та іншими людьми.

"Коли ти ділишся, то хочеш постійно розмовляти про це з іншими. Таким чином це допомагає краще все усвідомити".

Носій Ааронового священства зі Сполучених Штатів

"Так добре було поговорити про все зі своїми батьками".

Носій Ааронового священства з Філіппін

"На зборах кворуму нам подобалося розмовляти про цілі: що кожен з нас робить і як це допомагає нам".

Носій Ааронового священства з Гватемали

"Ось, хто покаявся у своїх гріхах, того прощено, і Я, Господь, не пам'ятаю їх більше" (УЗ 58:42).

ЖИВИ ГІДНО

Дізнайся

■ Прочитай розділ під назвою "Покаяння" у брошурі *Заради зміцнення молоді* та напиши у записнику або щоденнику відповіді на такі запитання:

1. Про що ти дізнався з цього розділу стосовно Спокути і покаяння?
2. Як покаяння допомагає тобі рости духовно?
3. Який існує зв'язок між покаянням, Спокутою та особистою гідністю?

Обговори свої відповіді разом з батьками або членами кворуму. Обговори, як покаяння допоможе тобі підготуватися, щоб увійти до храму і взяти участь у священних обрядах.

■ Обери ще принаймні три інші розділи з брошури *Заради зміцнення молоді*, які допоможуть тобі жити гідно. Дізнайся про норми, які є в цих розділах, і напиши, як саме ти будеш жити за даними нормами й допомагати в цьому іншим.

Дій

Розділи з брошури *Заради зміцнення молоді*, які я вивчатиму:

Що саме я буду робити, щоб жити за цими нормами і допомагати в цьому іншим:

Ділися

■ Після вивчення і застосування цих норм, поділися з батьками або членами кворуму про те, що ти дізнався, як це впливає на твоє життя і на те, яким ти бажаєш стати.

Вдумливо прочитай і застосуй написане в таких розділах брошури *Заради зміцнення молоді*: "Одяг і зовнішність", "Розваги та медіа" або "Мова".

Filling My
to God
Priesthood Holders

ЧИ СЛІД МЕНІ ЗАЛИШАТИ ПРАБАБУСЮ САМУ?

Коли мені виповнився 21 рік, я захотів служити на місії. Моя прабабуся Маргарита Сіппо де Лальяна підтримала це моє рішення, навіть незважаючи на те, що їй довелося бжити самій. Вона змалечку виховувала мене, і я непокоївся, хто ж буде піклуватися про неї, поки я служитиму.

Ми охрестилися в 1978 році, коли мені було 11, а прабабусі 73. Невдовзі ми перестали ходити на збори, але турботливі брати і сестри з Церкви нас знайшли.

Я повернувся до активності, а члени Церкви з нетерпінням чекали, коли мене висвятять у священство. “У нас буде диякон!”—з радістю казали вони. На той час у нашому приході не було носіїв Ааронового священства. Я став президентом кворуму дияконів, бо, крім мене, дияконів не було. Я дивувався,

навіщо вони дали мені це покликання, але потім зрозумів, що провідники приходу навчали мене обов'язкам у священстві. Завдяки цьому я намагався зберігати віру.

Однак моя прабабуся залишалася малоактивною і приходила на збори лише час від часу. Проте вона підтримувала моє рішення служити, бо у своєму серці знала, що євангелія істинна.

Коли в 1990 році я подав документи для служіння на місії, більшість місіонерів повного дня, яких покликали з Кордови, служили в Північній або Південній Аргентинських місіях в Буенос-Айресі. Я був переконаний, що мене покличуть в одну з тих двох місій і я не буду

дуже далеко від прабабусі.

Пізніше за-
телефонував

президент колу і сказав, що мені потрібен паспорт, бо я поїду в Колумбію! Попри моє занепокоєння, прабабуся заохочувала мене їхати. Перед самим від'їздом вона пообіцяла, що буде ходити до церкви з наступної ж неділі і з'їздить до храму ще до мого повернення. У це було важко повірити, але тепер мені було легше залишати її.

Поки я був на місії, вона дійсно виконала все, що обіцяла. Хоча їй було вже за 80, вона не лише відвідувала всі збори, але і вчасно приходила на них. І вона приготувалася й поїхала до храму в Буенос-Айресі, Аргентина.

Після 12-годинної подорожі автобусом, яка тривала всю ніч, моя бабуся прибула після своєї першої подорожі до храму в дім зборів нашого приходу в неділю вранці о 8:30, незадовго до початку церковних зборів. Наш президент колу

Рубен Спітале сказав їй: “Давайте я відвезу вас додому, щоб ви відпочили”.

“Ні,—відповіла вона.— Я піду до церкви”. І вона пішла.

Після мого повернення з місії ми разом їздили до храму три рази, до того як бабуся померла в 2000 році. Завдяки місії ми обоє отримали благословення. Якби я залишився вдома, то переконаний, що цих благословень не було б. ■

Уго Фабіан Лальяна, Кордова, Аргентина

Перед самим від'їздом на місію моя малоактивна прабабуся пообіцяла, що почне ходити до церкви наступної ж неділі й з'їздить до храму ще до мого повернення.

МИ ПОСЛУХАЛИСЯ ДУХА

Одного ранку ми з напарником по місії вирішили обійти мікрорайон у тій місцевості, куди нас призначили проповідувати. Це було в південній частині Філіппін. Поки ми ходили від дверей до дверей, до нас підійшов чоловік і запитав, що ми робимо. Було видно, що він п'яниця.

Вважаючи, що насправді його не дуже цікавило наше послання, ми вручили йому брошуру про мету життя. Потім ми сказали, що якщо він прочитає брошуру і не питиме того вечора, то ми прийдемо до нього додому й розкажемо про мету життя. Він кивнув і сказав, що чекатиме на нас. Ми поспіхом пішли своєю дорогою на призначену зустріч.

Насправді ми не мали ні найменшого наміру навчати його того вечора, але після того, кожного дня проходячи повз його будинок, я відчував, що слід зупинитися. Однак я відразу ж заглушав те відчуття, виправдовуючи своє рішення такими думками: "Він, мабуть, надто п'яний, щоб слухати".

За кілька днів відчуття стало настільки сильним, що я не міг більше йому опиратися. Коли ми постукали у двері його дому, нам відкрила здивована жінка, яка запитала, чому ми не прийшли раніше, як обіцяли. Вона сказала, що її чоловік чекав на нас того вечора і що вперше за весь час подружнього життя він не був п'яний.

Нам було незручно, і ми

невпинно вибачалися, пообіцявши повернутися того ж вечора, щоб навчати її й чоловіка. Невдовзі після цього брат Гумабай (ім'я змінено) покався в усіх своїх мирських пороках, охрестився і став опорою громади.

За кілька днів після його хрищення мене перевели в інший район, і я втратив контакт з цією сім'єю. Усе, що я міг, це сподіватися і молитися, щоб вони залишалися активними у Церкві.

Пізніше я дізнався, що в тому мікрорайоні, де жила сім'я Гумабай, утворили філію, а потім приход, Брата Гумабая покликали єпископом того приходу. Я також дізнався, що більшість його родичів

приєдналися до Церкви.

Коли через якийсь час я повернувся, щоб побувати в місцях, де проповідував місіонером, то дізнався, що багато людей приєдналися до Церкви завдяки хорошему прикладу єпископа Гумбая, який віддав своє життя в руки Господа і зробив Його керманічем своєї сім'ї та повсякденних справ.

Я такий вдячний, що прислухався до спонукань Духа і зайшов у дім сім'ї Гумабай. Завдяки цьому випадку я зрозумів, що мав на увазі Господь, коли сказав: "Лікаря не потребують здорові, а слабкі!" (Матвій 9:12). ■

Майкл Анжело М. Рамірес,
Нова Зеландія

Насправді у нас не було ні найменшого наміру повертатися того вечора і навчати чоловіка, але кожного дня, проходячи повз його будинок, я відчував спонукування зупинитися.

ПОДЗВОНИ СВОЇМ ДОМАШНІМ УЧИТЕЛЯМ

Багато років тому, коли наші четверо дітей були малими, мій чоловік знайшов роботу в іншому штаті, а я залишалася на старому місці, поки двоє наших дітей не закінчать навчальний рік. Тоді нам тільки-но призначили нових домашніх учителів, які змогли відвідати нас лише двічі до від'їзду мого чоловіка.

Одного вечора, поклавши дітей спати, я почула, що у своїй кімнаті плаче моя донечка, яка була ще немовлям. Взявши її на руки, я відчула, що вона вся горить від жару. Я хотіла відвезти її до лікарні, але, швидко прочитавши медичну страховку, побачила, що вона поширюється лише на мешканців штату Айдахо—штату, де працював мій чоловік. Ми ж мешкали в штаті Вашингтон.

Моє занепокоєння зросло, коли я зміряла дочці температуру—41 градус за Цельсієм. Я негайно стала на коліна і гаряче помолилася про допомогу. Відповідь була дуже несподіваною для мене: “Подзвони домашнім учителям”.

Година була пізньою, і я знала, що двоє чоловіків—брати Халверсон і Берд—безсумнівно вже відпочивають. Однак я взяла слухавку і все ж таки подзвонила брату Берду, швидко розповівши, що сталося. За п'ять хвилин, об 11 вечора, мої домашні учителі стояли біля вхідних дверей у костюмах і краватках.

На цей час у моєї дитини щоки і очі були червоні, а волосся

злиплося від поту. Вона скімляла від болю, однак брати Берд і Халверсон були спокійні, коли взяли її на руки. Потім, поклавши руки їй на голову, вони дали благословення і наказали в ім'я Господа зцілитися.

Коли після надання благословення я розплющила очі, то ледве змогла повірити своїм очам. Моя дочка радісно агукала і випрочувалася, щоб їй дали погратися. Жару вже не було!

“Я відчув, як спадає температура, коли ми благословляли її”,—сказав брат Берд, коли ми з подивом

дивилися на мою дитину. Невдовзі вони пішли, а я ще кілька годин провела з дитиною, яка не хотіла спати, а гралася. І я була зовсім не проти.

З того вечора, коли двоє ангелів служили у вигляді домашніх учителів і благословили мою дитину, минуло багато років. Невдовзі після того ми переїхали до Айдахо, і я втратила зв'язок з ними, але завжди буду вдячна тим двом добрим домашнім учителям, які прийшли об одинадцятій годині, щоб виконати Господне доручення. ■

Діана Лоскі, Пенсільванія, США

Моє занепокоєння зросло, коли я поміряла дочці температуру. Я відразу ж стала на коліна й гаряче помолилася про допомогу.

МОЖЕ МІЙ ЄПИСКОП ПОМИЛИВСЯ?

Наш приход щойно розділили, тож коли єпископ призначив мені зустріч, я була впевнена, що отримаю покликання у новому приході. Я працювала з молодими жінками і любила їх. Вони були такими сприйнятливими до євангелії, і їх було так приємно навчати. Безсумнівно, Господь дозволить мені й надалі навчати їх.

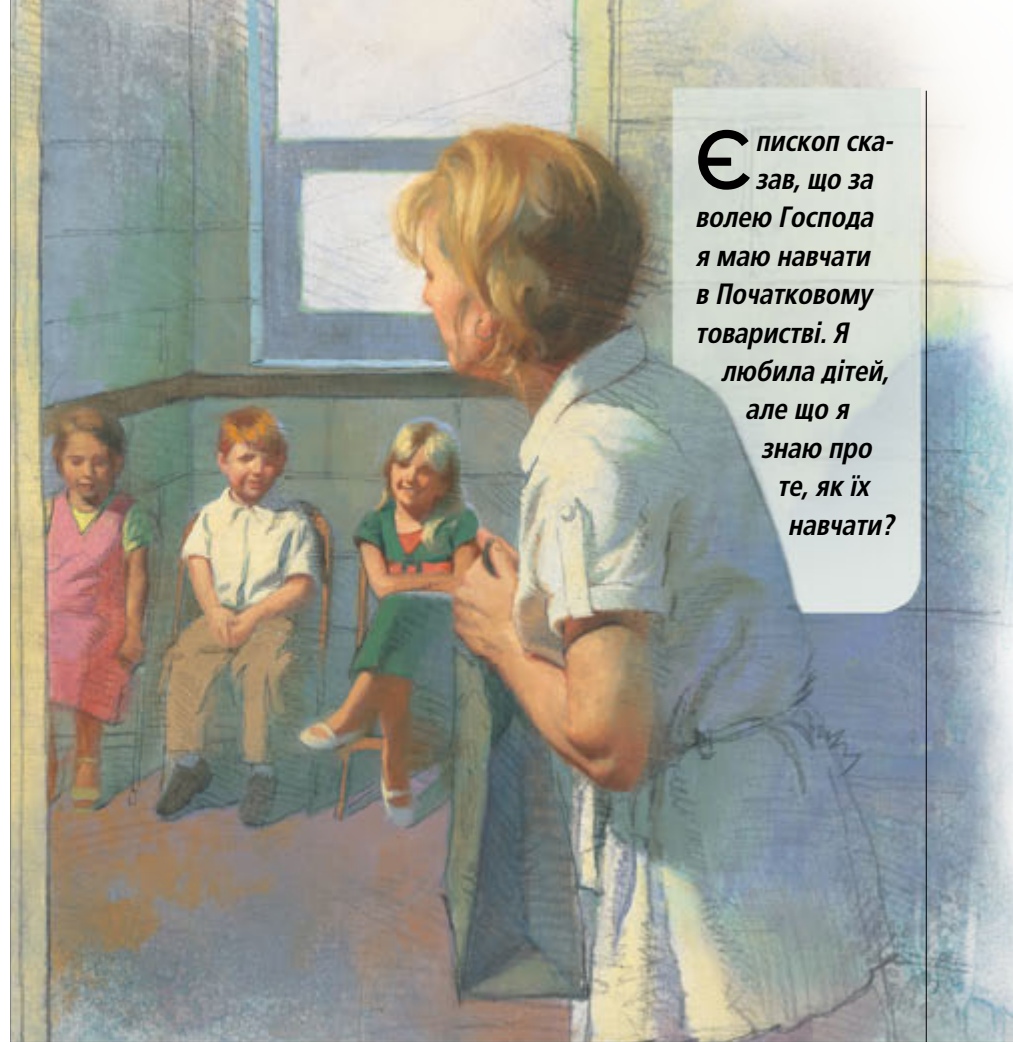
На мій подив єпископ сказав, що Господь хоче, аби натомість я навчала в Початковому товаристві. Я не мала сумніву, що він помилявся! Однак єпископ запевнив, що він постився, молився і отримав сильне відчуття щодо мого покликання. Я любила дітей, але що я знала про те, як їх навчати?

Упродовж 15 років подружнього життя єдиною прикрістю для нас з чоловіком було те, що Господь не благословив нас дітьми. Спроби усиновити дитину також не були успішними через наші негарзди зі здоров'ям.

Довіряючи єпископу, я прийняла покликання навчати у Початковому товаристві, але в моєму серці точилася боротьба. Я сердилася на Господа, що не дав мені дітей і опиралася новому покликанню.

“Господи, чому Ти просиш мене про це?—думала я.—За Твоєю мідрістю я не маю власних дітей. То чому ж мене просять навчати чужих дітей?”

Я молилася, боролася і опиралася Господу, благаючи крізь сльози дати

Єпископ сказав, що за волею Господа я маю навчати в Початковому товаристві. Я любила дітей, але що я знаю про те, як їх навчати?

мені розуміння. Нарешті я вирішила, що оскільки прийняла покликання, то краще відкинути жалість до себе й робити все, на що здатна.

Саме тоді й прийшли благословення. Я швидко навчилася любити дітей, а вони—полюбили мене. Я побачила, що їхня любов достатньо велика, щоб заповнити порожнечу в моєму житті. Невдовзі кожного разу, коли я проходила коридором по церкві, хоча б двоє дітей тримали мене за руку, а інші зупинялися, щоб обійнятися. У свою чергу, мого чоловіка покликали провідником скаутів. Невдовзі в нашому домі було повно дітей і піддітків.

Мій чоловік помер у листопаді 1986 року, коли йому було 47 років. І знову Господь знав краще за мене, що мені потрібно. Минуло кілька тижнів після смерті чоловіка, і мене

покликали служити на місію вчителювання в Початкове товариство в Фресно, шт. Каліфорнія, в Лаоську філію. Сміливість цих надзвичайних людей і їхніх дітей дала мені сили навчитися жити без чоловіка.

Яка надзвичайна радість бачити, як молоді люди, яких я навчала, дорослішають, служать на місії, укладають храмовий шлюб і започатковують власні сім'ї. Десятки цих “усиновлених” дітей і досі підходять, щоб привітатися, наповнюючи мій день радістю. Я щаслива, коли бачу їх у храмі Фресно, Каліфорнія, де я зараз служу.

Мое служіння у Початковому товаристві дійсно благословило все моє життя. Я така вдячна, що наші покликання визначаються Господом, а не нами. ■

Дженні Л. Соренсен, Каліфорнія, США

Давні приклади, сучасні обіцяння

Ходити на побачення мені ніколи не було легко, та я знаходив сили у прикладах вірності з Писань.

Ім'я не вказується

Хоч у більшості випадків я й отримую задоволення від спілкування з людьми, однак на побаченнях у мене виникають труднощі. До своєї місії я ніколи не ходив на побачення, і, повернувшись після двох років додому, відчув себе в цьому особливо недосвідченим.

Упродовж десяти років я, здається, намагався робити все, що міг (див. 2 Нефій 25:23), аби одружитися—а це мені було обіцяно в патріаршому благословенні,—але безуспішно. Іноді я відчував, що готовий вже змиритися з думкою, що не зможу когось для себе знайти, і в особливо похмурі миті я вигукував у молитві: *“Будь ласка, допоможи мені. Я не знаю, що робити”*.

Нещодавно я знайшов справжнє заспокоєння у прикладах з Писань. Наведені далі три історії особливо допомогли мені довіритися Небесному Батьку і покласти на Його план.

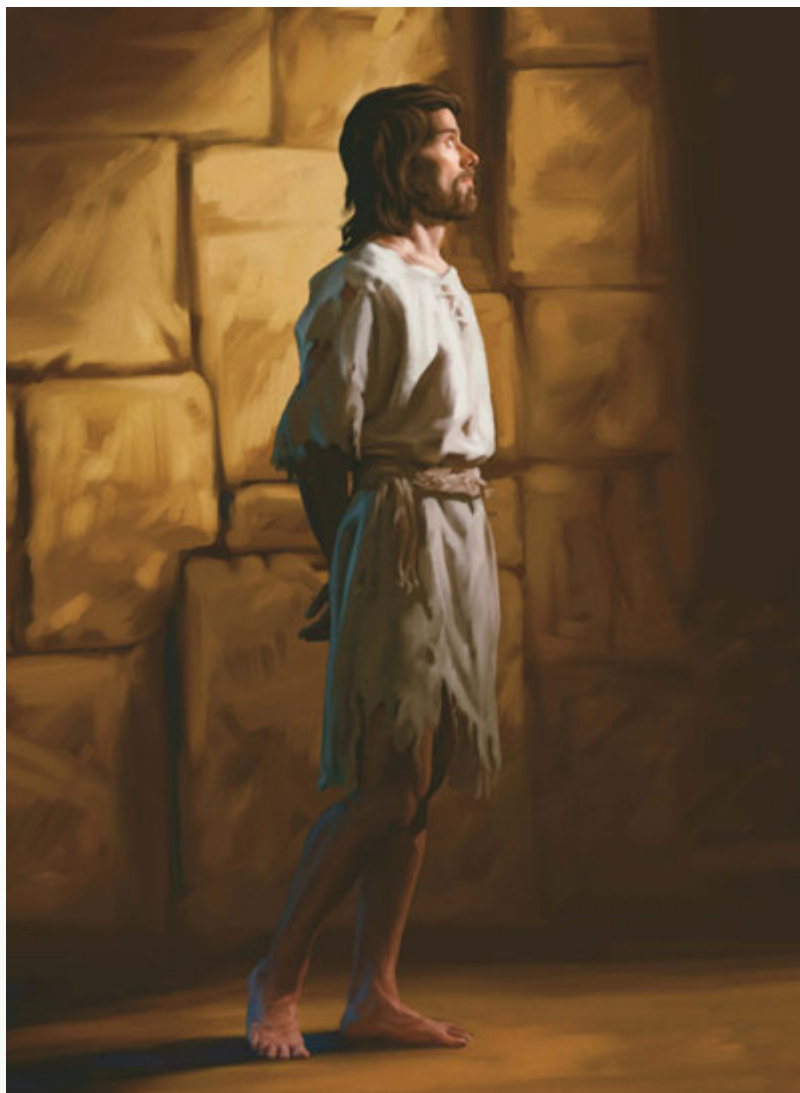
Йосип з Єгипту: Підтримувати віру в Бога і надіятися на Нього

Йосип у 17 років не за своєю волею залишив дім і опинився на чужій землі, де мало

хто сповідував ту саму релігію, що й він. Незважаючи на таке важке випробування, він продовжував і далі по-доброму ставитися до своїх господарів та Бога і залишався вірним їм (див. Буття 37; 39–41). Але й при цьому йому за 13 років неодноразово доводилось опинятися в небажаних ситуаціях. Його тяжка праця не лише не принесла йому нічого, але й довела до в'язниці, де він залишався до 30 років.

Я іноді замислююся, чи думав коли Йосип, що Бог якимось чином забув про нього, або чи запитував Йосип, як довго йому доведеться бути у в'язниці і чи буде він взагалі колись з неї випущений. Я задумуюся, чи сни, які Йосип бачив раніше, підтримували його надію на краще майбутнє (див. Буття 37:5–11).

Звичайно ж, Бог *пам'ятав* Йосипа, як і Йосипову матір Рахіль (див. Буття 30:22). Йосип був благословенний процвітанням навіть в несприятливих обставинах. Але він не обурювався, не ображався і не проклинав Бога, а виявляв дивовижну віру. І зрештою Йосип був надзвичайно благословенний.

Ми можемо не вистояти й почати виявляти невдоволення через свої страждання, і, ми, можливо, самі себе засліплюємо, не бачачи благословень, які Бог вже нам дав. Але підтримання в собі віри й надії може принести майже такі ж великі благословення, які прийшли до Йосипа. І навіть якщо наша віра не винагороджується так, як нам би цього хотілось, підтримання віри може й далі допомагати нам жити щасливішим життям.

Досвід Йосипа є також свідченням вищості сили і мудрості Бога. Здавалось, що роки зусиль Йосипа завели його у безвихідь, але рукою Бога Йосип був звільнений з в'язниці і звеличений, щоб йому бути другим після самого фараона (див. Буття 41:41–43). Чи міг Йосип передбачити такі дивовижні можливості або очікувати їх?

Підтримання в собі віри й надії може принести майже такі великі благословення, які прийшли до Йосипа. І навіть якщо наша віра не винагороджується так, як нам би цього хотілось, підтримання віри може й далі допомагати нам жити щасливішим життям.

Іноді ми дуже стараємося чогось досягнути лише своїми зусиллями, які хоч і великі, але недостатні для цього. Я знаю, що Небесний Батько може благословити нас за нашу віру і послухність навіть більшими благословеннями, ніж ми їх очікували спочатку. Я вірю: якщо я маю правильне ставлення до складних ситуацій і роблю все можливе в цих ситуаціях, як це робив Йосип, прийде час—Господній час—і Він “обнажить ... святеє рамено Своє” (Ісаїя 52:10). Усі мої труди не будуть марними. Він *згадає* про нас; справді, Він завжди знає все про нас і приберігає щось хороше для кожного з нас, якщо ми залишаємося вірними.

Авраам: Любть Бога над усе

Кілька років тому мої залицяння до дівчини, яка мені дуже подобалась, не мали успіху. Я вже побоювався, що залишусь неодруженим, і мене брав сумнів, чи зможу я знайти іншу людину, якій би підходив.

Невдовзі по тому мені згадалась розповідь про Авраама, коли йому було наказано принести в жертву Ісака (див. Буття 22:1–14). Я усвідомив, що нас обох просили відмовитися від людини, яку ми любили. Звичайно, мої переживання не йдуть ні в які порівняння з переживаннями Авраама, але я виявив, що його досвід дав мені зразки для наслідування.

Авраам довго чекав сина, якого б йому народила Сарра. Народження Ісака було дивом, і Аврааму було сказано: “В Ісакові буде насіння тобі” (Євреям 11:18). Однак Господь наказав Аврааму принести Ісака в жертву. Як же Авраам міг би мати “насіння собі” в Ісаку, якби Ісака було віддано в жертву?

Авраам послухався, знаючи, що Бог

виконає свої обіцяння,—але не знаючи *як саме* Він це зробить. Його любов до свого сина була великою, однак його відповідь показала, що він любив Господа над усе. Нас просять виявляти те саме (див. Уз 101:4–5), і нам також обіцяна велика нагорода за те, що ми витерпимо все з вірою (див. Матвій 24:13). Коли мої побачення закінчилися, мені було важко щось робити далі. Здавалося, що дане мені обіцяння про одруження ніколи не виповниться. Але те обіцяння дало мені надію, яка допомагала мені пробувати знову і показувати Небесному Батьку, що я люблю Його над усе.

Вірність Авраама була винагороджена не лише життям його сина, але й незліченим потомством (див. Буття 22:15–18). Ми також будемо винагороджені за принесені жертви, про які нас просить Бог і які є виявом нашої

*Авраам послу-
хався, знаючи,
що Бог виконає
свої обіцяння.
Його любов до
свого сина була
великою, однак
його відповідь
показала, що він
любив Господа
над усе.*

любові до Нього. Це—сама суть випробування нашої віри.

Захарій: Вірте, що Божі обіцяння є реальними

Іноді не знаємо, як обіцяння, дані нам Богом, можуть колись здійснитися—на зразок такого: якщо ми хочемо вічного шлюбу і залишаємося вірними, то будемо благословенні цим вічним шлюбом. Президент Дітер Ф. Ухтдорф, другий радник у Першому Президентстві, навчав про такий парадокс: “Може настати час, коли нам слід буде приймати сміливе рішення мати надію навіть тоді, коли все навколо суперечитиме цій надії”¹.

Захарій і його дружина, Єлисавета, з вірою молилися і чекали на дитину все своє життя. Нарешті ангел пообіцяв Захарію, що його вже похилого віку дружина завагітніє і народить дитину, яка підготує шлях для Спасителя. Це благословення було настільки величним, що Захарій не міг навіть його збагнути. І хоч це проголосив ангел, Захарій запитав: “Із чого пізнаю я це?” (Лука 1:18).

Як і в Захарія, у нас може виникнути почуття розчарування у своїх бажаннях—або обіцяних благословеннях, які здаються нам зовсім невірними,—і ми забуваємо, що “можливе все Богові” (Матвій 19:26). Досвід Захарія нагадав мені, що найбільші бажання Небесного Батька є реальними і що Він завжди виконує їх.

Історії про Йосипа, Авраама та Захарія є не лише історіями, які підтримують мою віру і дають мені надію. У Писаннях є безліч розповідей про людей, чия віра нагадала мені, що слід мати віру незалежно від того, що Господь пообіцяв *мені*. Тепер мені важко читати якийсь розділ з Писань і не знаходити там нагадування, що Господь завжди дотримується Своїх обіцянь. Це розуміння дає мені велику надію на майбутнє. ■

ПОСИЛАННЯ

1. Дітер Ф. Ухтдорф, “Безкінечна сила надії”, *Ліягона*, лист. 2008, с. 23.

Від віри до ЗНАННЯ

Чіао-ї Лін

Уперше я зустріла місіонерок-святих останніх днів на залізничній станції, коли мені було 19 років. Можу сказати, що в тих молодих жінках було щось особливе і я відчула сильне бажання заговорити до них. Тож я підійшла й запитала, що вони роблять тут, на Тайвані. Вони відповіли, що є місіонерками, і почали розповідати про євангелію. Після проведення кількох зустрічей я дізналася про Ісуса Христа, Його відновлену євангелію і про Книгу Мормона. Саме остання з тем— Книга Мормона—спонукала мене приєднатися до Церкви.

Я все ще пам'ятаю, як молилася про цю книгу. Одного вечора, почитавши її, я її закрила, стала на коліна і спитала мого Небесного Батька, чи істинна вона. Я відчула, наче мене огорнули теплою ковдрою, відчула щось таке, чого я ніколи не відчувала у буддистських храмах, які відвідувала все своє життя. Це було інше почуття. Я знала, що був Хтось, Хто слухає. І ось у ту мить я перейшла

Повірити в істинність Книги Мормона —це лише початок.

від віри в те, що Церква є істинною, до знання, що вона є істинною, і вирішила охреститися.

Відтоді Книга Мормона постійно благословляла моє життя. Вона благословила мене, коли я служила на місії.

Вона також благословляла мене у виконанні покликань. Служачи вчителем інституту релігії, я дізналася, що Книга Мормона була написана для наших днів¹. Готуючись до уроків, я зрозуміла, що це не просто загальна істина, а що ця істина стосується конкретних людей в конкретних ситуаціях і в конкретний час. Наприклад, іноді, коли я готувалася до навчання, мені могло пригадатися обличчя когось із моїх студентів, і я могла зрозуміти, чого саме мені потрібно навчати, щоб це пішло на користь цій людині. Такі підказки приходили часто, і вони підтверджувалися, коли хтось із студентів казав мені після заняття, що цей урок був саме тим, що йому чи їй було потрібно.

І останнє, можливо, найважливіше,—Книга Мормона скерувала мене в особистому житті. Пам'ятаю, як зверталася до Писань, коли стосунки з близькою людиною вже наближалися до розриву. Я переживала великі муки. Але вірш, який я прочитала 2 Нефій 10:20, заповів мені в серце і приніс заспокоєння: “А тепер, брати мої улюблені, побачивши, що наш Бог милосердний дав нам такі великі знання щодо цього, давайте пам'ятати Його, і відкиньмо наші гріхи, і не будемо опускати голови наші, бо ми не знехтувані; хоч нас вигнано з землі нашого успадкування; але нас приведено до кращої землі, бо Господь зробив море за дорогу для нас, і ми перебуваємо на острові в морі”.

Згадування про Господа, про яке радить цей вірш, дало мені сміливість і надію. Я могла покластися на “великі знання” євангелії, яку Бог дав мені, і я могла бути впевненою, що я не була “знехтуваною”. Попереду чекало хороше.

Великим благословенням було повірити словам місіонерів, коли я більше й більше дізнавалася про Церкву. А ще важливіше—знати про істинність євангелії, особливо дійсність Книги Мормона, для самих себе. Я знаю, що Бог живий і що Він навчає нас безпосередньо й особисто через Писання. ■

ПОСИЛАННЯ

1. Див. Ezra Taft Benson, “The Book of Mormon Is the Word of God,” *Tambuli*, May 1988, 2.

Чому мені потрібно МОЛИТИСЯ НА САМОТІ, якщо я вже помолився з сім'єю?

Уяви, що в тебе є якась особиста проблема. Тобі зручно буде ділитися нею з якоюсь групою чи може ти віддаси перевагу тому, щоб довіритися комусь на самоті?

Президент Спенсер В. Кімбол (1895–1985) навчав: “Про дещо найкраще молитися на самоті, коли ми не повинні турбуватися про час або конфіденційність наших молитов. Молитва у відлюдному місці є безцінною і сприятливою. Коли ми молимося на

“І знову, Я наказую тобі: молися вголос, а також у своєму серці; так, перед світом, а також таємно, прилюдно, а також на самоті” (УЗ 19:28).

самоті, то це допомагає нам позбутися сором'язливості чи претензійності, будь-якого обману; це допомагає нам відкрити своє серце і бути цілковито чесними й шанобливими у вираженні всіх наших сподівань і нашого ставлення”¹. Те, про що нам незручно молитися в наших сімейних молитвах, може— і часто повинно—бути висловлено у нашій приватній молитві.

Наші особисті молитви дозволяють нам бути найбільш відвертими з нашим люблячим Небесним Батьком і обмірковувати найпотаємніші страхи й бажання нашого серця. Саме тоді, коли Джо-зеф Сміт помолився на самоті,

Моя сім'я разом дивиться **ФІЛЬМИ** для дорослих. Для мене важливо проводити час з моєю сім'єю, але як мені пояснити їм, чому я не дивлюсь такі фільми?

Вибирати праведність, коли це стосується сімейних заходів, може бути настільки ж важко, як і вибирати її з твоїми друзями—іноді це буває навіть ще важче. Це добре, що ти не хочеш зраджувати своїм цінностям. Якщо ставити Бога у своєму житті на перше місце, хоч зараз це може й не подобатися, то це буде благословляти

твою сім'ю і дозволить тобі бути для них прикладом. Але сім'я є сім'я, і важливо проводити з нею час. Ти можеш запропонувати інші відомі тобі фільми, які надихають, або якісь розваги, наприклад, ігри чи прогулянки.

Важливо пояснити сім'ї свої норми щиро і спокійно. Відверто скажи, чому ти вирішуєш не дивитися той чи інший фільм. Молись про те,

він отримав одкровення, з якого розпочалося відновлення евангелії Ісуса Христа. Розмова з нашим Небесним Батьком сам на сам дозволяє нам бути більш сприйнятливими до підказок Духа, які даються для нашої користі.

Однак сімейна молитва також є надзвичайно цінною — вона дозволяє нам більше наблизитися до Небесного Батька й отримувати духовний досвід разом з нашою сім'єю. Як навчав Президент Кімбол: “Церква наполягає, щоб сімейна молитва проводилася щовечора й щоранку”². ■

ПОСИЛАННЯ

1. Spencer W. Kimball, “Pray Always,” *Tambuli*, Mar. 1982, 2.
2. Spencer W. Kimball, “Prayer,” *New Era*, Mar. 1978, 15.

щоб мати силу розповісти про це так, щоб встановилась атмосфера взаєморозуміння. Є надія, що твоя сім'я зможе поважати тебе за це, і тобі вдасться мати Дух у своєму серці, не впускаючи туди низькопробну продукцію засобів масової інформації. ■

Моєму брату зараз важко для себе вирішити, чи є Церква істинною. Як мені допомогти йому?

Будь йому підтримкою; йому потрібно відчувати любов, а не тиск з боку сім'ї. Поговори з ним, запитуючи, що його турбує і викликає сумнів. Перш ніж відповісти, дай йому висловити все, що його турбує. Можливо, його занепокоєння має соціальний або особистий характер і не стосується віри. Може статися, що тобі не вдасться дати всі відповіді, які він шукає, але ти можеш запевнити його, що вирішення може знайтися.

Попроси його помолитися з тобою про те, що його непокоїть, і заохочуй його особисто молитися про це також. Слід пам'ятати про те, що деяким людям на отримання відповіді знадобиться більше часу, ніж іншим, особливо якщо їм потрібно розібратися в собі. Ти можеш читати з ним про молитву і про отримання свідчення з Алма 32, 3 Нефій 17, або Мороній 10. Також ти можеш запропонувати йому поговорити з вашими батьками, з єпископом чи президентом філії, чи іншими вірними членами Церкви, які позбулися подібних проблем.

Якщо відчуваєш спонукання,

свідчи йому. Дай йому знати, що ти відчуваєш до евангелії.

І останнє, але не менш важливе, — пам'ятай, що саме Дух свідчить про істину. Щоб здобути свідчення або усвідомити, що він вже його має, твій брат повинен навчитися розпізнавати Святого Духа. На це може піти час, але не потрібно форсувати події. Ти можеш розказувати йому про факти весь день, але здобуде він свідчення тільки через змістовний зв'язок з Духом.

Молися про нього і заохочуй його, підтримуй і вислухай його, однак пам'ятай, що він вільний вибирати. Він буде вибирати мудріше, дотримуючись проводу Духа. ■

Допомагай дорогим тобі людям здобути свідчення, читаючи з Писань і навчаючи їх розпізнавати свідчення Святого Духа.

Надсилайте ваші запитання на адресу liahona@ldschurch.org з позначкою “To the Point” у рядку для теми.

У ПРИСУТНОСТІ АНГЕЛІВ

Коли мене рукопоклали як місіонера, мій президент колу дав мені обіцяння, що час від часу я буду відчувати присутність ангелів і вони будуть захищати мене.

Сем'юел Гоулд

У 2003 році я був покликаний служити місію в Кот-д'Івуарі, що в Західній Африці. Поцікавившись, я дізнався, що в цій країні, як здалося, постійно точилася громадянська війна, однак мене заспокоїло те, що там тоді було встановлено перемир'я. Ще більший спокій прийшов, коли мене рукопоклали. Президент колу дав мені обіцяння, що під час служіння на місії я час від часу буду відчувати присутність ангелів і вони будуть захищати мене. Мені також було обіцяно, що якщо я буду слухняним, то у безпеці повернуся додому.

У перші місяці моєї місії президент місії порадив нам бути підготовленими. У своїй квартирі в столиці Абіджан ми тримали триденний запас харчів і води, а під час зборів нас навчали, що робити у випадку виникнення збройного конфлікту.

І все ж ми занервували, коли 4 листопада 2004 року повстанці порушили перемир'я. Наші провідники місії встановили для нас правило: повертатися додому о 18:00. Наступного дня під час нашого останнього призначеного навчання ми несподівано почули вибух. Не гаючись,

ми закінчили навчання молитвою, сказали тій сім'ї, який розділ з Книги Мормона їм треба прочитати, і поехали додому. Невдовзі повернулася додому й інша пара місіонерів, які мешкали з нами в одній квартирі. Помічники президента місії зателефонували і сказали нам, щоб ми ні за яких обставин не виходили з квартири—ні в церкву, ні навіть за продуктами. Ми дізналися, що кілька французьких миротворців було вбито під час повітряних нальотів, тож Франція атакувала військовий аеродром, нанісши нищівного удару невеликим військово-повітряним силам Кот-д'Івуару. У відповідь на це по всій столиці вибухнули масові заворушення.

Десятки тисяч протестантів юрмилися на вулицях, тримаючи в руках мачете, грабуючи французькі магазини і вдираючись в будинки, де, як вони підозрювали, жили французи. З нашого вікна ми могли бачити, як поширюється насильство. Ми знали, що над нами нависла загроза, оскільки ми були білошкірими.

У неділю, 7 листопада, по обіді, на фоні пронизливих криків, пострілів і вибухів ми провели у своїй квартирі причасні збори, на яких були присутніми всього четверо людей. Після

того як благословили і рознесли хліб і воду з нашого триденного запасу продуктів, кожний з нас поділився уривком з Писань і склав своє свідчення. Я прочитав Учення і Завіти 84:88: "І кожний, хто приймає вас, там і Я буду також, бо Я йтиму перед вашим лицем. Я буду праворуч і ліворуч від вас, і Мій Дух буде у ваших серцях, а Мої ангели—навколо вас, щоб підтримувати вас". Коли я читав, то подумав про благословення, яке мені дав мій президент колу, і я знав, що буду в безпеці.

Тиждень ми не виходили зі своєї квартири. Провідники і члени приходу відвідували нас і приносили їжу. Один з членів приходу навіть взяв від нас повідомлення і переслав їх електронною поштою нашим сім'ям, аби дати їм знати, що з нами на той час все було гаразд. Допомога цих членів приходу була вражаючою! У цей же час наші сім'ї і члени Церкви по всьому світу молилися за нашу безпеку. Моя сім'я, молячись, відчула спокійне запевнення, що зі мною все буде добре.

У п'ятницю, 12 листопада, почалася наша евакуація. Члени Церкви з Кот-д'Івуару вели нас вулицями Абіджана, і хоч ми чули, що інші біженці зазнали ушкоджень, нас у безпеці було проведено

через барикади до будинку посла Великої Британії. Потім британські військові сили евакуювали нас з країни, і на молитви моєї сім'ї прийшла відповідь, коли вони в новинах побачили мене й ще двох місіонерів в момент евакуації. Темної ночі члени Церкви відвели інших, не африканських, місіонерів в дім місії. Звідти італійські військово-повітряні сили переправили їх до Гани, де ми всі й зустрілися.

Під час заворушень, незважаючи на десятки нападів, здійснених на іноземців по всій країні, ніхто з місіонерів не постраждав і не було вторгнень у жодну місіонерську квартиру. Оскільки ми послушалися поради президента місії, то перебували в безпеці вдома, коли вибухнули заворушення, і мали необхідні запаси для виживання. Знання того, що ми маємо Господній захист, приносило навіть більше спокою, ніж захист військових.

Під час евакуації я дізнався, що в неділю, у післяобідню пору, коли ми закінчили причасні збори, група протестантів готувалася напасти на нашу квартиру. Один з наших сусідів вигукнув: "Вони не французи!", але нападники не розходилися. А потім інший сусід прокричав: "Вони місіонери!" і заколотники розбіглися. Я знову згадав слова: "І Мій Дух буде у ваших серцях, а Мої ангели—навколо вас, щоб підтримувати вас", і я усвідомив, що я жив за обіцянням, що прозвучало в благословенні мого президента колу. Я побачив виповнення пророцтва. ■

Примітка: Становище в Кот-д'Івуарі покращилося, починаючи з 2004 року. Тепер там знову служать немісцеві місіонери.

Тема спільних заходів на рік 2011

“Ми віримо, що повинні бути чесними, вірними, цнотливими, доброзичливими, чеснотними і творити добро всім людям; справді, ми можемо сказати, що слідуємо настановленню апостола Павла: ми віруємо в усе, сподіваємося всього; ми багато чого перетерпіли і сподіваємося, що зможемо перетерпіти все. Якщо є щось чеснотне, чудове, славнозвісне, гідне похвали—ми прагнемо цього” (Уложення віри 1:13).

Елейн Ш. Дальтон (у центрі), президент; Мері Н. Кук (зліва), перший радник, і Енн М. Дібб (справа), другий радник.

Девід Л. Бек (у центрі), президент; Ларрі М. Гібсон (зліва), перший радник, і Адріан Очоа (справа), другий радник.

МИ ВІРИМО!

Генеральне президентство Товариства молодих жінок

Ми віримо, що одна чеснотна молода жінка, ведена Духом, може змінити світ. Як генеральне президентство Товариства молодих жінок, ми спостерігали, як молоді жінки роблять те, що, вони вірять, є правильним, стоячи свідками, живучи за євангельськими нормами і приносячи в життя справжні зміни. Вражає те, чого може досягнути одна молода жінка, якщо вона цнотлива, слухається тихого, лагідного голосу Святого Духа, а потім діє!

Джозеф Сміт, пишучи тринадцяте уложення віри, висловив усе, чого ми можемо і повинні прагнути, і те, якими ми можемо і повинні стати як віруючі. Джозеф Сміт знав, що ми повинні вірити в норми і цінності та прагнути дотримуватися їх, щоб мати могутність і силу від Святого Духа. Він знав, що нам буде потрібно йти за Спасителем і в слові, і в ділі. Він знав: це підготує нас, щоб ми були гідними благословень храму.

Повірте в себе

Як це зробити? Як ви будете вести інших, наслідуючи приклад Спасителя і живучи чеснотним життям і готуючись до храму? По-перше, повірте в себе! Ваші сміливість і сила вже допомогли вам стати провідниками, і ваше зобов'язання змінить цього року все. Ваші ідеї, нововведення і дії можуть змінювати світ тепер і в майбутньому.

Завдяки тому, що ви живете у світі передових технологій, у вас є можливість наповнити землю тим,

що є чеснотним, прекрасним і гідним похвали. За допомогою кінчиків своїх пальців ви можете свідчити про євангелію Ісуса Христа всьому світу. Ніколи раніше жодне покоління не мало такої можливості, нагоди і такого благословення.

Три речі плюс ще одна—щодня!

Ми віримо у вас. Настав час об'єднатися і почати змінювати те, що буде ввірено вам і що благословить інших. Ми запрошуємо вас і далі продовжувати щодня робити три речі—плюс ще одну.

1. Молитися щоранку і щовечора.
2. Читати Книгу Мормона щонайменше п'ять хвилин щодня.
3. Посміхатися!
4. Крім того, ми запрошуємо вас дотримуватися норм, вміщених в брошурі *Заради зміцнення молоді*, і жити за ними. Ознайомтеся з цими нормами. Розкажіть про них іншим. *І будьте* прикладом віруючих.

Цього року сповніться вірою. Повірте, що ви—дочки Небесного Батька, Який любить вас і буде вам допомагати. Вірте в Спасителя Ісуса Христа. Він—ваше світло. Він—ваша надія. Він—приклад для вас і ваш Викупитель. Повірте в себе! Повірте у силу всіх молодих жінок, які живуть за нормами. Усі разом ми можемо прагнути того, що є чеснотним, прекрасним і гідним похвали. Усі разом ми можемо змінювати цей світ.

Ми віримо, що ви—те покоління, чия віра і вчинки будуть змінювати світ. Ми віримо у вас. ■

СТАТИ ВІДДАНИМ ЧОЛОВІКОМ У СВЯЩЕНСТВІ

Генеральне президентство Товариства молодих чоловіків

До того, як закінчити своє перебування у Початковому товаристві, багато хто з вас завчив тринадцяте уложення віри і, можливо, ще й досі може цитувати його по пам'яті. Цього року ми як президентство закликаємо вас не просто завчити на пам'ять, а по-справжньому вивчити те, що мав на увазі пророк Джозеф Сміт, сказавши, що ми слідуємо настановленню Павла. Ми просимо вас старанно вивчити кожну рису, згадану у тринадцятому уложенні віри, яке є темою спільних заходів цього року. Ми запрошуємо вас чинити відповідно до того, що ви вивчаєте. І ми запрошуємо вас ділитися з іншими радістю, яка приходиться завдяки тому, що ви живете за цими нормами.

Цей зразок поведінки—той самий, що й зразок, використаний в новій програмі “Обов'язок перед Богом”: дізнавайтесь, дійте, діліться. Дотримання цих трьох простих кроків допомагатиме вам ставати віddаними чоловіками священства.

У тринадцятому уложенні віри, крім іншого, стверджується: “Ми віримо, що повинні *бути* чесними, вірними, цнотливими, доброзичливими [і] чеснотними”

(курсив додано). *Бути*—це більше, ніж чинити,—це означає, ким ви є. *Бути* чесними, вірними, цнотливими і т.д.—це те, що відрізняє вас від більшості молодих людей вашого віку. Коли інші побачать в вас ці хороші риси, їм захочеться бути такими, як ви. Дізнаючись про свої обов'язки у священстві і відповідно діючи, ви будете змінюватися. “Творячи добро всім людям”, ви будете благословляти і змінювати життя людей.

Гарні приклади

Бен—прекрасний приклад того, як допомагати іншим і бути благословенням у їхньому житті. Він шукає людей, які нічим не примітні або які відчують себе відокремленими. Він думає про інших більше, ніж про себе. Келон, переїхавши у приход Бена, описував своє життя як “цілковиту вечірку”, його життя починало йти в неправильному напрямку. Він відчував внутрішню порожнечу. Але завдяки прикладам його друзів-святих останніх днів, а особливо свого найкращого друга, Бена, він побачив, що був кращий шлях. Бен запросив Келона взяти участь у церковних заходах. На тих заходах Келон помітив,

що є щось особливе в молодих чоловіках, які там зібралися. Йому захотілося бути схожим на них. Він не зовсім розумів, що це було, але він знав, що він хотів цього. Йому хотілося бути таким щасливим, як були вони.

Він молився Богу і знав, що йому потрібно приєднатися до Церкви. Бен охрестив свого найкращого друга, коли їм було по 16 років. Про своє хрещення Келон сказав: “Я нарешті знайшов мир і, вийшовши з християнської купелі, я відчув люблячі руки Спасителя. Я вдячний за хороших друзів, які живуть відповідно до того, у що вірять”.

Сила Ааронового священства

В Ученні і Завітах 58:27–28 сказано, що “люди мають завзято займатися доброю справою”, роблячи “багато чого за своєю власною вільною волею”, щоб “вершити багато праведності; бо є в них сила”. Ця сила є в вас. Вам ввірена сила Ааронового священства. Ми любимо вас, і ми знаємо, що ви можете звершити великі справи, якщо станете віddаними чоловіками священства. ■

Якщо ти твориш “добро всім”, то будеш благословляти і змінювати життя людей.

Уложення віри 1:13

Уложення віри були сформульовані в листі, написаному в 1842 році про роком Джозефом Смітом редактору на ім'я Джон Вентворт. Уперше вони були опубліковані в церковній газеті Times and Seasons в Наву й увійшли до Писань святих останніх днів.

Ми віримо

“[Це] уложення нашої віри є однією з базових декларацій нашої теології. Ми повинні знову й знову розмірковувати над ним. І потім, коли б нас не спокушали зробити щось погане, або нечесне, або аморальне, воно буде приходити в наш розум з певною силою цього великого, всеохоплюючого твердження стосовно моралі нашої поведінки”.

Президент Гордон Б. Хінклі (1910–2008), “Fear Not to Do Good,” *Liahona*, Feb. 2000, 5.

Цнотливі

“Людська сексуальність—це справа не лише тілесна. У дійсності цнотливість і вірність починаються в духові, а не в тілі. Вони є вираженням стану нашого духа. Коли наш дух перебуває у злагоді з євангельськими істинами, ми хочемо жити за високими стандартами і наші вчинки віддзеркалюють наше бажання. Таким чином, цнотливість і вірність—це більше, ніж утримання від статевих стосунків до шлюбу і сексуальна вірність у шлюбі. Вони виражають якість нашого духовного життя”.

Терренс Д. Олсон, “Truths of Moral Purity,” *Liahona*, Oct. 1999, 31.

Доброзичливі

Бути доброзичливими означає бути добрими і щедрими, одним словом—робити добро. Під час Свого служіння Ісус Христос ходив “добро чинячи . . . , бо Бог був із Ним” (Дії 10:38). Якщо ви будете жити доброзичливо, Бог зміцнюватиме й надихатиме вас.

Настановлення Павла

Див. вірш Филип'янам 4:8, який є частиною листа від апостола Павла святим у Филиппах.

13 Ми віримо, що повинні бути ‘чесними, вірними, цнотливими, доброзичливими, чеснотливими і ‘творити добро всім людям; справді, ми можемо сказати, що слідуємо ‘настановленню апостола Павла: ми віруємо в усе, ‘сподіваємося всього; ми багато чого перетерпіли і сподіваємося, що зможемо ‘перетерпіти все. Якщо є щось ‘чеснотне, чудове, славнозвісне, гідне похвали—ми прагнемо цього.

Прагніть цього

Прочитайте розділ “Розваги та медіа” в брошурі *Заради зміцнення молоді* (сторінка 17). Чи узгоджуються розваги, які ви вибираєте, з цими нормами і тринадцятим

уложенням віри? Подумайте й запишіть у своєму щоденнику, які благословення ви отримали за правильний вибір засобів масової інформації.

Чеснотні

“Чеснотність є “образом мислення й поведінки, що ґрунтується на високих нормах моралі”

(*Проповідуйте Мою євангелію*, с. 125). Під нею розуміють цнотливість і моральну чистоту. Чеснотність починається в серці та в розумі. . . . Вона є підсумком тисяч незначних рішень і дій. . . . Чеснотні жінки й чоловіки сповнені спокійного достоїнства та внутрішньої сили. Вони впевнені у собі, бо є гідними отримати Святого Духа і Його керівництво”.

Елейн Ш. Дальтон, “Повернення до чеснотності”, *Ліягона*, лист. 2008, сс. 78–80.

Ти повинна відвідувати семінарію

Випадкова пропозиція подруги допомогла змінити моє життя.

Лайза Пейс

“**Л**айзо, ти повинна відвідувати семінарію”,—якось сказала Ешлі. Перед нами лежали папки з переліком курсів на наступний навчальний рік; ми тоді тільки почали ходити в старші класи.

Я байдуже глянула на свою подругу, а потім силувано посміхнулась їй. Мені не хотілося говорити їй, що про семінарію я навіть і не думала. На той час я була малоактивним членом Церкви, такою я була й більшість свого життя. Упродовж років я зростала, неясно розуміючи евангелію і не маючи сильного свідчення про її істинність.

Коли я прийшла того дня після школи додому, перспектива відвідувати семінарію заінтригувала мене. Ешлі, як і мої інші подруги,— усі вони, здавалось, були просто у захваті від того, що будуть ходити до семінарії. У мене було бажання зробити так, як збиралися зробити мої подруги, хоч я й не розуміла, що вони збираються робити або чому вони збираються це робити. Обговоривши свій план з батьками й отримавши їхню згоду, я вирішила, що в перший рік свого навчання в старших класах буду відвідувати семінарію.

Я й не знала, який сильний вплив справить на моє життя той

простий вчинок. Мій перший рік в семінарії змінив моє життя, коли я почала дивитися на себе й інших як на дітей Бога, яких Він любить і пестить. І хоч моя сім'я залишалась неактивною, я почала в неділю ходити до церкви.

Зараз я вже закінчую навчання в середній школі, але завжди буду вдячна за семінарію. У ту годину щодня я отримувала відповіді на свої молитви і моє свідчення

зміцнювалося. Семінарія допомогла мені підготуватися до шлюбу у храмі й спонукала мене стати кращою людиною.

Я знаю, що Бог турбується про кожного з нас. Я знаю, що семінарія—це благословення, яке могло мені покладатися на міцний фундамент—на Ісуса Христа. Я хотіла б закликати вас: “Записуйтеся в семінарію!” Вона змінить також і ваше життя. ■

Місце для нас

СТРАХ ЗМІНИТИСЯ

Олівія Гафоркан

Я змалку була християнкою. І хоча моя сім'я ніколи не була релігійною, батько завжди казав, що у своїх вчинках я повинна керуватися правильними принципами, яких була навчена.

У ранньому підлітковому віці в мене було багато випробувань. Через операцію на спині, розлучення батьків, хворобу матері і піклування про молодшу сестру я стала озлобленою і цинічною. Потім, за кілька місяців до свого 15-річчя, я зустрілася з місіонерами. Старійшина Джонсон і старійшина Чедвік навчали мене євангелії.

Я читала Книгу Мормона, але не хотіла робити необхідних змін, про які просили мене старійшини. Я казала їм, що ці зміни для мене надто важкі і вже була готова сказати, щоб вони залишили мене в спокої. Коли я казала ці слова, то підвела очі й зустрілася поглядом зі старійшиною Чедвіком. По його щоці котилася сльоза, і мені ще ніколи не було так соромно. Я сказала їм, що зателефоную наступного дня.

Я пішла додому з церкви й уперше закінчила читати

Книгу Мормона. Потім я стала на коліна, чого ніколи не робила раніше, і запитала в Бога, чи книга істинна. Раніше я ніколи не ставила Богові запитань. Мені було так страшно змінюватися. Після того як я сказала “амінь”, мене сповнило почуття миру й спокою. Я знала, що в мене є Небесний Батько, Який любить мене, я знала, що Книга Мормона істинна, і я знала, що можу змінюватися.

Через десять днів я охристілася. І тато, і мама прийшли на хрищення. І хоча я все ще єдиний член Церкви у своїй сім'ї, у мене є віра, що одного дня вони також стануть на коліна і спитають Бога. Зараз я вже читаю Книгу Мормона увосьме, і у мене такі ж прекрасні відчуття, як і коли я читала її вперше. Я знаю, що Книга Мормона істинна. Вона має силу змінювати людей. ■

МОЄ СВІДЧЕННЯ ПРО МОЛИТВУ

На молитви не завжди приходять відповіді так, як ви сподіваєтеся чи очікуєте. Думайте про те, про що молитесь, і звертайте увагу на те, що ви відчуваєте. Завжди пам'ятайте, що Господь любить вас і буде відповідати на ваші молитви. Можливо, Він вже відповів на них, і питання в тому, чи ви розпізнали цю відповідь.

Мері М.,
17 років,
Англія

ЯКЩО

ви хочете надіслати свою розповідь, художню фотографію чи відгук для рубрики “Місце для нас”, надсилайте їх електронною поштою на адресу liahona@ldschurch.org, у рядку для теми напишіть “Our Space”. Будь ласка, вкажіть своє ім'я, дату народження, назву приходу або філії, колу або округу і надайте дозвіл батьків (можна у вигляді електронного послання). Листи можуть бути відредаговані для більш стислого і ясного подання інформації.

ПРИЄМНО БУТИ

ВАЖЛИВИМ

АЛЕ ВАЖЛИВІШЕ БУТИ

ПРИЄМНИМ

Я сподіваюсь, вони покличуть мене? на місію

Лорен Кук

Можливо, ви чули пісню Початкового товариства “Я прагну стати місіонером”. Є ще одна по-справжньому важлива дитяча пісня про служіння на місії. У ній співається: “Служити хочу як місіонер ще до того, як дорослим стати”¹. Старійшина М. Рассел Баллард, з Кворуму Дванадцятьох Апостолів з цим погоджується. Він сказав: “Молодим людям слід якомога раніше у житті думати про місію”².

Однак знати, що тобі потрібно служити на місії, і відчувати себе підготовленим до служіння—це дві різні справи. З чого тобі почати? Зміцнення свого свідчення і знання євангелії—ось ті дві з найкращих справ, які ти можеш зробити. Далі наведено кілька способів, як тобі підготуватися до служіння на місії.

1. Віра

Нам потрібно зростати у своїй вірі щодня. Спаситель навчав: “Якщо ви матимете віру в Мене, то матимете силу робити все, що Я вважаю за доцільне” (Мороній 7:33).

- Вивчайте Писання. Вони навчають і свідчать про Ісуса Христа.
- Вдавайтеся до віри у вирішенні особистих проблем. Віра в Ісуса Христа

принесе вам заспокоєння у важкі часи і допоможе вам подолати всі перепони.

- Більше контролюйте своє тіло й розум, дізнаючись про важливість освіти, фізичних вправ і здоров'я.
- Продовжуйте каятися, виконувати заповіді, поститися і молитися, щоб очищувати своє життя.
- Для вас, молоді чоловіки: виявляйте віру в Ісуса Христа, вивчаючи й виконуючи свої обов'язки у священстві.

2. Дух

Старійшина Баллард також навчав: “Місіонери повинні бути морально чистими і духовно підготовленими”³.

- Вивчайте і дотримуйтеся настанов з брошури *Заради зміцнення молоді*.
- Шукайте проводу Святого Духа через піст, вивчення Писань і молячись про провід.
- Читайте про дари Духа в Ученні і Завітах 46:11–26. З молитвою прагніть виявити, які духовні дари ви маєте. Шукайте поради від своїх батьків і провідників, що допоможе вам розвинути духовні дари.
- Запитайте себе: “Чи надихають мене книги, які я читаю, і телепрограми, які я дивлюсь?” Якщо ні,

подумайте над тим, як краще вибрати собі розваги.

- Вчіться прислухатися до духовних підказок.

3. Любов

Щоб добре служити місіонером, вам потрібно мати милосердя, чисту любов Христову. Любити інших не завжди легко. Це вимагає служіння, віри, Святого Духа й сміливості. Мормон сказав, що вам потрібно молитися з усією вашою енергією, щоб вас було сповнено чистою любов'ю Христовою (див. Мороній 7:48).

- Моліться смиренно і щиро про здатність любити інших так, як їх любить Христос.
- Виявляйте любов до своєї сім'ї, роблячи добрі справи для кожного члена сім'ї. Виберіть того члена сім'ї, який потребує більше любові або уваги, і проводьте з ним певний час.
- Виявляйте свою любов до людини, яка потребує допомоги, роблячи щось добре для неї.

4. Служіння

Цар Веніамин навчав свій народ про важливість служіння. Він сказав, що служачи іншим, ми служимо Богу (див. Мосія 2:17).

- Зробіть служіння своєю звичкою. Ви можете запропонувати помити посуд після обіду, допомогти брату або сестрі виконати домашнє завдання, поговорити з тим, кому потрібен друг, або допомагати прибрати довкола свого дому.
- Моліться про силу і скерування у наслідуванні прикладу служіння, який подав Спаситель.

- Допомагайте своїй групі Товариства молодих чоловіків і Товариства молодих жінок планувати заходи служіння.

5. Запрошення

Алма, один з великих місіонерів з Книги Мормона, запрошував тих, хто не був членами Церкви: "Прийдіть і христіться на покаєння" (Алма 5:62). Ви можете наслідувати його приклад.

- Будьте хорошим другом і прикладом для друзів та членів сім'ї, які не є членами Церкви.
- Шукайте нагоди навчати своїх друзів та сусідів євангелії.
- Вивчайте євангелію і практикуйтеся навчати її вже тепер. Попросіть провідника місіонерської роботи приходу розказати, як навчати євангелії. Якщо можливо, приходьте на уроки, коли місіонери повного дня навчають зацікавлених.
- Вивчайте *Провідуйте Мою євангелію* з батьками на домашньому сімейному вечері. Ви можете по черзі говорити про уроки, навчати з них і запрошувати інших ділитися свідченням про вивчене.

Служіння на місії—це важлива мета, яка ставиться зараз, і підготовка до служіння зараз приносить користь у ваше життя щодня, спрямовуючи вас до місії. Вам ніколи не рано розпочати підготовку—ви не повинні чекати, поки підроснете на тридцять чи шістдесят сантиметрів. ■

ПОСИЛАННЯ

1. "Служити хочу як місіонер", *Збірник дитячих пісень*, с. 90.
2. М. Рассел Баллард, "Як підготуватися, щоб стати хорошим місіонером", *Ліягона*, бер. 2007, с. 10.
3. М. Рассел Баллард, *Ліягона*, бер. 2007, с. 12.

Fai 'e Karen A. Kimball

Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oni
“[Na'e] fakatatali 'a Pilikihami
'Iongi ke toki ha'u 'i he kakato
'o e ngaahi kuongā ke [ne] kau
'i hono fokotu'u 'o e ngaahi
makatu'unga 'o e fu'u ngāue
lahi 'o e ngaahi 'aho kimui nī”
(T&F 138:53).

Na'e fanongo pē 'a Kefi
kae fakamatala 'a Misa
Sotapeeki ki he founda
'o e hiki holo 'a e kakai 'i he
'Iunaiteti Siteití. Na'á ne fiefia 'i
he'ene kalasi hisitōlia fo'ou. Na'e
huke holo 'e Kefi e ngaahi peesi
'o 'ene tohi hisitōlia fo'ou, peá ne
tu'u 'i ha tā 'o Pilikihami 'Iongi.
Na'e te'eki ai ke ne 'ilo 'e ia ki-
mu'a 'a e mahu'inga 'o Pilikihami
'Iongi 'i he hisitōlia 'o e 'Iunaiteti
Siteití.

Na'e faka'osi 'e Misa Sotapeeki
'ene fakamatalá. Na'á ne pehē, “E 'i ai e
ngāue ke fai mei 'api 'i he 'aho kotoa pē.
Ko ho'omou 'uluaki ngāué 'e tñnaki mai
ia 'apongipongi.”

Na'e māpuhoi 'a Kefi 'i hono 'apí 'i

he'ene sio hifo ki
he ngaahi fehu'i
na'e vahe ange 'e
Misa Sotapēkí.

Na'e fehu'i ange
'e he'ene fa'eé “Lahi
e me'a na'e fai 'i
'apiakó?”

Na'e talaange 'e Kefi,
“'Oku 'i ai e ngāue ke fai
mei 'api 'i he 'aho kotoa
pē.” Na'á ne manatu 'i 'a
e tā 'i he'ene tohi hisitō-
liá. “Fine'eiki, 'oku 'asi
'a Pilikihami 'Iongi 'i
he'eku tohi hisitōliá.

Ko e hā na'á ne fu'u
mahu'inga ai 'i he
hisitōlia 'o e 'Iunaiteti
Siteití

Na'e talamai 'e he
Fine'eikí, “Na'á ne tatakí
e hiki 'a ha Kāingalotu
'e toko lauiafe ki he Tele'a
Sōlekí. Hili iá na'á ne foko-
tu'utu'u kinautolu ki ha ngaahi kolo.
Ko e ngāue lahi hono palaní. Ko ha
konga mahu'inga ia 'o e hiki ki he
feitu'u fakahihifo 'o e fonuá.”

Ko e Pilikihami 'Iongi Lelei Tahá

‘I he ‘aho hono hokó na’e tala-ange ‘e Misa Sotapeeki, “Te tau laukonga mo fai e fo’i tulama he uike kaha’ú. Te mou takitaha fakatāta’i ha tokotaha ‘o kinautolu na’e fononga fakahihifó. ‘E fakaafe’i mai ki ai ho’omou ngaahi mātu’á mo e fānau ako kehé.”

Na’e kamata vahe leva ‘e Misa Sotapeeki e ni’ihi ke fakatāta’i pea tufa atu mo e ngaahi kongá ke nau laú. ‘I he’ene ‘eke ange pe ko hai te ne fie fakatāta’i ‘a Pilikihami ‘Iongi, na’e hiki nima fakavavevave hake ‘a Kefi.

Na’e pehē ange ‘e Misa Sotapeeki, “Ko ho’omou ngāue mei ‘api ki ‘apoó ko hono kamata ako ma’uloto ho’omou kongá. Kuo pau ke mou lau ma’uloto lelei ia. ‘E fakafalala mei ai homou māká.”

Na’e lau hifo ‘e Kefi ‘ene kongá ‘i he’ena mavahe atu mo hono kaungā-me’a ko Lolá mei he kalasí. Na’e ‘alu hake ‘iate ia ha ongo faikehe. Na’á ne talaange kia Lola, “Oku hala ‘eni ia. ‘Okú ne ‘ai ‘e ia ke hangē na’e ta’efaitotonu ‘a Pilikihami ‘Iongi.”

Na’e pehē ange ‘e Lola, “Oku kehe pē ho’o fakakaukaú koe’uhí ko homou siasí.”

Na’e talaange ‘e Kefi, “He ‘ikai ke u lava ‘o lea ‘aki e ngaahi me’a ko ‘ení.”

Na’e fakamanatu ange ‘e Lola, “Kuo pau ke ke lau kinautolu ke tonu ‘aupito.”

Na’e tafe hifo e lo’imatá he kou-‘ahe ‘o Kefi ‘i he’ene lele atu ki honau ‘apí ‘o hū fakavave ki loto he matapá ‘i mu’á.

Ne ‘eke ange ‘e he Fine’eikí, “Toe lahi ange e ngāue ke fai atu mei ‘api?”

Na’e ‘oange ‘e Kefi ‘ene la’ipepá mo pehē ange, “Kovi ange ia ai. Lau ange ‘ená.”

Na’e lau ‘e he Fine’eikí e la’ipepá pea kalokalo. “Na’e ‘ikai ke ‘ilo lahi e tokotaha na’á ne hiki ‘ení kia Pilikihami ‘Iongi.”

Na’e ‘eke ange ‘e Kefi, “Ko e hā e me’a ‘oku totonu ke u fai?”

“Uluaki me’a ke ta kumi ha teunga ‘o Pilikihami ‘Iongi,” ko e Fine’eikí ange ia.

Ne ‘ahi’ahi’i ‘e Kefi e kote ‘uli’uli lōloa ‘o ‘ene kuitangatá pea pelu hake e ongo nima ‘o e sote hina ‘o hono tuonga’ané. Na’e faka’ali’ali ange ‘e honau kaungā’api ko Misa Kalanitií e founga ‘alu ‘aki hono tokotoko ‘akaú.

Na’e ma’u hake ‘e he Fine’eikí ha fu’u tatá ‘uli’uli ‘i ha kōpate pea ne fakatui ia ‘i he ‘ulu ‘o Kefi. Na’e pehē ange ‘e he Fine’eikí, “E laukau ‘aki koe ‘e Pilikihami ‘Iongi. Ko e taimi ní ‘oku fie ma’u ha ‘o la’ipepa fo’ou.”

Na’e kumi ‘e Kefi ha ngaahi fakamatala fekau’aki mo Pilikihami ‘Iongi ‘i he ngaahi tohi hisitōliá pea mo e Uepi saiti ‘a e Siasí. Na’e vave hono toe hiki fo’ou ‘ene la’ipepá.

Na’e pehē ‘e Kefi, “Ko e talanoa mo’oni kia Pilikihami ‘Iongi.”

Na’e fakataha mai e kalasí ‘a Kefi ki he fale va’ingá ‘i he ‘aho na’e fai ai ‘enau tulamá. Na’e tangutu pē e ngaahi mātu’á mo e fānau ako kehé ‘o talitali ‘i honau

ngaahi seá. Na’e fakafe’iloaki ‘e Misa Sotapeeki e polo-kalamá; na’á ne mavahe leva mei he funga siteisí kae lau ‘e he kau akó ‘enau ngaahi kongá.

Na’e faka’ofo’ofa hono lau ‘e ‘Āleki ‘ene kongá, ka na’e feto’oaki ‘e Lenitolo ia ‘ene ngaahi leá. Na’e fekau ‘e Misa Sotapeeki ke ne toe kamata. Na’e kuku ‘e Kefi hono tokotokó. ‘I he hoko hono taimí, na’á ne lau ma’uloto e talanoa mo’oni ‘o Pilikihami ‘Iongi.

‘I he ‘osi ‘enau tulamá, na’e ‘eke ange ‘e Lola, “Na’á ke liliu e me’a ‘i ho’o la’ipepá?”

“Io. Na’á ku tala e mo’oní,” ko Kefi ange ia.

Na’e pehē ‘e Lola, “Ko Misa Sotapeeki ‘ena ‘oku ha’ú.”

Na’e pehē ange ‘e Misa Sotapeeki, “Faka’ofo’ofa ‘aupito, ongo tamaiki.” Na’á ne toe hoko atu, “E Kefi, ko e Pilikihami ‘Iongi lelei taha koe kuó u mamata aí.” ■

Na’e fakatāta’i ‘a Pilikihami ‘Iongi . . . ‘o fakatata mo e ngaahi tefito’i mo’oni totonú, pea ne hoko ko ha me’angāue ma’ongo’onga ‘i he to’ukupu ‘o e ‘Eikí.”

‘Eletā David A. Bednar ‘o e Kōlomu ‘o e Kau ‘Aposetolo e Toko Hongofulu Mā Uá, “Pea He ‘ikai Tūkia ‘a Kinautolu ‘i ha Me’a,” *Liahona*, Nōvema 2006, 90.

Te u fakatoka fēfē ha fakava'e fakalaumālie?

Ko e vahevahe 'e 'Eletā Neil L. Andersen 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá ha ngaahi fakakaukau fekau'aki mo e tefito ko 'eni.

4. Kuo pau ke tau loto fiamālie ke tau fetauhi'aki.

Kuo pau ke 'oua ná'a tau siokita pea tau fakahoko 'i he'etau mo'uí 'a e ngaahi 'ulungāanga lelei kuo ako'i mai 'e Kalaisí.

2. Kuo pau ke tau lotu.

'Oua te ke 'alu ke mohe he po'ulí ta'e te ke fuofua tū'ulutui 'i he 'ao 'o ho'o Tamaí, 'o fakahā ho'o fakamālō 'i he me'a 'okú ke ma'ú, pea kole kiate la ke ne fakamālohia ho ngaahi ma'u'anga iví fakalaumālié.

3. Kuo pau ke tau hū.

'Oku 'i ai e mālohi 'i he ngaahi ouau 'o e ongoongoleléi, 'i hono ma'u 'o e sākalamēnití 'i he uike kotoa pē. 'Oku 'i ai e mālohi 'i he'etau fakataha kotoa 'i he'etau ngaahi fakataha'anga faka-Siasí pea mahu'inga tahá, lotu 'i hotau ngaahi 'apí.

1. Kuo pau ke tau ako e folofolá.

Kuo foaki mai 'e he 'Eikí 'a e ngaahi tohi faka'ofa'ofa ko 'eni kiate kitautolu ke fakafefeka 'aki hotau fakava'é.

Ko 'Etau Pēsí

Oku ou fakamālō 'i hono fā'ele'i mai au ki ha fāmili 'oku nau 'ilo ki he ongoongo-lelei mo'oni 'o Sīsū Kalaisi. Na'e hoko hoku ta'u valú 'i he Sāpate Toetu'ú, pea ne u fiefia lahi 'i hono papitaiso au 'i he 'aho 'oku tau fakamanatu ai e Toetu'ú 'a e Fakamo'uí. Ne u kī'i manavasi'i, ka na'e 'i ai 'eku tamaí, pea na'á ku 'ilo te u lava 'o falala kiate ia. Ne u ma'u ha ongo māfana mo fiefia 'i hoku lotó 'i he taimi na'e papitaiso ai aú, pea u 'ilo'i leva 'e lava ke u falala ki he Tamai Hēvani 'o hangē pē ko 'eku falala ki he'eku tamaí.

Ko hoku ta'u 11 'eni he taimi ni, pea 'oku ou hanga-naki fiefia atu ki ha'aku 'alu ki he tempalé 'o fakahoko e papitaiso ma'á e kau pekiá. 'Oku ou 'ilo 'e toki lava pē ke tau foki ki he'etau Tamai Hēvani 'o fakafou 'i he papitaisó.

Meliame S., ta'u 11, Suisalani

Seli L., ta'u 9, Filipaini

REUNIÃO FAMILIAR

"Efiafi Fakafāmili 'i 'Apí," fai 'e Nikolasi M., ta'u 6, Palāsila

Na'e toki papitaisó ni pē 'a Sakula O., ta'u 8, mei Siapaní. 'Okú ne lau e Tohi 'a Molomoná 'i he 'aho kotoa pē.

'Okú ne sai'ia he 'alu ki he lotú, sai'ia ke lotu, pea manako ke mamata he tempalé. 'Okú ne fie muimui 'ia Sīsū Kalaisi pea 'okú ne feinga mālohi ke fai 'a e ngaahi fili 'oku totonú.

Ko e fānau 'o e Kolo Palaimelo ti Maiō, Vahefonua Pemeo Poliviá, hili 'enau kau ki he' enau polokalama sākalamēnití.

Ko e Ngaahi Tohi Folofolá Ko e Folofola ia 'a e 'Otuá

Fai 'e JoAnn Child mo
Cristina Franco

“Keinanga 'i he ngaahi folofola 'a Kalaisí; he vakai, 'e fakahā kiate kimoutolu 'e he ngaahi folofola 'a Kalaisí 'a e ngaahi me'a kotoa pē 'oku totonu ke mou fai” (2 Nifai 32:3).

Ihe Tohi 'a Molomoná, 'oku fakamatala ai 'e Lihai ki hono fāmīlī 'a 'ene misi ki he 'akau 'o e mo'uí. 'I he misi 'a Lihai na'á ne faka'amu ke kai hono fāmīlī 'i he fua 'o e 'akaú, 'a ia na'e "lelei hake 'i he fua kotoa pē" (1 Nifai 8:15). Na'á ne mamata ki ha kakai tokolahi na'a nau ha'u 'i he hala na'e fakatau ki he 'akau 'o e mo'uí, ka na'a nau hē atu 'i he 'ao fakapo'ulí 'o puli mei he halá. Na'e pīkītai 'a e ni'ihī ki he va'a ukamea na'e taki atu 'i he halá ki he fu'u 'akaú. Na'a nau vivili atu ki mu'a, mo pikima'u ki he va'a ukameá kae 'oua kuo nau a'u ki he fu'u 'akaú 'o kai mei hono fuá, pea na'a nau fiefia ai. (Vakai, 1 Nifai 8).

Na'e lotu 'a e foha 'o Lihai ko Nifai ke ne 'ilo'i 'a hono 'uhinga 'o e ngaahi me'a na'e mamata ki ai 'ene tamaí. Na'e fakahā kia Nifai 'a e misi tatau mo 'ene tamaí. Na'e ako'i 'e he Laumālié kia Nifai 'oku fakafofonga 'i 'e he 'akau 'o e mo'uí 'a e 'ofa 'a e 'Otuá. Na'e fakahā kia Nifai 'o ne mamata kia Sīsū Kalaisi,

ko e 'Alo 'o e 'Otuá, 'okú ne ako'i mo tāpuaki'i e kakai 'i he funga 'o māmaní. Na'e ako'i foki kia Nifai 'oku fakafofonga 'i 'e he va'a ukameá 'a e folofola 'a e 'Otuá. (Vakai, 1 Nifai 11.)

Ko e Ngaahi Folofolá ko e Folofola ia 'a e 'Otuá. 'Oku hangē 'a hono lau 'o e folofolá ko e pipiki ki he va'a ukameá. Te tau 'ilo ai 'a e me'a 'oku fie ma'u 'e Sīsū ke tau fai mo lea 'akí. Te tau ma'u 'a e mālohi ke teke 'i 'a e 'ahi'ahí pea tau 'alu atu ki he 'akau 'o e mo'uí pea ongo'i e 'ofa 'a e 'Otuá. ■

'EKITIVITÍ

Kumi hake 'a e ngaahi fakamo'oni fakafolofola 'i he peesi 65 ke 'ilo hono 'uhinga 'o e ngaahi me'a na'e mamata ki ai 'a Lihai mo Nifai 'i he'ena misi ki he 'akau 'o e mo'uí. Kosi'i 'o to'o e ngaahi fakatātaá ke vahevahe mo e ni'ihī kehé 'a e ngaahi me'a 'oku ke 'iló. 'E lava foki ke ke kole ki ho'o mātu'á pe 'e lava ke ke vahevahe 'a e talanoá 'i he efiāfi fakafāmīlī 'i 'apí.

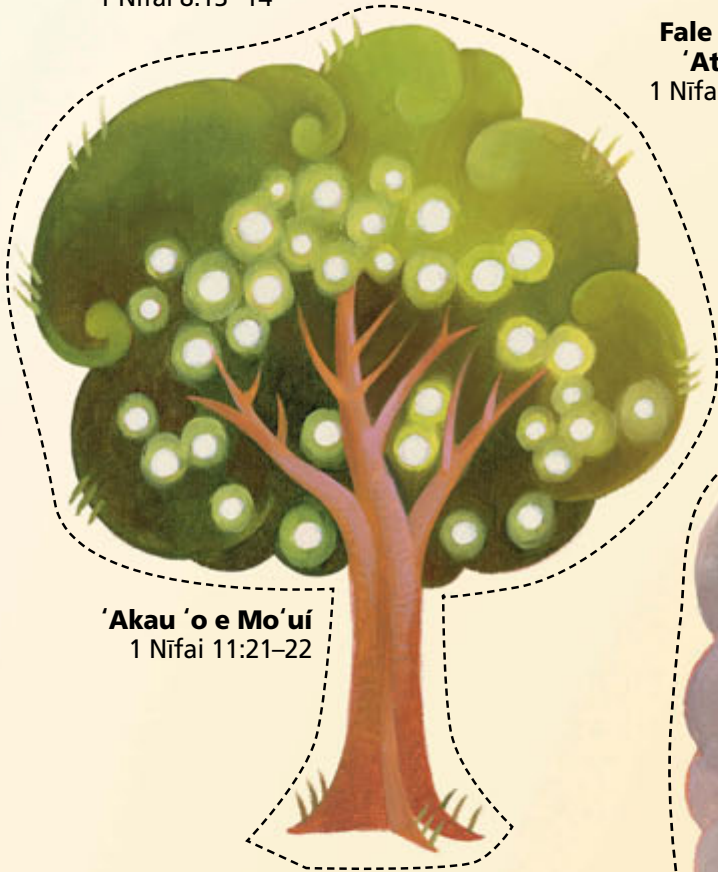

Selaia, Samu mo Nīfai
1 Nīfai 8:13–14

Fale Lahi mo 'Ata'ataá
1 Nīfai 11:35–36

Kakai Manukí
1 Nīfai 8:26–27

'Akau 'o e Mo'ui
1 Nīfai 11:21–22

Va'a Ukameá
1 Nīfai 11:25

Hala Fāsi'i mo Lausi'i
1 Nīfai 8:20

Ngaahi 'Ao Fakapo'ulí
1 Nīfai 12:17

Mala'e 'Ata'ataá
1 Nīfai 8:20

Ko SĪSŪ 'i He'ene Kei Si'í

Fai 'e Diane L. Mangum

Na'e fuofua pē 'e Mele 'ene ki'i pēpē ko Sīsuú 'i he'ene 'alu atu ki he loto **temipale** femo'uekina 'i Selusalemá. Na'á na ō mai mo Siosefa ki Pēteliheima ke 'oatu ha **feilaulau** 'i he tempalé ko ha ongo lupe. Na'e meimei uike 'e ono 'a Sīsū.

Na'e 'i he tempalé ha tangata-eiki toulekeleka ko Simione hono hingoá. Na'e palōmesi ange ki ai te ne mamata ki he Fakamo'uí 'i ha 'aho. "Na'e fakahā mai kiate ia 'e he Laumālie Mā'oní'oní, 'e 'ikai mate ia, kae 'oua ke ne mamata ki he Kalaisi [ko e] 'Eikí" (Luke 2:26). 'I he mamata 'a Simione ki he valevale ko Sīsuú, na'á ne fiefia he na'á ne 'ilo'i kuo fakahoko 'a e palōmesí. Na'e toki fiefia ha fefine ko 'Ana hono hingoá 'a ia na'e ngāue 'i he tempalé, 'o ne fakamo'oni ko Sīsū 'a e Fakamo'uí.

Ka na'e 'ikai ke fiefia 'a e tokotaha kotoa pē 'i hono 'alo'i mai 'o e Fakamo'uí. Na'e fanongo 'a e Tu'i ko Hēlotá kuo 'alo'i mai ha tama pea te ne hoko ko e tu'i 'o e kakai Siú. Na'e 'ikai fie ma'u 'e Hēlota ke toe 'i ai ha ngaahi tu'i kehe 'i hono fonuá. Na'á ne tu'utu'uni ke tāmata'i 'a e pēpē kotoa pē na'e fā'ele'i ofi

ki Pēteliheima he ta'u 'e ua kuo 'osí!

Na'e ha'u 'a e 'āngelo kia Siosefa 'i ha misi 'o fakatokanga ki ai fekau'aki mo e palani 'a Hēlotá. Na'e hola 'a Siosefa mo Mele lolotonga e po'ulí. Na'á na 'ave 'a Sīsū ke nau nofo 'i he fonua ko 'Isipité koe'uhí ke Ne hao ai.

Hili e hala 'a e Tu'i ko Hēlotá, na'e hiki e fāmili 'o Sīsuú ki he kolo ko Nasaletí. Ko e tangata tufunga 'a Siosefa. Na'e tokanga 'i 'e Mele honau falé.

Na'e ako 'e Sīsū ke ngāue 'i he tafa'aki 'o Siosefá. Na'á ne ako e folofolá mo e ngaahi lao 'a e kakai Siú 'o hangē ko e fānau tangata Siu kotoa pē. Na'e talangofua 'a Siosefa mo Mele ki he ngaahi fekau, pea na'e ako 'a Sīsū mei he'ene ongomātu'a fakaemāmaní. Na'e "tupu ['a Sīsū] pea mālohi 'i he laumālié, pea fonu ia 'i he potó: pea na'e 'iate ia 'a e 'ofa 'a e 'Otuá" (Luke 2:40).

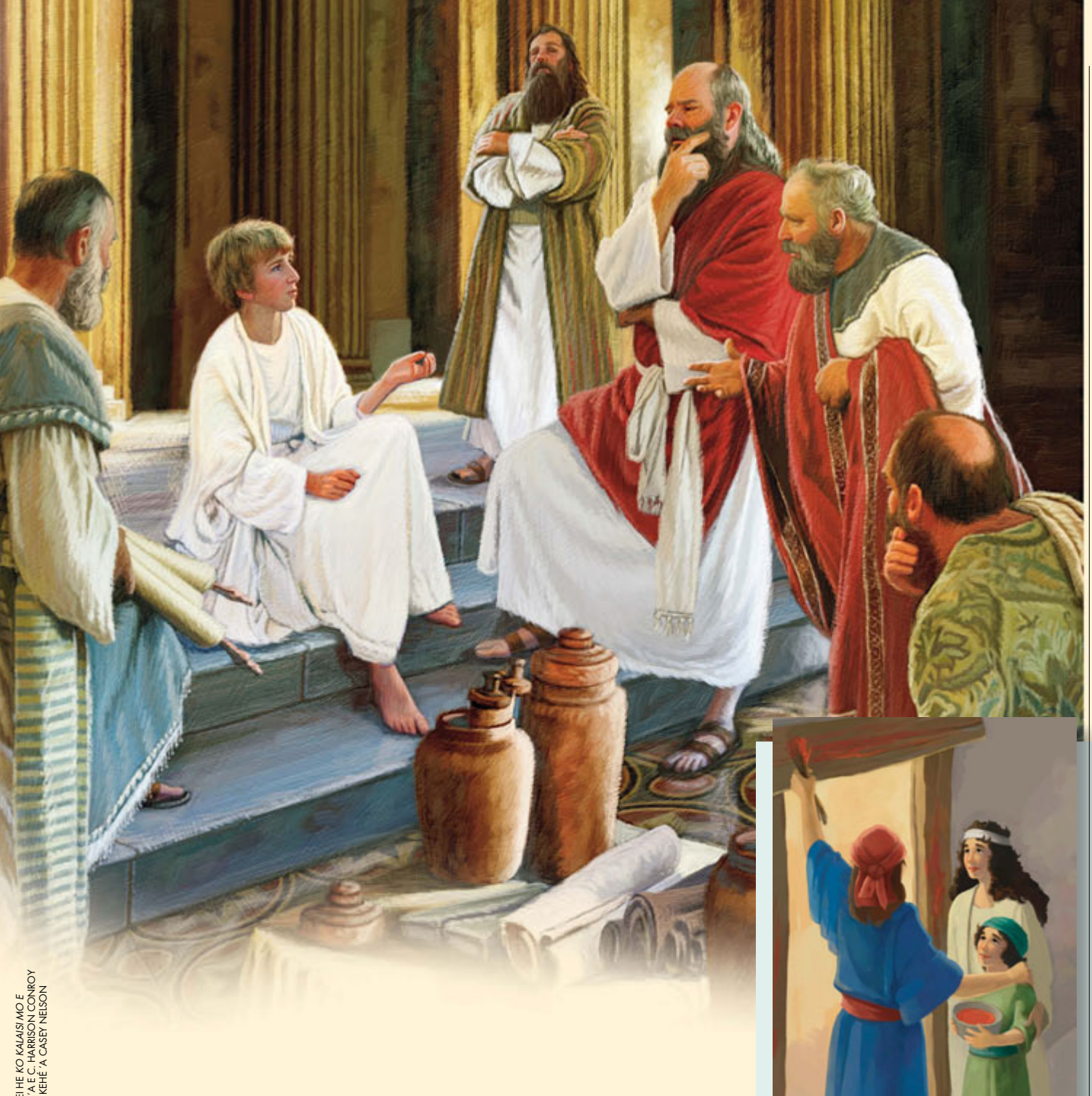
'I he ta'u 12 'a Sīsuú, na'e 'ave ia 'e Mele mo Siosefa ki Selusalemā ki hono fakamanatu 'o e **Lakaatú**. Na'a nau fononga ki ai mo ha kakai tokolahí. Na'e 'alu fakakulupu 'a e kakai fefiné mo e kakai tangatá, pea na'e

Tempale 'i Selusalemá—Na'e kehe 'a e tempale ia ko 'ení mei he ngaahi tempale 'o e 'aho ní. Na'e fu'u lahi 'aupito ia, pea 'i ai mo hono ngaahi loto'ā mo e ngaahi feitu'u na'e fonu he kakai. Na'e 'omai 'e he kakai 'a e fanga monumanú ki he tempalé ke fai 'aki e feilaulau 'e he kau taula'eikí.

Feilaulau—'I he taimi na'e feilaulau 'aki ai 'e he kau taula'eikí 'a e fanga monumanú 'i he funga 'ōlitá, ko hono ako'i ia ki he kakai 'e 'i ai e 'aho 'e feilaulau 'i he Tamai Hēvaní 'a Hono 'Alo ko Sīsū Kalaisí, 'a ia 'e pekia ko 'etau ngaahi angahalá.

'Oku ma'u e fakamatala ko 'ení mei he Mātū 2; Ma'ake 6:3; Luke 2:21–52.

TAUPOTU TAHA KI 'O'UNGA: 'I TO'OHĒMĀ: KONGA NĀE TO'Ō MEI HE KO KALAI' MO E TALAVOU KOLOA'Ā, 'Ā 'E HEINRICH HOFMANN, 'I HE ANGALĒI' 'Ā E C. HARRISON CONROY CO.; 'O'UNGA: 'Ā FAKATĀ, 'A DAN BURR, NGAĀHI 'Ā FAKATĀ, KEHĒ 'Ā CASEY NELSON

fakataha e ngaahi fāmīlī 'i he efiāfi kotoa pē 'o kai fakataha 'i he 'enau nofo kemi lolotonga 'enau fonongā.

'I he 'osi 'a e kātoangā na'e kamata ke foki 'a Siosefa mo Mele ki honau 'apī. Na'ā na 'ilo he pō ko iā na'e 'ikai ke 'iloa 'a Sisū 'i he ngaahi kulupu na'a nau fononga fakatahá. Na'ā na foki fakavave hake ki Selusalema 'o kumi. Na'ā na 'ilo 'a Sisū 'i he temipalé hili ha 'aho 'e tolu. Na'ā Ne talanoa mo e

kau akonakí mo tali 'enau ngaahi fehu'í. Na'e ofo ai 'a e kakai na'e 'i he temipalé.

Na'e talaange 'e Mele kia Sisū na'ā ne hoha'a 'aupito mo Siosefa. Na'e fakamanatu ange 'e Sisū ki ai na'e fie ma'u ke Ne fakahoko e ngāue 'a 'Ene Tamai Hēvaní. Ne-ongo na'e kei si'i 'a Sisū, ka na'ā Ne 'ilo'i na'e 'i ai 'Ene ngāue mahu'inga ke fai ko e kongā pē 'o e palani 'a 'Ene Tamai Hēvaní. ■

Lakaatú—Na'e fakamanatu 'e he 'aho mālōlō mahu'inga ko 'enī 'a e taimi na'e tokoni ai 'a [e 'Eikí] ki he kakai Siú ke nau hola mei he 'enau nofo pōpula 'i 'Isipitē, 'a ia 'oku fakafuofua ki he ta'u nai 'e 1,400 kimu'a pea 'alo'i mai 'a Sisū.

Ko e Fē 'a 'Isapela?

Fai 'e Susan Denney

Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oni

"Na'a nau faka'amu ke papitaiso 'a kinautolu ko ha fakamo'oni mo e faka'ilonga 'oku nau loto-fiemālie ke tauhi 'a e 'Otuá 'aki honau lotó kotoa" (Mōsaia 21:35).

Na'e fu'u fiefia 'a 'Isapela 'o ne meimei punopuna pē he'ena lue atu mo 'ene tamaí he holó. Na'e toki polosí ni pē 'e he'ene fa'eé hono 'ulu lanu 'ulí'ulí mo fakama'u hono kofu hina lōloa te ne tui ki hono papitaisó. Na'á ne tu'u 'i tu'a he loki 'a ia na'e talitali ai e tokotaha kotoa peé.

Na'á ne tuhu ki he ngaahi Tohi 'a Molomoná na'e 'i ha ki'i funga tēpile peá ne 'eke ange ki he'ene tamaí, "E lava ke 'oange ha tatau 'o e 'ū tohí ma'á ha taha pē?"

Na'e talaange 'e he'ene tamaí, "Io. Ko e 'aí ma'á e kakai 'oku nau fie 'ilo lahi ange ki hotau siasí."

Ne fakasiosio atu 'a 'Isapela ki he lokí. Na'e fonu ai e kakai na'á ne 'ofa aí. Na'e nofo ofi ki mu'a 'ene kuifefiné, ngaahi mehikitangá, fa'ē tangatá, mo kinautolu na'á ne tokoua mo tuonga'ane 'akí. Na'e tangutu 'i he tafa'aki ki muí hono kaungāme'a lelei tahá, 'a Kuleisi, mo hono fāmīlí. Ka na'e 'ikai ke sio 'a 'Isapela kia Misi Pēkini, ko 'ene faiako 'i he 'apiakó.

Na'e talaange 'e he Tangata'eikí,

"Ta hū ki loto. Kuo taimi ke kamata e fakataha'angá."

"E lava ke ta ki'i tatali 'i ha miniti 'e taha kia Misi Pēkini?"

Ko e faiako na'e sai'ia taha ai 'a 'Isapelá ko Misi Pēkini. Na'á ne manako he lautohí, pea pēhē foki mo 'Isapela.

Ne pēhē ange 'ene tamaí, "Isapela, mālō ho'o fakaafe'í, kae mahalo he 'ikai ha'u ia."

Na'e māpuhoi 'a 'Isapela mo kamo pē hono 'ulú. Na'á ne hū atu mo 'ene tamaí ki he lokí 'o tangutu 'i he 'otu mu'á. Kimu'a si'i pē pea fai e fua himí, na'e tafoki 'a 'Isapela ki mui ke sio faka'osi pe na'e ha'u 'ene faiakó. Na'á ne tangutu mai mo e fāmīlí 'o Kuleisi! Na'e malimali 'a 'Isapela. Na'e malimali ange 'a Misi Pēkini.

'I he 'osi hono papitaiso 'o 'Isapelá, na'e kole ange e pīsopé ke fakataha mai e tokotaha kotoa ke 'ai hanau tā.

Na'á ne fēhu'i ange, "Ko e fē 'a 'Isapela?"

Na'e sio holo e taha kotoa. Na'e 'ikai ke 'i ai 'a 'Isapela ia!

Na'e 'alu 'a Kuleisi 'o kumi hono kaungāme'á. Na'á ne 'uluaki kumi pē he holó, ka na'e 'ikai ke 'i ai 'a 'Isapela. Na'á ne fakasio leva he tafa'aki ki mu'á, ka na'e 'ikai pē ke 'i ai. Faifai pea 'alu 'a Kuleisi 'o kumi ki tu'a peá ne sio atu 'oku tu'u mai

'a 'Isapela he sitepu 'o e falelotú 'o talanoa mo Misi Pēkini.

Na'e pēhē ange 'e 'Isapela, "Mālō ho'o lava mai ki hoku papitaisó."

Na'e pēhē ange 'e Misi Pēkini, "Sai pē. Kātaki pē he'eku 'alu vavé. 'Oku 'i ai mo e me'a 'e taha ke u 'alu ki ai he 'ahó ni."

"Sai pē ia. Ka 'oku ou fie 'oatu ha me'a ma'au." Na'e 'oange 'e 'Isapela ki he'ene faiakó ha Tohi 'a Molomona na'á ne to'o mai mei he tēpile he holó. "Oku ou 'ilo'i ho'o manako he lautohí, pea ko ha tohi lelei 'aupito 'eni."

Ne pēhē ange 'e Misi Pēkini, "Mālō."

"Te ke lau?" ko e fēhu'i ange ia 'a 'Isapelá.

Ne taliange 'e Misi Pēkini, "Io. 'Oku ou palōmesi atu."

Na'e ongo'i fiefia mo'oni 'a 'Isapela. Na'á ne malimali 'i he'ene tafoki hake 'o sio 'oku talitali ange 'a Kuleisi ki aí.

Na'e 'eke ange 'e Kuleisi, "Ko e hā ho'o me'a na'e fai hená? 'Oku fie ma'u 'e ho'o fa'eé ke 'ai hatau tā fakatokolahi."

Na'e talaange 'e 'Isapela, "Na'á ku 'alu ke 'ave ha Tohi 'a Molomona kia Misi Pēkini."

Na'e mata'i 'ohovale 'a Kuleisi. "Na'á ke ilifia?"

"Si'isi'i pē. Ka na'e lahi ange 'eku ilifía na'a faifai peá ne 'ave pē ia 'o

‘O ku totonu ke tau ‘tokanga fakamā-toato’ (T&F 123:14) ‘i hono ‘omi ‘o e maama ‘o e ongoongoleléi kiate kinautolu ‘oku fekumi ki ha ngaahi tali ‘e ‘omi ‘e he palani ‘o e fakamo‘uí.”

‘Eletā L. Tom Perry ‘o e Kōlomu ‘o e Kau ‘Apose-tolo ‘e Toko Hongofulu Mā Uā, “ ‘Omi ‘a e Ngaahi Laumālie Kiate Au,” *Liahona*, Mē 2009, 109.

hili ‘i ha funga laupapa ‘o tuku ai. Ko ia ne u ‘eke ange pe te ne lau.”

Na’e ‘eke ange ‘e Kuleisi, “Ko e hā leva ‘ene lau?”

“Na’á ne palōmesi mai te ne lau!”

“Sai mo’oni!” ko Kuleisi ange ia.

Na’e foki atu e ongo tamaiki fefiné ni ki he ngaahi kaungāme’á mo e kāingá.

Na’e pehē ange ‘e he pīsopé, “ ‘Isapela, ‘oku ou fiefia hono ‘ilo koe ‘e Kuleisi!” Na’á ne toki kole leva ki he tokotaha kotoa pē ke nau toe ‘unu vāofi mai ke ‘ai honau taá. Na’e tu’u ‘a ‘Isapela ‘i lotomālie he ‘otu mu’á.

Hili iá, na’e ala atu e fa’ē ‘a ‘Isapela ‘o fā’ofua ki ai. Na’á ne pehē

ange, “Te ke lava ‘eni ‘o manatu’i ho ‘aho papitaisó ‘o a’u ki he ta’engata!”

Na’e malimali ‘a ‘Isapela. Na’á ne ‘ilo ‘e tatau ai pē pe na’e ‘i ai ha tā pe ‘ikai ka he ‘ikai teitei ngalo ai hono ‘aho papitaisó mo e ongo fiefia na’á ne ma’u he’ene hoko ko ha faifekaú. ■

He 'Ikai Nai Lava Ke Tau Kaungāme'a?

Fai 'e Patricia Graham

Makatu'unga 'i ha talanoa mo'oni

"Kae feangalelei'aki 'a kimoutolu kiate kimoutolu, 'o manava'ofa, 'o fefakamolemole'aki 'a kimoutolu" (Efesō 4:32).

1. Na'e manavasi'i 'a Makeleta he na'e 'ikai te ne 'ilo ha taha 'i hono 'apiako fo'ou.

2. Na'e fakamatalili'i ia 'e ha ni'ihī 'o e fānau fefiné. Na'e a'u pē ki hano fusi 'e ha ta'ahine 'e taha e loufau he 'ulu 'o Makeletá. Na'e 'ikai ke fakakaukau 'a Makeleta 'e fiefia 'i hono 'apiako fo'ou.

3. 'I he tuku 'a e akó na'e telefoni 'a Makeleta 'o tala ki he'ene kui fefiné 'a e angakovi ange 'a e tamaiki fefiné.

4.

'E Makeleta, 'oku fie ma'u ke ke lotu 'o fehu 'i ki he Tamai Hēvaní 'a e me'a ke faí. Te Ne tokoni atu kiate koe.

5. Na'e lotu 'a Makeleta he pō ko iá ki he Tamai Hēvaní. Na'á ne talaange ki Ai 'ene palopalemá. Na'á ne ma'u leva ha fakakaukau.

6. Na'e fakamatalili'i ia 'e he tamaiki fefiné he 'aho hono hokó.

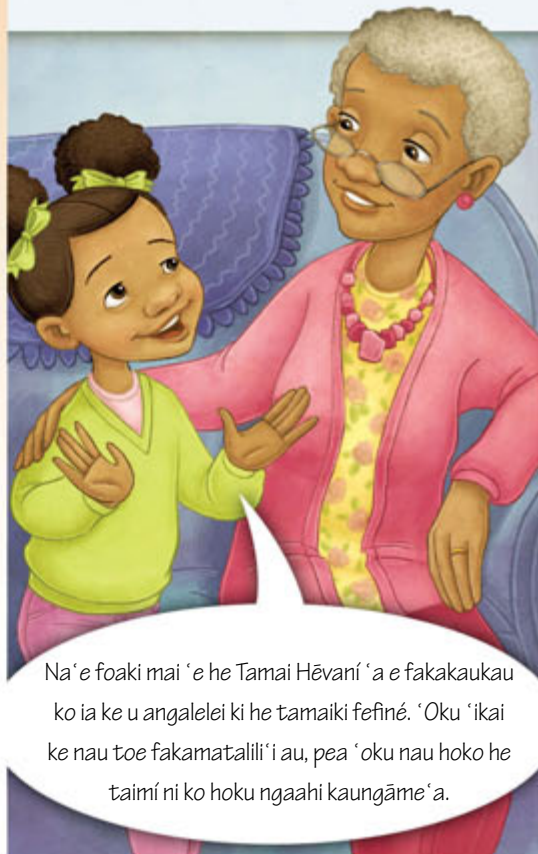
He 'ikai nai lava ke tau kaungāme'a?

7. Pea 'i he 'aho hono hokó na'e fusi 'e he tamaiki fefiné hono loufaú.

He 'ikai nai lava ke tau kaungāme'a?

8. Hili mei ai ha uike 'e taha na'e fiefia 'a Makeleta ke talaange ki he'ene kui fefiné 'a e me'a na'e hokó.

Na'e foaki mai 'e he Tamai Hēvaní 'a e fakakaukau ko ia ke u angalelei ki he tamaiki fefiné. 'Oku 'ikai ke nau toe fakamatalili'i au, pea 'oku nau hoko he taimí ni ko hoku ngaahi kaungāme'a.

FAKAKAUNGĀME‘A ‘I HE FUNGA MĀMANÍ

‘E lava ke tau fakakaungāme‘a ‘i ha feitu‘u pē ‘oku tau nofo ai. Ko e founa lelei ki he fakakaungāme‘á ko ‘ete angalelei ki he kakai kehé. Sio ki he fakatātā ‘o Makeleta (‘i to‘ohemá) mo ‘Anitoiné (to‘o-mata‘u). Feinga ke ke kumi pea siakale‘i ‘a e me‘a ‘e nima ‘oku faitatau ai e ongo fakatātāá.

Fakahoko ha 'Aho Lelei

Fai 'e Lindsay Stevens

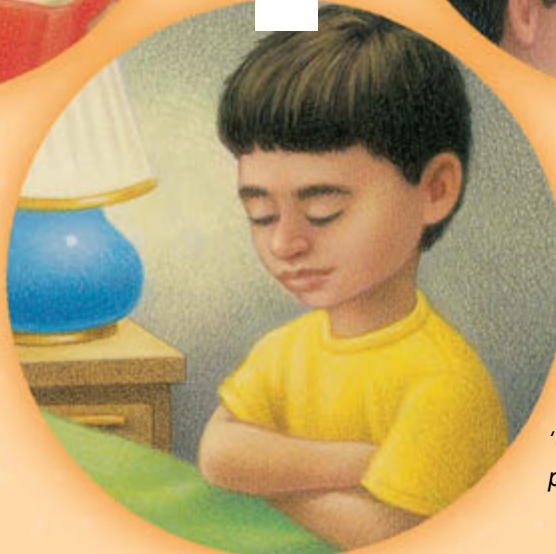

'Oku tokoni 'a Manuela ki he'ene fa'éé 'i hono teuteu 'o e me'akai pongipongi.

'Oku ako 'a Manuela 'i 'apiako.

'Oku fakafanongo 'a Manuela 'i he taimi 'oku lau ai 'e he'ene tamaí 'a e folofolá ki he fāmili.

'Oku lotu 'a Manuela pea toki 'alu 'o mohé.

Na'e fakamoleki 'e Manuela hono 'ahó 'i hono fai 'o ha ngaahi me'a lelei. Fokotu'utu'u maau angé hono 'ahó 'aki ho'o tohi'i ha fika 'i he 'ū puha ke fakahaa'i e me'a na'á ne 'uluaki faí, mo hono uá, tolú mo e faá.

Ko e hā ha ngaahi me'a lelei 'e lava ke ke fai he 'ahó ni?

Ngaahi Ongongo 'o e Siasí

Fakafe'iloaki 'o e Ongongo Tohi Tu'utu'uni Fo'ou Lolotonga e Ako Fakaemāmani Lahí

Fai 'e Adam C. Olson, Ngaahi Makasini 'a e Siasí

Na'e fakafe'iloaki 'e Palesiteni Tōmasi S. Monisoni mo e kau mēmipa 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá 'a e ongo tohi tu'utu'uni 'o e Siasí mo ha ngaahi liliu mahu'inga 'oku 'i ai lolotonga e fakamafola 'o e Ako Fakatakimu'a Fakaemāmani Lahí 'i he 'aho 13 'o Nōvema 2010.

Na'e fakamafola 'a e ako fakatakimu'a ne fakafe'iloaki ai e ongo tohi tu'utu'uni—*Tohi Tu'utu'uni Fika 1: Kau Palesiteni Fakasiteikí mo e Kau Pīsopé* mo e *Tohi Tu'utu'uni Fika 2: Ko Hono Pule'i 'o e Siasí*—'i ha lea fakafonua 'e 22 ki he kau taki lakanga fakataula'eikí mo e ngaahi houalotú 'i ha ngaahi fonua 'e 95.

'Oku lava ke ma'u 'a e fakamafolá 'i he LDS.org at www.lds.org/leadership-training.

Mahu'inga 'o e Ongongo Tohi Tu'utu'uni

Na'e pehē 'e Palesiteni Monisoni, 'i he'ene fakatokanga fekau'aki mo e mavahe mei he ngaahi polokalama 'a e Siasí 'i he taimi 'oku 'ikai feangainga ai e kau takí mo e ngaahi tu'utu'uni mo e founa ngāue 'a e Siasí, " 'Oku 'i ai e malu 'i he ongo tohi tu'utu'uni. Te na hoko ko ha tāpuaki kiate kimoutolu pea kiate kinautolu 'oku mou tauhí 'i ho'omou lau, ma'u e mahino mo muimui kiate kinauá."

'Oku 'omi 'e he ongo tohi tu'utu'uni ha toe fakaikiiki lahi ange mo ha malava ke fai ha feliliuaki ke faka'ehi'ehi mei ha ongo me'a fakatu'utamaki, 'o hangē ko ia ne lea ki ai 'a Palesiteni Poiti K. Peeke, Palesiteni 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá.

Ko e 'uluakí, ko hono fakatu'utamaki ko ia 'o hono pule'i 'o e ivi tākiekina 'o e Laumālie Mā'oni'oni mei he ngaahi polokalama 'o e Siasí. Na'á ne pehē, "Ko ha ngāue fakalaumālie 'oku tau hangana ki atu ki aí, pea ko e ngāue fakalaumālie kuo pau ke tatakí 'e he Laumālie."

Na'á ne pehē ko e fakatu'utamaki hono uá ko hono "fokotu'u 'o e Siasí ta'e kau ai 'a e

ongongoleléi. 'Oku tau fie ma'u 'a e Siasí ke 'i he mo'ui 'a e kāingalotú pea fokotu'u 'a e ongongoleléi 'i honau lotó."

Ngaahi Liliu Mahu'ingá

Ko e lahi taha 'o e fakamatala 'i he *Tohi Tu'utu'uni Fika 1: Kau Palesiteni Fakasiteikí mo e Kau Pīsopé* 'oku tatau mo e fakamatala fakamuimuitaha 'i he *Tohi Tu'utu'uni 'o e Siasí, Fika 1* 'o e 2006. 'Oku fakakau ki ai 'a e ngaahi tohi fakamuimuitaha 'a e Kau Palesiteni 'Uluakí, kuo fakanounou 'i pea fakamahino 'i e ngaahi vahe fekau'aki mo e ngaahi fatongia 'o e kau palesiteni fakasiteikí mo e kau pīsopé, pea kuo 'i ai ha ngaahi nāunau kuo toe fokotu'u-tu'u ke faingofua ange hono kumí.

'Oku toe lahi ange e ngaahi liliu ki he *Tohi Tu'utu'uni Fika 2: Ko Hono Pule'i 'o e Siasí*. 'Oku 'uhinga e fokotu'utu'u fakatefito 'i mo'oní ke fakasi'isi'i ange ai e fihitu'u e ngaahi polokalama 'a e Siasí pea faka'atā ha fakafe'unga 'i e ngaahi polokalama 'i he taimi 'oku fie ma'u aí kae 'oua 'e ta'etokanga 'i ai e ngaahi tu'utu'uni, founa ngāue mo e ngaahi polokalama.

'Oku kau 'i he ngaahi liliu ke fai ki ai ha tokangá 'a hono fakasi'isi'i ko ia e ngāue 'a e pīsopé 'aki hono fakalahi atu e fatongia 'o e fakataha alēlea fakauōtí mo hono kau mēmipá, 'a e malava ko ia ke fakalahi atu e tu'olahi 'a e ngaahi fakataha 'a e alēlea fakauōtí, fakamahino fekau'aki mo e misiona 'o e Siasí, 'o hoko ai e ngāue 'a e kōmiti uelofea 'a e uōtí ki hano alea 'i 'o e kōmiti pule 'o e lakanga fakataula'eikí ('a ia 'e lava ke fakafe'i ki ai e palesiteni 'o e Fine'ofá 'i he taimi 'e fie ma'u aí) mo e alēlea fakauōtí, 'o 'ikai ke toe 'i ai ha kōmiti 'ekitivití pea nau tokanga 'i 'a e ngaahi 'ekitivití 'o fakafou 'i he alēlea fakauōtí mo ha ngaahi liliu kehe pē.

Ko e Misiona 'o e Siasí

'Oku fakamahino 'i 'e he ongo tohi tu'utu'uni fo'ou ha ta'efemahino'aki fekau'aki mo e misiona

'E toe fakahoko ha Ako Fakatakimu'a Fakaemāmani Lahí 'i Fēpueli 'o e 2011 'o tāfataha ki hono fakaikiiki 'o e ngaahi fatongia 'o e kau palesiteni fakasiteikí mo e kau pīsopé, ngāue 'a e ngaahi kōlomú mo e ngaahi houalotú pea mo e ngaahi faingatá'a 'oku fehanganagai mo e ngaahi 'iuniti 'oku 'ikai tokolahi hono kāingalotú mo e kau takí ke fakahoko kakato e ngaahi polokalama 'a e Siasí.

konga 'e tolu 'o e Siasí—malanga 'aki, fakahaohaoa'i mo e huhu'í.

'Oku fakapapau'i mai 'e he *Tohi Tu'utu'uni Fika 2*, konga 2.2, 'a e 'uhinga 'a e Kau Palesitenisí 'Uluakí 'i he 1981, 'oku hoko 'a e ngaahi me'á ni 'e tolu ko ha konga 'o ha ngāue ma'ongo'onga pē 'e taha 'o nau pehē: "Na'e fokotu'u 'a e Siasí 'o Sisū Kalaisi 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ní 'e he 'Otuá ke tokoni ki He'ene ngāue ke fakahoko e fakamo'ui mo e hakeaki'i 'o 'Ene fānaú" (vakai, Mōsese 1:39).

Na'e fakatokanga 'a 'Eletā 'Oakesi 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá fekau'aki mo e "tōtu'a 'enau tokanga ki he ngaahi faka'uhinga mo e ngaahi fakangatangata ki he ngaahi fa'unga ko 'eni 'e tolu 'o e ngāue 'a e 'Eiki" pe " 'ikai fakakau ai ha ngaahi 'elemēniti mahu'inga kehe hangē ko hono tokangaekina 'o e masivá."

Na'á ne pehē, "Ko e tefito'i mo'oni fakalūkufua 'oku hā he konga 2.2, 'oku pehē "oku [fakatau-mu'a ke] pou pou'i mo fakamālohia 'e he ngaahi polokalama mo e ngaahi 'ekitiviti' 'o e Siasí 'a e ni'ihī fakafō'ituituí pea mo e ngaahi fāmilí."

[Ko e] Fāitahá mo Hono Fulihí

Na'e pehē 'e 'Eletā Kuki 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá ko e ngaahi tefito'i mo'oni mo e ngaahi tokāteline 'oku 'i he 'uluaki vahe 'e tolu 'o e *Tohi Tu'utu'uni Fika 2* "ko e fakava'e kinautolu ki he pule'i 'o e Siasí pea kuo pau ko e fakava'e ia 'o e me'a kotoa pē 'oku [fai 'e he kau takí]." Ka neongo ia, ko e ngaahi vahe hoko atu 'o e tohí, tautautefito ki he vahe fō'ou 'oku ui ko e "Fāitahá mo Hono Fulihí," 'a ia 'oku tokoni ke fakamatala'i e taimi 'e lava ke fulihī ai ha ngaahi tu'utu'uni pe polokalama 'a e Siasí.

'Oku pehē 'e 'Eletā Kuki 'oku tokoni e vahé ni he " 'okú ne fokotu'utu'u mahino mai 'a e ngaahi me'a kuo pau ke faitatau 'i he feitu'u kotoa pē 'i he siasí" pea pehē foki " 'oku 'i ai 'a e ngaahi tefito'i mo'oni mahu'inga 'aupito 'oku nau fakahā mai 'a e ngaahi tūkunga 'e ala fakangofua . . . 'a e fulihī fakalotofonuá."

'Oku kau 'i he ngaahi sīpinga 'o e taimi 'e lava ke fai ai ha fulihí 'a hono kumi 'o e kau ngāue ki he ngaahi houalotú mo hono ngaahi polokalamá pea 'i he founa pea mo e tu'o lahi 'o e ngaahi fakataha fakatakimu'á mo e ngaahi 'ekitiviti'. 'Oku kau 'i he ngaahi tūkunga 'oku totonu ke fakakaukau'í 'a e tūkunga 'o e fāmilí, fefononga'akí mo e fetu'utakí, tokosi'i pe tokolahi 'o e kāingalotú mo e tu'unga malú.

Na'e pehē 'e 'Eletā Kuki, " 'Oku totonu ke lotua ma'u pē 'e he kau takí e fakahinohino 'a e Laumāliē 'i hono fakakaukau'i e ngaahi fulihī 'e tāu pea fealēlea'aki mo honau ma'u mafai pule ofi tahá."

Laka ki Mu'a

'I hono tataki 'e 'Eletā M. Lāsolo Pālāti 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá, na'á ne fokotu'u mai 'e lava ke 'uhingamālie ange e akó 'i hono ako taha taha 'e ngaahi fakahinohino 'o e ngaahi vahé pea alea'i e ngaahi tefito'i mo'oni 'i he ngaahi fakataha alēleá.

Na'e fale'i 'a 'Eletā 'Oakesi 'o pehē kapau 'e 'i ai ha fehu'i 'a e kau takí fekau'aki mo ha ngaahi tu'utu'uni pe polokalama he 'ikai lava 'o tali 'e he ongo tohi tu'utu'uni, 'oku totonu ke nau alea'i kinautolu mo honau kau taki lakanga fakataula'eiki pulé. Na'á ne pehē kapau he 'ikai ke 'i ai ha tali fakafiēmālie ki he ngaahi fehu'í, "ko e taki lakanga fakataula'eiki mā'olunga tahá pē 'oku totonu ke fetu'utaki ki he 'Ofisi 'o e Kau Palesitenisí 'Uluakí." ■

Na'e alea'i 'e 'Eletā M. Lāsolo Pālāti, Sefilí R. Hōlani, mo Tēvita A. Petinā 'o e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá; Suli B. Peki, Palesiteni Lahi 'o e Fine'ofa; pea mo Uolotā F. Konisālesi 'o e Kau Palesitenisí 'o e Kau Fitungofulú ha ngaahi tefito'i mo'oni 'i he ongo tohi tu'utu'uni fō'ou 'a e Siasí lolotonga ia ha Ako Fakatakimu'a Fakaemāmani Lahi 'i Nōvema 2010.

Kātoanga 'i 'e he Semineli Pongipongí Hono Ta'u 60

E lava pē ke faingata'a 'a e semineli pongipongí, ka 'i he ta'u 'e 60 tupu kuohilí kuo ako ha to'u tupu 'e laui miliona tupu 'o e Siasí ke nau 'ā hake kimu'a 'i he hopo 'a e la'aá pea feinga ke 'oua na'a ngata pē 'enau tokangá ki honau fofongá kae kau atu mo honau 'atamaí 'i he nofotaha 'i he folofolá 'a ia 'oku 'aongá.

Na'e pehē 'e Keli Hoasi, ko e tokoni pule ki he semineli mo e 'inisitiuti 'o e ako fakalotú, " 'I he 'enau fakamoleki ha ki'i miniti si'i 'i he folofolá 'i he 'aho takitaha, fai 'enau fakamo'oni, mo ongo 'i 'a e Laumālié 'oku 'ikai ngata pē 'i he 'ene hoko ko ha fakamālohia ki he fānau akó 'i he 'enau 'alu ki he akó, ka 'oku hoko ia ko ha fakamo'ui 'i he ngāue 'a e Fakalelei 'a Sīsū Kalaisí ki he 'enau mo'ui. Ko ha faingamālie lelei ia ki he to'u tupú."

Kuo lahi hake 'i he to'u tupu 'e toko miliona 'o e Kau Mā'oni'oni 'i he Ngaahi 'Aho Kimui Ni kuo 'aonga ki'ate kinautolu 'a e semineli pongipongí talu mei hono kamata'angá 'i he ta'u 'e 60 kimu'á.

he Faka-Tonga 'o Kalefōniá 'i he 1940 tupú, na'e ue'i 'e he fie ma'u ke ako'i 'a e to'u tupú 'i he ongoongolelei ha kulupu 'o ha kau palesiteni fakasiteiki ke nau kole ke fokotu'u 'a e polokalama semineli 'a e Siasí 'i he feitu'u Faka-Tonga 'o Kalefōniá.

Lolotonga 'a e ta'u fakaako 1948–49, na'e lava'i lelei 'e Melioni D. Hengisí, 'a ia ne ngāue kimui ange 'i he Kau Palesitenisí 'o e Kau Fitungofulú, hono ako'i 'o e kalasi semineli pongipongí 'i he 'Apiako Mā'olunga Uēsite 'i Sōleiki Sití. Na'e pehē ko ha fakakaukau lelei 'eni ma'á e Kāingalotu 'i Kalefōniá, pea na'e fakangofua 'a e ngaahi siteiki 'e 11 ke fokotu'u ha ngaahi kalasi pongipongi 'e 13.

Feau 'o e Ngaahi Fie Ma'u Kehekehé

Mei hono fokotu'u 'o e polokalamá lolotonga 'a e ta'u fakaako 'o e 1950–51, na'e mafola 'a e semineli pongipongí 'i 'Amelika mo e tapa kehe-

kehe 'o māmaní, 'o tokoni'i 'a e to'u tupu he feitu'u kotoa ke ako 'a e folofolá mo mo'ui 'aki 'a e ngaahi tefito'i mo'oni 'o e ongoongolelei. Na'e toki liliu hono hingoá ki he "semineli faka'ahó," koe'uhí na'e 'ikai fakahoko 'a e ngaahi kalasi kotoa pē 'i he pongipongí.

Ko e konga 'o e me'a 'oku ola lelei ai 'a e semineli faka'ahó ko 'ene malava ke feliliuakí. 'Oku fokotu'utu'u 'a e ngaahi polokalamá 'i he tu'unga fakasiteiki mo fakavahefonuá, pea 'e lava ke fokotu'utu'u 'a e ngaahi kalasi 'i ha uooti pe kolo 'e taha pe ko hono fakataha 'i 'o ha ngaahi uooti pe ngaahi kolo 'o fakatatau ki he ngaahi fie ma'u mo e tu'unga 'oku

'i ai 'a e to'u tupú, mātu'á, mo e kau taki lakanga fakataula'eiki.

Lolotonga 'oku kei ma'u faingamālie ha fānau ako 'e 115,000 'i he ta'u takitaha mei he semineli 'oku fakahoko lolotonga 'a e taimi akó 'i he ngaahi feitu'u 'oku tokolahi ai 'a e kāingalotu 'o e Siasí, 'oku kau atu ha fānau ako 'e meimei 217,000 'i he māmaní ki he semineli faka'ahó.

Koe'uhí 'oku 'i ai ha ni'ihí 'o e to'u tupu 'i he Siasí 'oku nau nofo mama'o mei he kāingalotu kehe 'o e Siasí ke kau atu ki he ngaahi kalasi

Ko e Tupu'anga 'o e Semineli Pongipongí

Na'e fakahoko 'a e fuofua kalasi semineli lolotonga 'a e taimi ako angamaheni 'i he 1912 'i ha ako'anga na'e hoko atu pē ki he 'Apiako Mā'olunga Kalānité 'i Sōleki Siti, 'Iutá, 'Amelika. Kae kehe, 'i ha ngaahi ta'u lahi mei ai, kuo toe tokolahi ange 'a e to'u tupu 'o e Siasí na'e lēsisita 'i he ako'anga pule'angá ka na'e 'ikai ke 'i ai ha ngaahi kalasi semineli 'o hangē ko e fānau ako 'i he Ako Mā'olunga Kalānité.

'I he tupu vave 'a e mēmipasipi 'o e Siasí 'i

semineli lolotonga 'a e taimi akó pe faka'ahó, na'e fokotu'u ai 'a e polokalama semineli ako pē 'i 'apí. 'Oku fakamoleki 'e he fānau ako pē 'i 'apí ha 'aho 'e fā 'i he uike takitaha ke nau ako fakafō'ituitui 'a e ngaahi lēsoní, pea nau toki fakataha mo e fānau ako kehe 'oku nau ako pē 'i 'apí tu'o taha 'i he uike ke alea 'i 'a e me'a na'a nau akó.

Ko ha Maka Na'e Tā ta'e tau ai Ha Nimá

'I he 'aho ní, 'oku fakahoko 'a e ngaahi kalasi semineli 'i he vahefonua kotoa pē 'i 'Amelika pea 'i he fonua 'e 140 'i he feitu'u kotoa pē 'i māmani. 'I he 1948 na'e hoko 'a Kānata ko e fuofua fonua mavahe mei 'Amelika ke fakahoko ai 'a e semineli. 'I he mafola atu 'a e semineli pongipongi, na'e hoko atu ai 'a Mekisikou 'i he 1958, Finilani mo Siamane 'i he 1962, Siapani 'i he 1963, Panamā 'i he 1964, pea mo ha toe ngaahi fonua kehe 'i he ngaahi ta'u kimui aí. Kimuí ni mai, na'e fokotu'u 'a e ngaahi kalasi semineli 'i he 2008 'i Pēnini, Siosia, pea mo Moloko.

'I he mafola atu 'a e semineli ki he funga 'o māmani, 'oku tupulaki ha komiuniti fakaemāmani lahi 'o e fānau ako semineli. Neongo pē ko e fē 'a e feitu'u 'oku nofo ai 'a e fānau ako semineli, 'oku nau ako ma'uloto 'a e ngaahi veesi folofola tatau, ako 'a e ngaahi kupu'i folofola tatau pē, ongo'i 'a e Laumalie tatau pē 'i he tupulaki 'enau fakamo'oni, pea ngāue ke langa hake 'a e pule'anga tatau pē.

Ngaahi Tāpuaki mei he Feilaulaú

'Oku fai 'e he fānau ako semineli 'a e ngaahi feilaulau ke 'omi kinautolu ke toe vāofi ange mo e Tamai Hēvaní, 'o tatau ai pē pe 'oku nau kau atu lolotonga 'a e taimi akó, faka'ahó, pe ako pē 'i 'apí.

Na'e pehē 'e Misa Hoasi, " 'I he taimi 'oku fili ai ha tokotaha ta'u 15, 'Te u tu'u hake 'i he 5:00 pongipongi ki he semineli,' 'oku 'ikai ngata 'i he'ene hoko ko ha feilaulaú, ka 'oku hoko hono ngāue 'aki e tau'atāina ke fili ko iá ko ha fakahā ki he Tamai Hēvaní 'oku fakafoki 'aki ha tāpuaki."

'Oku hoko 'o mo'oni 'aupito 'a e ngaahi tāpuaki ko iá 'i he 'ahó ni 'o hangē ko ia 'i he ta'u 'e 60 kuo hilí, pea 'oku hokohoko atu hono tāpuaki 'i he semineli 'a e mo'ui 'a e to'u tupú 'i he tapa kotoa pē 'i māmani. ■

'I HE ONGOONGÓ

Ngāue Tokoni 'a e Kāingalotú 'i 'Afiliká

Na'e fakamoleki 'e he kāingalotu 'i 'Afiliká 'a e 'aho Tokonakí, 21 'o 'Aokosi 2010, ke fakalelei'i honau ngaahi koló ko e kongā ia 'o e 'Aho 'o e Nima Fietokoni 'i 'Afilika Kotoa Peé ki he 2010.

'I he ta'u ní, na'e fakaafe'i 'e he Siteiki 'Apa Naisiliá 'a e ngaahi kulupu to'u tupu lahi 'i he koló ke kau fakataha mo kinautolu, 'o nau 'omai ai ha kakai 'e toko 1,000 tupu. 'I he Vahefonua

'Umuahia Naisiliá, na'e laka hake 'i he toko 100 'a e kāingalotu mei ha ngaahi kolo 'e ono na'a nau kosi 'a e musie, tutu'u 'a e ngaahi matala'i'akaú, mo fakama'a 'a e ngaahi fakatali mo e kekeleke 'o e Kautaha Fakamafolalea 'o e Vahefonua 'Apiá.

'I 'Akulá, Kaná, na'e vahe 'a e ngaahi koló ke nau fakama'a ha ngaahi feitu'u kehekehe, 'o kau ai 'a e ngaahi falemahakí, 'apiako 'a e fānau, mo e 'api polisí. Na'e 'i ai e kāingalotu 'e ni'ihí na'e vahe ke nau fakafonu 'a e ngaahi luoluó pe fakama'a 'a e ngaahi fakatafenga vai 'a ia kuo mapuní.

Ko e feitu'u kotoa pē na'e 'i ai 'a e kāingalotú mo honau vesi Nima Fietokoni, na'e talitali fiefia kinautolu 'e he ngaahi koló 'aki 'a e loto houngā'ia koe'uhí ko 'enau tokoni. Na'e fakahā 'e he faifekau tauhi 'o e 'Apiako Fakatekinikale 'o e Vahefonua 'Apiá ki he kau ngāue tokoni, " 'I ha kuonga 'oku

'eke ai 'e he tokotaha kotoa pē pe ko e hā 'e fai 'e he pule'angā ma'anautolú, ko e fakalalakaka fakafiefia ia ke 'i ai ha kautaha 'okú ne hokohoko atu 'a e ngāue tokoni ma'á e fa'ahinga 'o e tangatá." ■

Lava ke Ma'u he Taimí ni 'a e Ngaahi Tohi Folofola 'e Tolu 'a e Siasí Kuo Fakataha'í 'i he Lea Faka-'Initonēsiá

'Oku lava ke ma'u 'i he taimí ni 'a e ngaahi folofola 'e tolu 'a e Siasí kuo fakataha'í 'i he lea faka-'Initonēsiá, 'o lava ai e kakai lea faka-'Initonēsiá ke ma'u 'a e Tohi 'a Molomoná, Tokāteline mo e Ngaahi Fuakavá, mo e Mata'itofe Mahu'ingá 'a ia kuo paaki fakataha 'i he'enu lea pē 'anautolú. 'Oku toe ma'u foki mo e pulusinga fo'ou 'o e Tohi 'a Molomoná 'i he lea faka-'Initonēsiá.

'Oku toe ma'u foki 'a e folofola 'e tolu kuo fakataha'í 'i he lea faka-'Initonēsiá 'i he 'initaneti. 'Oku kau 'i he folofola 'i he 'initaneti 'a e ngaahi futinouti, ngaahi mapé, mo e ngaahi taá peá ne fakangofua 'i 'a e ni'ihí te nau lau iá ke faka'ilonga 'i 'a e ngaahi folofolá mo fakahoko ha ngaahi fekumi 'aki 'a e ngaahi fo'i lea mahu'ingá. 'E lava pē ke ma'u atu ia 'i he scriptures.lds.org/ind.

'Oku 'i he toko 6,000 tupu 'a e kāingalotu 'i he Siasí fakae-māmani lahi 'oku nau lea faka-'Initonēsiá, pea ko e tokolahi 'o kinautolu 'oku nau 'i 'Initonēsiá, Maleisia mo 'Amelika. Ko 'Initonēsiá ko e pule'anga tokolahi taha ia hono fā 'i māmani.

Kuo pou pou 'i 'e he Kau

Palesitenisi 'Uluaki 'a e kā-ingalotú ke nau kumi ha'anau folofola pē 'anautolu pea ke faka'aonga'i ia 'i he ako angamaheni, 'i he ngaahi fakataha'anga 'a e Siasí, mo e ngaahi uiui'i 'i he Siasí. ■

Fakakau Atu 'a e Polokalamá ki he Hall of Fame

Na'e fakakau atu 'a e *Hivá mo e Folofolá*, 'a e polokalama letiō fakauike 'a e Kuaea 'a e Tāpanekale Māmongá, ki he Hall of Fame 'a e Letiō 'i 'Ameliká. Na'e fili 'a e polokalama lētiō

hili hono fokotu'u atu 'e ha poate ha ngaahi polokalama ke fakakaú pea fili ai 'a e kakaí ki he ngaahi polokalama letiō mo e kakaí 'oku nau sai'ia aí.

Na'e ikuna'i 'e he *Hivá mo e Folofolá* 'a e pale 'i he fa'ahinga ko e Paionia Fakafonuá [National Pioneer], 'a ia 'okú ne fakalāngi-langi'i 'a e kau fakamafola lea kuo nau ngāue 'o 'ikai si'i hifo 'i he ta'u 'e 10 'i he ngāue fakalētiō pea hoko ko e kau taki 'i hono fakatupulaki mo fakalakalaka 'a e polokalama lētiō 'i he tu'unga fakafonuá.

Ko e Hivá mo e Folofolá ko e polokalama fakamafola letiō

© BUSAITH PHOTOGRAPHY

fuoloa taha ia 'i 'Ameliká. Na'e fakahoko 'a e fuofua fakamafolá 'i he 'aho 15 'o Siulaí 1929.

'Oku fakamafola 'a e polokalamá 'i he letiō, televisioné, mo ha polokalama keipolo 'e 2,000 tupu. 'Oku toe ala ma'u atu foki 'i he 'initaneti 'i he musicandthespokenword.org. 'I he peesi 'uluaki, lomi'i 'i he **Listen Live** pea muimui 'i he link ki he online streaming. ■

Kuo fakakau atu 'a e polokalama fakamafola fakauike ko e Hivá mo e Folofolá ki he Radio Hall of Fame.

NGAAHI ONGOONGO NOUNOU MEI MĀMANI

Tuku Atu 'e he Siasí 'a e Polokalama Fakakomipiuta ki he Telefoni To'oto'ó

Kuo tuku atu 'e he Siasí ha ngaahi polokalama fakakomipiuta ki he telefoni to'oto'ó ke tokoni'i 'a e kāingalotú 'i hono ako 'o e ongoongolelei 'o a'u pē ki he taimi 'oku nau fefononga'aki aí. 'Oku fakafaingamālie 'i 'e he polokalama fakakomipiuta ko e Gospel Library 'a e ni'ihī 'oku nau faka'aonga'i iá ke faka'ilonga tohi, faka'ilonga 'i, mo hiki ha fanga ki'i fakamatala 'i he'e-nau lau folofolá, ngaahi lea mei he konifelenisi lahi, mo e ngaahi tohi lēsoni ki he 'aho Sāpaté. 'Oku hanga 'e he polokalama fakakomipiuta ko e Mormon Channel 'o fakamafola 'a e polokalama letiō 'a e Siasí 'o kau ai mo e folofolá, ngaahi lea mei he konifelenisi lahi, mo e ngaahi makasini 'a e

Siasí. 'Alu ki he mobile.lds.org ki ha ngaahi fakamatala fekau'aki mo hono ngāue 'aki.

Toe Huufi 'a e Senitā Ma'á e Kau 'A'ahi ki he Temipale Losi 'Eniselesi

Na'e toe fakaava 'a e Senitā Ma'á e Kau 'A'ahi ki he Temipale Losi 'Eniselesi 'i he 'aho 7 'o 'Aokosi, 2010, ko e hili ia hono fakalelei'i 'i ha ta'u 'e ua. 'Oku fakamamafa 'i 'e he senitā 'a e hisitōlia 'o e Siasí 'i he Faka-Tonga 'o Kalefōniá ka 'okú ne toe tokanga foki ki he ngaahi tefito 'i mo'oni 'o e ongoongolelei. 'Oku 'i loto 'i he fale sikuea-fute-'e-12,000 (sikuea mita 'e 1,100) 'a e ngaahi feitu'u faka'ali'ali lahi mo e ongo fale faiva. 'I loto-mālié 'oku 'i ai ha maka tā tongitongi

fute-'e-11 (mita 'e 3.4) ko ha tatau 'o e 'imisi 'o *Kalaisí*, 'a ia 'oku lava ke te sio ki ai mei tu' 'i he senitā ma'á e kau 'a'ahí.

Lava he Taimi ni ke Ma'u he 'Initaneti ha Ngaahi Lēkooti 'e 200 Miliona Tupu

Kuo tuku atu 'e he Family Search.org ha ngaahi lekooti fo'ou 'e 200 miliona tupu 'oku lava ke fai ki ai 'a e fekumí 'i 'Aokosi 2010, 'okú ne 'ohake 'a e fakakātoa 'o e ngaahi lēkooti 'oku ala ma'u 'i he Records Search 'o e 'initaneti ki he 700 milioná. Ke lava 'o hū ki he ngaahi lekōti, 'alu ki he Pilot .FamilySearch.org pe ko e beta .familysearch.org. 'Oku malava 'a hono fakalahi 'o e konga lahi 'o e ngaahi lekōti tu'unga he kau ngāue'ofa 'e 350,000 'i he Family Search Indexing fakamāmanilahi 'a ia 'oku nau hiki 'a e ngaahi 'imisi 'o e ngaahi lekooti fakahisitōliá ke lava 'o ngāue 'aki 'i he komipiutá. ■

TOHI KI HE 'ĒTITÁ

Ko e Kāpasa 'o 'Eku Mo'uí

'Oku ou sai'ia he *Liahoná*. Ko e kāpasa ia ki he'eku mo'uí; 'okú ne tatakí au ki he hala totonú mo e ngaahi me'a 'oku lelei angé. 'Okú ne tokoni'i au ke u tupu 'o mālohi mo faká'ehi'ehi mei he ngaahi 'ahi'ahi 'oku ou fá'a fehanga'angai mo iá. 'Okú ne lehilehi'i 'eku mo'uí 'i he 'aho kotoa pē. 'Oku ou fakamālō atu 'i hono fakafaingamālie'i ke lava 'o ma'u 'e he kakai kotoa pē 'i māmani 'a e kāpasa mo e fakahinohino ko 'eni, 'a ia 'okú ne 'ave kitautolu 'i he hala 'o e tuí.

Anasitāsia N., ta'u 17, 'Iukuleini

Ko e *Liahoná* Ko ha Tokotaha Fai Fale'i

'Oku ou fá'a 'ave 'a e *Liahoná* ki hoku ngaahi kau-ngāme'á mo e kaungāngāue ko ha me'a'ofa Killisimasi pea ko ha founda ia 'o hono ako'i 'o e ongoongolelé kiate kinautolu. 'Oku fá'a omi kiate au 'a e ní'hi 'i he ngāue 'o fakamatala ki he ngaahi me'a ná'a nau laú. 'Oku nau ngāue 'aki 'a e *Liahoná* ko ha tokotaha fai fale'i, pea nau pehē 'i he taimi 'oku 'i ai ai ha ngaahi palopalema 'i honau fāmilí 'oku nau lau fakataha 'a e *Liahoná*. 'Oku ou toe tuku ha tatau 'o e makasini 'i he loki talitali 'i homau 'ōfisí. Ko ha me'a ngāue faká'ofa'ofa ia ki he ngāue fakafaifekaú.

Pisila Vilai, Palāsila

Ko ha Ma'u'anga 'o e Mālohinga Fakalaumālie

Ko e kau Kolomupia kima'utolu pea 'oku mau nofo 'i Lōkani, 'Iutā, 'Amelika, pea 'oku mau honga'ia ke tali 'a e *Liahoná* 'i he lea faka-Sipeini. 'I he'ema hoko ko e mātu'á, 'okú ma feinga ke ako 'e he'ema fānau fefine 'e toko tolú ke mo'uí 'aki 'a e ongoongolelé mo fakatupulaki ha 'ofa ki he temipalé. 'Okú ma fakamālō atu 'i hono pulusi 'o e *Liahoná* 'i he māhina kotoa pē, he 'oku 'i hono ngaahi pōpoaki 'a e ma'u'anga 'o e mālohi fakalaumālie ki homa fāmilí.

Fāmilí Linikoní, 'Iutā, 'Amelika

Kātaki 'o 'ave ho'o ngaahi fakakaukau pe foku'u ki he liahona@ldschurch.org. 'E lava pē ke liliu 'a e ngaahi faitohi mai ko'e'uhí ko e loloá pe ke toe mahinongofua. ■

NGAAHI FAKAKAUKAU MA'Á E EFAFI FAKAFĀMILI 'I 'API

'Oku 'i he makasini ko 'eni ha ngaahi fakamatala mo ha ngaahi 'ekitiviti 'e lava ke faká'onga'i ki he efiafi fakafāmilí 'i 'api. Ko ha ngaahi sīpinga pē 'eni 'e ní'hi.

"Femo'uekina 'i he Ngāue Hisitōlia Fakafāmilí," p. 8: Te ke lava 'o 'oange ha puha ke taki taha 'a e mēmipa 'o e fāmilí ke teuteu'i mo ngāue 'aki ke fá'o ai 'a e ngaahi la'i tā, tohinoa, mo ha ngaahi lekooti kehé.

"Ko e Hā 'a e Me'a Fo'ou 'i he Fakalalaka Fakatāutahá?", p. 34, mo e **"Ko e Lakanga Taula'eiki Faka-Ēloné—'Oku Lahi Ange 'i he Me'a Na'á ke Fakakaukau Ki Aí,"** p. 37: 'Oku pou'ou'i 'e he ongo polokalama fo'ou 'o e Fakalalaka Fakatāutahá mo e

Fatongia ki he 'Otuá 'a e to'u tupú ke nau fakalaululoto mo vahe-vahe 'a e me'a ná'a nau akó. Kapau 'oku 'i ai ha'o fānau to'u tupu, te ke lava 'o kole ke nau palani ha efiafi fakafāmilí 'i 'api 'o makatu'unga 'i he 'ekitiviti 'i he Fatongia ki he 'Otuá pe ko e Fakalalaka Fakatāutahá 'a ia kuo nau toki fakakakató.

"Te u Fakatoka Fēfē ha Fakava'e Fakalaumālie?", p. 62: Fa'o ha fanga kí'i fo'i maka 'i ha hina 'oku 'ikai lava ke hū ki ai ha vai. Fa'o ha 'one'one 'i ha fo'i hina 'e taha. Kumi ha ongo kí'i me'a te na fakafongai ha ongo fale. Tuku 'a e "fale" 'e taha 'i he makamaká pea taha 'i he 'one'oné. Pea fakafonu leva 'a e hina takitaha 'aki 'a e vai. Ko e "fale" 'i he 'one'oné 'e ngoto ia, ka 'e tu'u ma'u pē 'a e "fale" 'i he makamaká. Fealea'aki ki he anga hono fakafaingamālie'i kitautolu 'e he makatu'unga fakalaumālie 'oku mālohi ke tau katakí 'i 'a e ngaahi matangi mālohi 'o e mo'uí (vakai Hilamani 5:12).

Ko e Ngaahi Lēsoni Na'e Ako'i 'e ha Kí'i Kulí

'I he taimi ná'e kei iiki ai 'ema fānaú, ná'a ku 'ave kinautolu ki ha falekoloa fakatau'anga 'o e fanga monumanu 'a e fanga manu lalatá (pet store) ke ngāue 'aki ha kūponi ke ma'u mai ha kí'i ika ta'e totongi. Hili ha houa 'e ua mei ai kuo mau foki mai mo ha kí'i kulí, 'a ia ná'e fakatau 'aki 'a e silini pē 'a e fānaú. 'I he pō ko iá ná'a mau tuku 'a e kí'i kulí 'i he loki foó ke mohe ai. 'I he pongipongi haké ná'e maveuveu 'a e lokí. Ná'e tuku ki he fānaú ke nau fakama'a, ka ná'a nau ongo'i ko e fu'u ngāue lahi. Ná'a nau tangi, "He'ikai te mau lava!"

'I he pō ko iá ná'a mau fakahoko ha efiafi fakafāmilí 'i 'api 'o fekau'aki mo e ngaahi nunu'á. Ná'e pehē ange 'e he'enua tamaí, " 'I he taimi ná'a mou fakatau ai 'a e kulí, ná'e 'ikai te mou fakakaukau ki hono ngaahi nunu'á. 'I he taimi ní kuo hoko 'a e kulí ko e kongá hotau fāmilí, pea kuo pau ke mou tokanga'i mo tauhi ia." Ná'a mau alea'i 'a e anga 'o e muimui mai 'o e ngaahi nunu'á 'i he ngaahi fili 'oku mau faí, peá ma fakalotolahí kinautolu ke nau fai ma'u pē 'a e fili 'oku totonú.

Ná'e toki mālolóo ni 'a e kulí hili 'ene hoko ko e kongá 'o homau fāmilí 'i ha ta'u 'e 14, ka 'e kei nofo ma'u pē mo kima'utolu 'a e ngaahi lēsoni mahu'inga ne tokoni ke ako'i mai kiate kima'utolu.

Sila Kalānite, Vikatōlia, 'Aositelēlia

'Ikai 'Aupito ke Li'ekina

Fai 'e Adam C. Olson

Ngaahi Makasini 'a e Siasí

Na'e fa'a faka'aonga'i 'e he 'Eikí 'a e folofolá 'i he taimi na'á Ne ngāue faka-faifekau aí. Ko ia 'oku 'ikai totonu ke tau 'ohovale ke 'ilo'i 'i he Fuakava Motu'á 'a e ngaahi veesi ne lea 'aki 'e he Fakamo'uí 'i he Fuakava Fo'ou. Ka na'á ku 'ohovale he 'aho 'e taha 'i he'eku lau 'a e 'uluaki veesi 'o e Saame 22: " 'E hoku 'Otuá, 'e hoku 'Otuá, ko e hā kuó ke li'aki ai aú?"

Kuo te'eki ai 'aupito ha taimi ne u faka-kaukau ai na'e lau 'a e Fakamo'uí mei he ngaahi tohi topupapú 'i He'ene lea 'aki 'a e ngaahi lea ko iá 'i He'ene mamahi he kolosí (vakai, Mātiu 27:46). Ne u ma'u leva ha mahino fakalaumālie loloto mei he fakakaukau ko iá.

Mahalo kuo 'i ai ha taimi kuo tau mei fifili kotoa ai, " 'E 'Otuá, 'okú ke 'i fē?" T&F 121:1 Ko e lahi taha 'ene hū mai 'a e fehu'i ko iá ki hoku 'atamaí lolotonga e ngaahi momeniti 'o e veiveiua fakalaumālie pe faingata'a'ia.

'I he 'uhinga ko iá, 'oku hangē na'e fai ai 'e he Fakamo'uí 'a e fehu'i: Na'e tupu nai 'Ene fehu'í mei he ta'epau'ia—pe ko e veiveiua 'apē? Ko hono 'uhingá nai he na'e 'i ai ha fehu'i na'e 'ikai ma'u ha tali ki ai 'e hoku Fakamo'uí māfimaí mo tokaima'ananga 'i he momeniti ko ia na'e fakafalala ai hoku fakamo'uí ki Hono mālohí ke Ne tali e ngaahi fehu'í hono kotoa pea ikuna'i 'a e me'a kotoa pē?

Na'e ako'i au 'i he'eku lau 'a e sāmé ni, neongo 'oku 'omai 'e he ngaahi lea ko 'eni 'oku fakahā mai ai 'a e "mamahi uhu fau 'o e laumālie 'i he ongo fakaloloma he mavahe mei he fe'ao mo e langí," 'a ia mahalo na'a Ne 'amanaki pē 'e hoko mai, kae 'ikai mahino kakato kiate Ia, ka na'e 'ikai ko ha faka'ilonga ia 'o ha loto veiveiua.¹

Na'e 'ikai ngata pē 'a e hoko 'Ene tangi ki He'ene Tamaí 'i he houa na'á Ne faingata'a'ia taha aí 'o faka'aonga'i 'a e ngaahi lea mei he ngaahi tohi mā'oni'oní ko ha fakamo'oni 'o

'Oku fakapapau'i mai kiate au 'e he ngaahi lea 'a e Fakamo'uí 'o kau ki he ngaahi tohi mā'oni'oní 'oku 'ikai 'aupito ke li'ekina kitautolu.

e tuí, ka ko ha faingamālie mahu'inga foki ia ke ako'i ai. Neongo 'oku kamata 'aki 'a e Saame 22 ha fehu'i, ka ko hano fakahā'i ia 'o ha fu'u falala lahi 'oku 'ikai li'ekina Ia 'e he 'Otuá:

"Na'e falala 'a 'emau ngaahi tamaí kiate koe: na'a nau falala, pea na'á ke fakamo'uí 'a kinautolu.

"Na'a nau tangi kiate koe, pea na'e fakamo'uí 'a kinautolu: na'a nau falala kiate koe, pea na'e 'ikai te nau mā" (veesi 4–5).

'I hono faka'aonga'i 'o e ngaahi taukei 'a e tangata fa'u sāmé ke tomu'a fakalika mai 'aki e mamahi 'a e Fakamo'uí, 'oku tomu'a fakahā mai 'i he sāmé 'a hono manukiá (veesi 7–8), ('a e fakamaau ta'etotonú mo e tautea ne hoko mai aí (veesi 11–13), 'Ene mamahi mo 'Ene faingata'a'ia (veesi 14), 'Ene feinuá (veesi 15), 'a hono fakamonuka Hono ongo nimá mo e va'é (veesi 16), pea mo e talotalo mo tufa Hono ngaahi kofú (veesi 18).

Neongo na'e faka'aonga'i pē 'e he Fakamo'uí 'a e veesi 'uluakí, ka 'oku tu'u 'a hono toenga 'o e sāmé ko ha fakamo'oni 'e taha ko Ia 'a e Misaia na'e tala'ofa maí, na'e fakahoko 'e He'ene mamahi 'a e kikitē, pea na'á Ne falala kakato ki He'ene Tamaí.

Na'e 'omi 'e he mahino ko 'ení ha fu'u 'ilo fakapapau ki hoku laumālie na'e 'ikai ta'e'onga 'eku tuí. Ka na'e toe mālohi ange 'i he'eku 'ilo'i ko ia na'e 'ikai ha fakaveiveiua 'ia Sisuú 'a e fakamo'oni 'i he saame ko iá ki he ngaahi taimi ne u fifili ai pe kuo li'aki koā au 'e he 'Otuá pe hoha'a hoku lotó kuo 'ikai te Ne fanongo mai ki he'eku tangí.

" 'A kimoutolu 'oku manavahē [ki he 'Otuá], fakafeta'i kiate ia; faka'apa'apa kiate ia 'a kimoutolu ko e hako 'o Sēkopé; pea manavahē kiate ia 'a kimoutolu kotoa pē ko e hako 'o 'Isilelí.

"He na'e 'ikai te ne manuki pe fehi'a ki he mamahi 'o e mamahi'ia [Sisū]; pea na'e 'ikai te ne fufū ['e he Tamaí] 'a hono fofongá 'iate ia; ka 'i he'ene [Sisū] tangi kiate iá, na'á ne ongo 'i" (veesi 23–24; ko e toki tñaki atu hono fakamamafa'í). ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. Vakai, See Jeffrey R. Holland, "Na'e 'Ikai 'Iate Ia ha Taha," *Liahona*, Mē 2009, 87.

© 1983 IRI

Впустіть Його, художник Дел Парсон

*“Ось, Я стою під дверима та стукаю:
коли хто почує Мій голос і двері відчинить,
Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він
зо Мною.*

Переможцеві сісти Я дам на Моєму

*престолі зо Мною, як і Я переміг був, і з От-
цем Своїм сів на престолі Його.*

*Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє”
(Об’явлення 3:20–22).*

*Хоча ми не можемо сісти біля
ніг Господаря в буквальному
розумінні, як колись це зробила
Марія, ми можемо
навчатися від Нього
і слухати Його
слова, вивчаючи
цього року
Новий Завіт на заняттях Недільної
школи. Старійшина Джей Е. Дженсен,
з президентства
сімдесятих років, каже:
“Писання свідчать
і навчають про Ісуса
Христа. Коли ми
занурюємося в них, то
зможемо пізнати Його
й почути Його голос”. Див.
“Спаситель—взірцевий
учитель”, с. 14.*